gemeente Barneveld

Programmabegroting 2026

Inhoudsopgave

1. Aanbieding en inleiding 1

2. Financieel beeld en beslispunten 6

3. Financiële begroting 9

4. Programma's 14

Programma 1 – Participatie & Ondersteuning

Programma 2 – Bedrijvigheid & Bereikbaarheid

Programma 3 – Woon- en Leefomgeving

Programma 4 – Samenwerken, dienstverlenen en besturen

5. Paragrafen 44

Paragraaf 1 – Lokale heffingen

Paragraaf 2 – Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Paragraaf 3 – Onderhoud kapitaalgoederen

Paragraaf 4 – Financiering

Paragraaf 5 – Grondbeleid

Paragraaf 6 – Verbonden partijen

Paragraaf 7 – Bedrijfsvoering

Paragraaf 8 – Wet open overheid

6. Bijlagen **83**

1. Reserves en voorzieningen

2. Beleidstoevoegingen 2025-2028

3. Berekening EMU-saldo

4. Overzicht programma's en taakvelden

5. Kerngegevens en indicatoren

6. Incidentele baten en lasten

7. Taakstellingen

8. Begrotingssubsidies

Aanbieding en inleiding

Aanbieding

Koers houden: 'verantwoorde groei'
Voor u ligt de Programmabegroting 2026. Het is de eerste uitwerking van de Kadernota 2026–2029, die uw raad in juli 2025 heeft vastgesteld. In de Kadernota 2026-2029 beklemtoonden wij het belang om onverkort vast te houden aan de ingezette koers van ‘verantwoorde groei’. De uitdagingen voor de groeiende gemeente Barneveld zijn groot. Naast de kansen die dit met zich meebrengt, zijn er tegelijkertijd doelgerichte keuzes nodig. Naast de druk op de overheidsfinanciën, zien we dat onze maatschappelijke opgaven steeds complexer zijn geworden. Dat vraagt - naast het voorbereiden en het doen van de nodige investeringen voor de toekomst van onze gemeente ook om het doen van gerichte beleidsimpulsen. Beleidsimpulsen waarmee wij de complexe opgaven in het Sociaal Domein dan wel in de Leefomgeving effectief kunnen aanpakken.
Bij de behandeling van de Kadernota 2026 heeft u deze koers nog eens bevestigd. Nu gaat het om het samen vasthouden en het verder uitwerken van die koers. Via deze Programmabegroting doen we dat voor 2026, het laatste begrotingsjaar van deze bestuursperiode. We maken keuzes, die passen bij de vastgestelde ambities én bij wat financieel verantwoord is. Daarbij werken we vanuit een strategische blik, met duidelijke prioriteiten en uitvoeringskracht.

Uitwerken voor 2026
2026 staat in het teken van het uitwerken. Allereerst gericht op de ‘basis op orde’. Dat heeft vooral te maken met het verder versterken van onze financiële en organisatorische basis en het zo goed mogelijk uitvoering geven onze gemeentelijke taken. Tegelijkertijd bereiden wij de toekomstige investeringen voor en geven uitvoering aan de nodige beleidsimpulsen. In de vier programma’s binnen deze Programmabegroting treft u de onderbouwing daarvoor aan en leggen wij u keuzes voor passend bij de vastgestelde ambities voor de gemeente Barneveld. Daarmee is de Programmabegroting 2026 voor u een instrument om de vastgestelde koers verder te brengen.
2026 is ook het jaar waarin we een begin maken met het uitwerken naar acties van de recent vastgestelde plannen zoals verwoord in de Omgevingsvisie 2040 en in de Visie Sociaal Domein 2040. Twee cruciale inhoudelijke koersdocumenten voor onze gemeente, waarin het zorgen voor mensen, als ook het bieden van ruimte om te kunnen leven bij elkaar komen. Door sociaal en fysiek beleid met elkaar te verbinden, bouwen we aan een samenleving waarin iedereen mee kan doen.

Samenwerken
We doen dit als gemeentebestuur niet alleen, maar vooral ook in samenspraak. Met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Zij denken mee, nemen initiatief en dragen eveneens verantwoordelijkheid. Daarvoor zetten wij in 2026 onze samenwerking onverkort voort via onder andere participatietrajecten, cocreatie bij beleid en ondersteuning van lokale initiatieven. Zo zorgen we ervoor dat beleid aansluit bij wat er leeft en dat oplossingen gedragen worden. De kracht van de samenleving is leidend in hoe we keuzes maken en uitvoeren. Zoals gezegd, de maatschappelijke opgaven zijn steeds ingewikkelder geworden. Gemeente en samenleving hebben elkaar daarbij meer dan ooit hard nodig. Te denken valt aan bijvoorbeeld de weerbaarheid van onze samenleving.
Weerbaar zijn tegen crises en onverwachte bedreigingen. Dat vraagt om vooruitdenken en tijdige voorbereiding – bij inwoners, organisaties én ondernemers. Samen met de rijksoverheid ondersteunen we dit, om het bewustzijn en gevoel van urgentie te vergroten. Juist daarom is samenwerking essentieel: gemeente, inwoners en partners trekken samen op, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid.

Verkiezingen als momentum
De Programmabegroting 2026 wordt opgesteld in een periode waarin democratische besluitvorming nadrukkelijk op de agenda staat. Op 29 oktober 2025 vinden de Tweede Kamerverkiezingen plaats, en in maart 2026 volgen de gemeenteraadsverkiezingen. Deze momenten onderstrepen het belang van koersvast bestuur en het versterken van het vertrouwen in de overheid. De keuzes die wij nu maken, zijn niet alleen van invloed op het komende jaar, maar vormen ook het fundament voor het nieuwe gemeentebestuur dat in 2026 aantreedt. Juist daarom is het van belang dat we met deze begroting laten zien hoe we verantwoord omgaan met groei, middelen en maatschappelijke opgaven.

Verantwoord omgaan met middelen
De Programmabegroting 2026 is de eerste financiële uitwerking van de Kadernota 2026-2029 (juli 2025 vastgesteld door uw raad). De Programmabegroting 2026 laat inclusief incidentele baten en lasten een negatief resultaat van € 0,7 miljoen zien, maar een positief structureel saldo van € 2,1 miljoen. In
het meerjarenperspectief is 2027 ook nog structureel sluitend, maar 2028 en met name 2029 niet. De financiële ruimte die is ontstaan voor 2026 en 2027 door de Voorjaarsnota Kabinet 2025 biedt weliswaar kansen, maar er is vanaf 2028 meer nodig. Voor de lange(re) termijn kunnen we ons niet rijk rekenen. De groei, het op peil houden van ons voorzieningenniveau en de aanpak van de grote complexe maatschappelijke opgaven binnen

onze gemeente gaan een nog groter beroep doen op onze financiële mogelijkheden. Bovendien is er ook meer inzicht gekregen in onze beheer- en investeringsopgaven en onze organisatorische opgaven, die meer vragen om op een gepaste wijze invulling te kunnen geven aan de maatschappelijk opgaven die op korte en middellange termijn in onze gemeente aan de orde zijn.
Kortom, er is veel te doen terwijl de middelen schaars zijn. Bij verantwoord groeien hoort dan ook in één adem het verantwoord omgaan met de schaarse middelen. Daarvoor zetten we in 2026 de financieel-inhoudelijke lijn door zoals besloten bij de Kadernota 2026-2029. Financieel staan we er goed voor, maar voor langere termijn kunnen we ons zeker niet rijk rekenen. De groei, het op peil houden van ons voorzieningenniveau en de aanpak van de grote maatschappelijke opgaven zullen sowieso een nog grotere beroep gaan doen op onze financiële mogelijkheden. Dat betekent dat we naast de financiële inzet voor de korte termijn, tegelijkertijd via het vastgestelde ombuigingspakket 2026-2029 middelen vrijmaken voor de lange(re) termijn ter ondersteuning van een verantwoorde groei.
Met ingang van het begrotingsjaar 2026 maken we een begin met doorvoeren van ombuigingen overeenkomstig de met uw raad gemaakte afspraken. We onderkennen ten zeerste de maatschappelijke impact van de gekozen besparingen en nemen bij de uitwerking zo groot mogelijke zorgvuldigheid in acht.

Vervolg en besluitvorming
Wij bieden u deze Programmabegroting aan ter voorbereiding op de besluitvorming. De keuzes die wij hierin voorleggen zijn bedoeld om de koers van verantwoord groeien te versterken en de gemeente Barneveld verder te brengen – samen met onze inwoners, organisaties en ondernemers. Zorgen voor nu, bouwen voor straks.
Met vriendelijke groet,

Het college van burgemeester en wethouders van Barneveld

Secretaris	Burgemeester
W. Wieringa	J. van der Tak

Inleiding

1. Bestuurlijke opgave

Werken aan verantwoorde groei vanuit een sterke basis
Verantwoorde groei is onze bestuurlijke opgave. Dat is nog eens bevestigd in de Kadernota 2026-2029. De groei van de gemeente Barneveld brengt met zich mee dat het nu het moment is om te plannen voor de toekomst (ook financieel). Daarvoor is het bewandelen van twee sporen nodig

- door nu te investeren in de behoeften van onze inwoners, organisaties en ondernemers voor de korte termijn;de basis op orde;
- door tegelijkertijd nu keuzes te maken voor de toekomst, die de groei en maatschappelijke opgaven verantwoord en duurzaam begeleiden; verantwoorde groei.

Kort samengevat: vooruitgang boeken met oog voor evenwicht. Tussen groei en leefbaarheid. Tussen investeren en beheersen. Tussen ambitie en realiteitszin. Het is een bewuste keuze om niet alleen te bouwen aan woningen, infrastructuur en economie, maar ook aan gemeenschappen, vertrouwen en bestaanszekerheid. Groei is geen doel op zich, maar een middel om de kwaliteit van leven voor onze inwoners, ondernemers en organisaties duurzaam te versterken.
De maatschappelijke opgaven waar wij voor staan — van woningbouw tot jeugdzorg, van energietransitie, opgaven in het landelijk gebied tot bereikbaarheid en werkgelegenheid — zijn complex en onderling verweven. Dat vraagt om een gemeente die strategisch plant, keuzes durft te maken en investeert in de toekomst en in het nu via beleidsimpulsen bijdraagt aan het verder brengen van de maatschappelijke opgaven. Zonder de draagkracht en directe behoeften van vandaag uit het oog te verliezen.

Visies als fundament voor onze bestuurlijke opgave
Bestuurlijke opgave -> *Visie(s) en ambitie*

Onze bestuurlijke opgave geeft richting aan waar we als gemeente naartoe willen. Wat daarbij helpt, zijn de langetermijnvisies die in 2025 zijn vastgesteld. Deze visies vormen het inhoudelijke fundament onder onze ambities en geven richting aan de keuzes die we maken.Twee belangrijke visies vormen samen dit fundament:

- *Omgevingsvisie 2040 (juli 2025)*
  Een integrale langetermijnvisie op de fysieke leefomgeving, waarin thema's als wonen, werken, mobiliteit, duurzaamheid, energie, landbouw, natuur en gezondheid met elkaar worden verbonden. De visie legt nadruk op de samenhang tussen fysieke en sociale ontwikkelingen en maakt gebruik van de lagenbenadering (ondergrond, netwerken, gebruik, sociale structuur) om afwegingen te maken.
- *Visie op het Sociaal Domein (oktober 2025)*
  Deze visie sluit qua benadering aan bij de Omgevingsvisie en richt zich op de sociale kant van de samenleving. Denk aan zorg, ondersteuning, participatie en leefbaarheid. Samen vormen deze visies een stevig fundament voor het aanpakken van complexe maatschappelijke opgaven.

Beide visies helpen ons om onze bestuurlijke opgave verder te concretiseren en vormen het vertrekpunt voor de uitvoeringsplannen die we de komende jaren ontwikkelen.

2. Financiële situatie

De gemeente Barneveld is over het algemeen een financieel gezonde gemeente. Door de ontwikkelingen met betrekking tot de algemene uitkering is het meerjarenperspectief verbeterd, maar voor het realiseren van de geschetste ambities in het kader van 'Vasthouden aan verantwoord groeien' zijn nog steeds extra middelen nodig. In de Kadernota 2026 hebben wij dit reeds beschreven en het financiële meerjarenperspectief geschetst. Deze is door uw raad als kader voor de Programmabegroting 2026 vastgesteld.

Door de extra middelen vanuit het Rijk zijn de eerste jaren in het meerjarenperspectief (t.o.v. de vorige Programmabegroting 2025-2028) verbeterd, maar vanaf 2028 moeten we middelen en opgaven nog met elkaar in balans brengen. Tegelijkertijd weten we nu al dat er in de nabije toekomst aanzienlijke financiële uitdagingen en opgaven op de gemeente afkomen.

De meerjarenraming ziet er als volgt uit:

Meerjarenraming	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Begrotingsresultaat Programmabegroting 2025	**- 1.482**	**- 494**	**- 936**	**- 936**
Raadsbesluiten gedurende 2025	- 1.320	- 87	777	936
Totaal mutaties Kadernota 2026	2.630	2.201	1.778	101

Prognose resultaat per begrotingsjaar bij Kadernota 2026	**- 173**	**1.619**	**1.619**	**101**
Meicirculaire 2025 - effect t.o.v. Kadernota 2026	1.427	317	379	418
Prognose resultaat per begrotingsjaar na Meicirculaire 2025	**1.255**	**1.936**	**1.998**	**519**
Totaal mutaties	**- 2.053**	**- 1.732**	**- 2.058**	**- 3.060**
Prognose resultaat per begrotingsjaar	**- 798**	**204**	**- 60**	**- 2.541**
Waarvan incidenteel	- 2.789	- 823	339	- 1
Totaal Structureel resultaat	**1.991**	**1.026**	**- 400**	**- 2.541**

In het hoofdstuk Financiële begroting onder meerjarenperspectief vindt u een uitgebreidere toelichting op de meerjarenraming 2026-2029.

3. Uitgangspunten
Bestuurlijke opgave -> visie(s) en ambitie -> *uitgangspunten*

Bij de uitwerking van de in 2025 vastgestelde visies hanteren wij de hiernavolgende uitgangspunten; inhoudelijk, financieel en organisatorisch:

3.1. Inhoudelijke uitgangspunten
Evenals in het vorige begrotingsjaar zetten we in 2026 in op twee sporen: zorgen dat de basis op orde is én gericht investeren in verantwoord groeien. Deze vormen samen de rode draad in onze keuzes en plannen.

Basis op orde
Een gemeente moet gewoon goed functioneren. Dat klinkt vanzelfsprekend, maar het vraagt om voortdurende aandacht. Onze kerntaken uitvoeren op een manier die past bij deze tijd, vanuit een gezonde financiële basis met behulp van een toekomstbestendige organisatie. We zorgen dat onze dienstverlening past bij de verwachtingen van vandaag. Dat onze leefomgeving veilig, gezond en duurzaam is. En dat wegen, gebouwen, voorzieningen en het buitengebied goed worden onderhouden.
Maar de basis is meer dan stenen en systemen. Het gaat ook om mensen. Daarom blijven we investeren in een samenleving waarin inwoners elkaar ontmoeten, ondersteunen en versterken.
Voor deze basis zijn de reguliere middelen beschikbaar. Daarnaast investeren we gericht via het Uitvoeringsplan 2026 van het Meerjaren Investeringsplan (MIP) en versterken we bestaand beleid en zorgen we dat de basis meebeweegt met de groei van onze gemeente.

Verantwoord groeien
Barneveld groeit – en dat vraagt om visie én voorbereiding. In 2026 zetten we verdere stappen richting grote investeringen, zoals betere infrastructuur, toekomstbestendige werkterreinen en goede onderwijshuisvesting. Denk aan infrastructuurprojecten zoals de Rondweg Oost en de aansluiting op de A30, het opknappen van werkterreinen en het investeren in onderwijshuisvesting en het maatschappelijk vastgoed binnen onze gemeente in het algemeen.
Maar verantwoord groeien betekent ook: vooruitdenken in beleid. We leggen de basis voor keuzes die passen bij een grotere, diverse en duurzame gemeente en werken onze visies voor de omgeving, sociaal domein, landelijk gebied, duurzaamheid en cultuur uit in uitvoeringsplannen. Gerichte beleidsimpulsen – zoals eerder verwoord in de Kadernota's voor 2025 en 2026 - zorgen ervoor dat we deze complexe opgaven goed op kunnen pakken. We brengen in kaart wat nodig is, en wat er nog mist. Zo zorgen we dat Barneveld niet alleen groeit, maar ook sterk en leefbaar blijft.
Onze inzet: zorgen voor vandaag, bouwen aan morgen

3.2. Financiële uitgangspunten
Ook in de Programmabegroting 2026 is één van de uitgangspunten het bieden van een financieel (meerjarig) sluitende begroting met daarbij een stevige 'basis op orde'. Voor 2026 en 2027 is dat het geval, maar voor 2028 en 2029 is sprake van een oplopend structureel tekort. Dat wordt niet alleen veroorzaakt door verminderde Rijksinkomsten, maar ook door eigen beleidstoevoegingen in de 'basis op orde' en het opvangen van autonome ontwikkelingen zoals prijs- en loonontwikkelingen en uitbreiding van het onderhouden van het uitgebreide woongebied (areaal).

De kostenbesparende maatregelen uit het vorig jaar aangekondigde Basispakket en Basispakket Plus, en de inkomstenverhogende maatregelen uit het Aanvullend Pakket waren al opgenomen in de Programmabegroting 2025 en de Meerjarenraming 2026-2028. In de Programmabegroting 2026 zijn nu ook de kostenbesparende maatregelen uit het Aanvullend Pakket verwerkt, oplopend van structureel € 1,1 miljoen in 2026 tot structureel € 3,2 miljoen in 2029.

3.3. Organisatorische uitgangspunten
We hebben steeds beter zicht op wat er op ons afkomt – in beheer, investeringen én organisatie. De omslag van een vooral intern gerichte organisatie naar een strategische, wendbare en externe blik is ingezet. Dat vraagt om duidelijke keuzes en een toekomstbestendige manier van werken. Voor 2026 hanteren we de volgende prioritaire uitgangspunten:

- *Wendbaarheid & Opgavegericht werken*
  Flexibele organisatievormen, minder hiërarchie en teams die samenwerken rond maatschappelijke opgaven.
- *Organisatieontwikkeling & Personeel*
  Investeren in leiderschap, organisatiecultuur en strategische personeelsplanning. Aandacht voor ontwikkeling van medewerkers en hybride werken.
- *Digitalisering & Data*
  Versnellen van digitale transformatie en datagedreven werken, met oog voor digitale ethiek, veiligheid en privacy.
- *Meerjarig sturen op beheer- en ontwikkelopgaven*
  Integrale, langetermijnplanning van beheer en investeringen. Heldere prioriteiten, realistische uitvoeringsplannen en structurele monitoring van voortgang en capaciteit.

4. Wat gaan we doen in 2026
Bestuurlijke opgave -> visie en ambitie -> uitgangspunten ->*begrotingsprogramma's*

=> Uitvoering begrotingsprogramma's
Met inachtneming van de uitgangspunten geven we In 2026 verder vorm aan onze visie en ambitie voor Barneveld. **L**angs de geschetste lijnen: ervoor zorgen dat de basis op orde is – met goede dienstverlening, een veilige leefomgeving en solide voorzieningen – verder voorbereiden op en ondersteuning geven aan verantwoord groeien, met investeringen en beleidsimpulsen die passen bij het Barneveld van morgen. Daarvoor geven wij in 2026 uitvoering aan de vier begrotingsprogramma's:

- Participatie en Ondersteuning
- Bedrijvigheid & Bereikbaarheid
- Woon- en Leefomgeving
- Samenwerken, Dienstverlenen en Besturen

Via de Kadernota 2026–2028 is inhoudelijke inzet voor de hierboven genoemde programma's al geprioriteerd en zijn de beleidstoevoegingen vastgesteld. In deze Programmabegroting 2026 gaan we een stap verder: we verbinden beide lijnen binnen elk begrotingsprogramma. Daarbij beschrijven we per programma de belangrijkste ontwikkelingen, onze doelen, speerpunten en bijbehorende activiteiten – steeds gekoppeld aan het vastgestelde beleid en aangevuld met de voor 2026 vastgestelde beleidstoevoegingen.

=> Realiseren van het Uitvoeringsplan Meerjaren Investeringsplan (MIP) 2026
Bij de Kadernota 2026-2029 (raadsvergadering 9 juli 2025) is besloten het investeringsplafond vanaf 2026 op te hogen naar gemiddeld € 24,5 miljoen per jaar voor categorie II. instandhouding / beheerplannen. Daarbij zijn in aanvulling op het in maart 2025 vastgestelde IHP Onderwijshuisvesting voor een bedrag van in totaal € 77,6 miljoen aan kredieten beschikbaar gesteld waarvan de uitvoering aanvangt in 2026 en 2027.

Bij de Kadernota 2026-2029 is tevens een motie 25-93 'Uitvoeringsplan Categorie II.A Integraal fysiek domein' aangenomen. Hierin is verzocht om bij de Programmabegroting 2026 in kaart te brengen op welke wijze daadwerkelijk invulling wordt gegeven aan de projecten categorie II.A (Integraal fysiek domein) in de uitvoeringsagenda 2027- 2029, inclusief de afdoening van motie 24-71 'Capaciteit fysiek domein'. Wij hebben u geïnformeerd over deze motie 25-93 tijdens de raadscarroussel van 30 september 2025 en we zullen de voortgang op dit punt monitoren en zonodig aan de raad terugkoppelen.

5. Leeswijzer
In de hiernavolgende hoofdstukken verdiepen wij de onderwerpen als volgt:

- *Financieel beeld en beslispunten*
  Verdere analyse en wat we te beslissen hebben
- *Financiële begroting*
- *Begrotingsprogramma's*
  In de vier programma's zoomen we in op de ontwikkelingen en opgaven en werken deze uit in speerpunten. Daarin vindt u het nieuwe beleid en de koppeling met de beleidstoevoegingen.
- *Paragrafen*
  In de paragrafen zijn de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot de meer beheersmatige activiteiten en de lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen met een groot financieel belang, die min of meer versnipperd in de begroting staan, worden gebundeld in een kort overzicht om de raad voldoende inzicht te geven.
- *Bijlagen*

Financieel beeld en beslispunten

Inleiding

Met de Kadernota 2026 zijn het speelveld en de uitgangspunten voor de Programmabegroting 2026 bepaald. In de Kadernota stellen we het 'Vasthouden aan verantwoorde groei' centraal. De groei van de gemeente Barneveld is structureel en manifesteert zich zowel economisch als demografisch. Deze ontwikkeling biedt kansen, maar vereist tegelijkertijd ook doelgerichte keuzes. Daarom investeren wij nu in voorzieningen, die onze gemeente toekomstbestendig maken. Door in te spelen op de behoeften van inwoners, organisaties en ondernemers, kan de gemeente Barneveld niet alleen haar sterke positie behouden, maar zich ook verder versterken. Het sterkt ons in onze visie om de inhoudelijke lijn van verantwoord groeien vast te houden en door te zetten op weg naar een nieuwe bestuursperiode. De groei van de gemeente Barneveld brengt met zich mee dat nu het moment is om te plannen voor de toekomst, ook financieel.

In deze Programmabegroting 2026, een verdere uitwerking van de Kadernota en financiële ontwikkelingen die later plaats hebben gevonden, presenteren we een sluitende begroting voor 2026 en 2027. Hierin is de bezuinigingsopgave opgenomen, die volledig is ingevuld rekening houdend met de door de raad aangenomen amendementen. In bijlage 7 Taakstellingen treft u een toelichting aan op de voortgang en invulling van de maatregelpakketten.

Financieel beeld

Financiële positie
De gemeente Barneveld is over het algemeen een financieel gezonde gemeente. Door de ontwikkelingen met betrekking tot de algemene uitkering is het meerjarenperspectief verbeterd, maar voor het realiseren van de geschetste ambities in het kader van 'Vasthouden aan verantwoord groeien' zijn nog steeds extra middelen nodig. In de Kadernota 2026 hebben wij dit reeds beschreven en het financiële meerjarenperspectief geschetst. Deze is door uw raad als kader voor de Programmabegroting 2026 vastgesteld.

Door de extra middelen vanuit het Rijk zijn de eerste jaren in het meerjarenperspectief wellicht verbeterd, maar vanaf 2028 moeten we middelen en opgaven nog met elkaar in balans brengen. Tegelijkertijd weten we nu al dat er in de nabije toekomst aanzienlijke financiële uitdagingen en opgaven op de gemeente afkomen.

Het al vastgestelde meerjarenperspectief bij de Kadernota 2026 was ons uitgangspunt. In deze begroting is de bezuinigingsopgave van structureel € 4 tot 5 miljoen (Basispakket en Basispakket Plus), gericht op een (meerjarig) sluitende begroting, volledig verwerkt. Daarnaast is er het extra maatregelenpakket van structureel € 5 miljoen om gefaseerd extra financiële ruimte te creëren vanaf 2026 volledig opgenomen in deze begroting.

Na de vaststelling van de Kadernota 2026 hebben nog wat ontwikkelingen plaatsgevonden waardoor het meerjarenperspectief iets verandert. Dit is toegelicht onder het meerjarenperspectief in het hoofdstuk financieel beeld. Hierdoor stellen we meerjarig een begroting voor waarvan de structurele uitgaven gedekt worden door structurele inkomsten. Hierin zijn zowel de bezuinigingsopgave als de maatregelen voor het creëren van extra financiële ruimte opgenomen.

Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen komt uit op een factor van 1,93. Dit is boven de optimale bandbreedte (1,2 - 1,6) en binnen de maximale streefwaarde. In de Kadernota 2026 is besloten om nog in 2025 vanuit de algemene reserve € 18,8 miljoen te storten in de reserve Verantwoord groeien. Dit met als uitgangspunt dat het weerstandsvermogen (met de toenmalige risico's) op 2,0 uitkwam. De risico's zijn voor de programmabegroting 2026 geactualiseerd en daarmee komt het weerstandsvermogen nu op 1,93. Zoals al in de Kadernota 2026 opgenomen kunnen we een nieuwe afweging over de streefwaarde van het weerstandsvermogen maken bij de nieuwe nota risicomanagement & weerstandsvermogen die op een later moment wordt voorgelegd aan de raad.

Het weerstandsvermogen moet mede worden beoordeeld in het licht van de solvabiliteit en de netto schuldquote. De beschikbare weerstandscapaciteit (in de vorm van de algemene reserve) maakt onderdeel uit van de solvabiliteit. Hoewel de beschikbare weerstandscapaciteit niet direct een onderdeel uitmaakt van de netto schuldquote, kan het besteden van middelen uit de algemene reserve wel leiden tot het aantrekken van nieuwe leningen en daarmee tot het stijgen van de netto schuldquote. De solvabiliteit bevindt zich nog boven de minimale streefwaarde (zie paragraaf 2.6). De netto schuldquote is al ruim boven de streefwaarde (zie paragraaf 2.6).

Meerjarenbalans prognose en financiële ratio’s
Wij beoordelen de financiële positie van de gemeente Barneveld niet alleen op basis van het

weerstandsvermogen en het begrotingsresultaat, maar ook op basis van de solvabiliteit en de netto-schuldquote gebaseerd op een meerjarenbalans prognose. In paragraaf 2.6 is een meerjarenbalans prognose opgenomen. Graag verwijzen wij u hiernaar.

In deze begroting zien we dat de solvabiliteit, ten opzichte van de jaarverslaggeving 2024 (35%), in 2026 daalt (28%), maar meerjarig boven de drempelwaarde van 20% blijft. De netto schuldquote stijgt ten opzichte van de Jaarverslaggeving 2024. Dit heeft vooral te maken met het investeringsvolume. Een belangrijk deel van het investeringsvolume moet gefinancierd worden met vreemd vermogen. Voor een nadere toelichting, aanvullende kengetallen en definities van deze financiële kengetallen verwijzen wij u graag naar paragraaf 2.

De komende jaren blijven de financiële kengetallen de aandacht vragen. Onze ambities gaan namelijk gepaard met investeringen. Hierdoor zal bijvoorbeeld de netto schuldquote de komende jaren hoog blijven.

Beleidstoevoegingen
In deze begroting zijn ten opzichte van de Kadernota 2026 geen nieuwe beleidstoevoegingen opgenomen. Een totaalbeeld vindt u terug in bijlage 2.

Tarieven
Volgens het coalitieakkoord 2022-2026 wordt voor de inflatieontwikkeling van de belastingen, heffingen en leges het 3-jaars gemiddelde van de BBP-ontwikkeling gebruikt. Voor 2026 is het percentage voor de inflatieontwikkeling vastgesteld op 3,8%. Dit geldt voor alle belastingen, heffingen en leges tenzij er vanwege maximale kostendekkendheid of wettelijke maximumtarieven aanpassingen noodzakelijk zijn. Voor de OZB betekent dit, afgezien van de groei, een stijging van de opbrengst met 3,8% inflatie voor eigenaren woningen en voor de eigenaren en gebruikers van niet-woningen. Daarnaast is bij de behandeling van de Kadernota 2026 besloten om de OZB voor 2026 extra te verhogen met 2,5% per jaar, bovenop de inflatie. Dit komt voor 2026 neer op een OZB stijging van de opbrengst van 6,3%.

Bij tarieven streven wij naar een kostendekkend tarief, waarbij wij zo nodig een geleidelijke tariefontwikkeling voorstaan. Voor de afvalstoffenheffing wordt een tariefstijging van 1,0% voorgesteld. Als gevolg van inflatie en daarmee stijgende kosten voor personeel en materieel nemen de totale lasten binnen het product Afval toe. Zie voor een nadere toelichting de paragraaf Lokale heffingen en de bijlage Taakstellingen.

Voor de rioolheffing is er sprake van een tariefsverhoging met 4% op basis van het in mei 2021 vastgestelde GRP.

De lasten binnen het product Begraven zijn de laatste jaren toegenomen, dit is voornamelijk het gevolg van de lasten die voortvloeien uit de investeringen. Om de kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten te behouden is in 2026 een tariefstijging van 7,6% benodigd.

Ook voor de forensenbelasting wordt voor 2026 het percentage voor de inflatieontwikkeling van 3,8% toegepast. Daarnaast is bij de behandeling van de Programmabegroting 2025 besloten om de extra verhoging van 2,5% die op de OZB wordt toegepast (zie hierboven) ook toe te passen op de forensenbelasting. In tegenstelling tot de extra OZB-verhoging is dit structureel verwerkt voor 2026-2029. Voor de toeristenbelasting is daar vanaf geweken. Ondanks de verhoging van het tarief per overnachting naar € 1,35 in 2025, komt uit de benchmark van de tarieven van de toeristenbelasting met de omliggende gemeenten naar voren dat Barneveld nog steeds het laagste tarief per overnachting heeft. Voor 2026 stellen wij voor enige vorm van differentiatie toe te passen in het tarief per overnachting waarbij onderscheid wordt gemaakt naar een hotelovernachting en overige overnachtingen. Dit houdt in een groei van het (hoogste) tarief naar € 1,50 per overnachting. Dit mede ingegeven door de BTW verhoging van 9 naar 21% waar de toeristische sector volgend jaar mee wordt geconfronteerd. Dat betekent een verhoging van het tarief van 11,1%, waarbij ook de inflatieontwikkeling van 3,8% wordt afgedekt.

Beslispunten

Wij stellen u voor de Programmabegroting 2026 vast te stellen en daarmee:
1. Opdracht te verlenen aan ons college tot uitvoering van de programma's en de bijbehorende doelstellingen en speerpunten vast te stellen;
2. De bijbehorende budgetten per programma voor 2026 te autoriseren;
3. De voorgestelde aanwendingen en stortingen in de reserves en voorzieningen te autoriseren, zoals opgenomen in bijlage 1;
4. De belastingen (ozb en forensenbelasting) voor het jaar 2026 te verhogen met de bij de Kadernota 2026 voorgestelde 6,3%, bestaande uit 3,8% inflatie en 2,5% extra verhoging;
5. De jaarlijkse extra verhoging van de OZB voor de jaren 2027-2028 bij de Kadernota 2027, conform het voorstel bij Kadernota 2026, te heroverwegen en te toetsen op noodzaak;
6. Voor de toeristenbelasting het tarief voor een hotelovernachting te stellen op € 1,50 en het tarief voor de overige overnachtingen gelijk te houden aan het tarief 2025 (€ 1,35);

7. De rioolheffing te verhogen met 4% om de kostendekkendheid te behouden, volgens het in mei 2021 vastgestelde verbreed Gemeentelijk
   Rioleringsplan (vGRP);
8. De afvalstoffenheffing te verhogen met 1% om de kostendekkendheid te behouden;
9. De tarieven van de grafrechten te verhogen met 7,6% door kostenstijgingen om de kostendekkendheid te behouden;
10. De leges burgerzaken (binnen het kader van de landelijke maximumtarieven) te verhogen met de bij de Kadernota 2026 voorgestelde 3,8% voor inflatie;
11. Akkoord te gaan met de uitvoering van de bij de Kadernota 2026 voorgestelde beleidstoevoegingen 2026 en de daarbij behorende baten en lasten zoals opgenomen in bijlage 2;
12. De mandaten op het gebied van strategische grondaankopen (maximaal € 5 miljoen) en het instellen van voorbereidingskredieten (maximaal € 0,5 miljoen) voor grondexploitatie toe te kennen op basis van de in december 2016 vastgestelde Nota grondbeleid (zie ook paragraaf Grondbeleid).

Financiële begroting

Inleiding

De begroting 2026 is opgesteld volgens de reguliere richtlijnen en uitgangspunten, die zijn opgenomen in de Kadernota 2026. De belangrijkste uitgangspunten zijn:

Algemeen:
- Structurele doorwerking effecten uit Eerste en Tweede Tussenrapportage 2025;
- Algemene uitkering: circulaires verwerkt tot en met Meicirculaire 2025;
- Loon- en prijsontwikkeling op basis van prijsontwikkeling BBP;
- Volume-ontwikkeling op basis van volumeontwikkeling BBP;
- Lokale heffingen (belastingen en rechten) indexeren we volgens het coalitieakkoord 2022-2026 met het 3-jaars gemiddelde van de BBP-ontwikkeling;
- Aanvullende verhoging van de OZB voor 'Verantwoord groeien';
- Loonontwikkeling ambtelijk apparaat volgens huidige onderhandelingsakkoord CAO gemeenten;

Dat betekent voor 2026 voor de loon-, prijs- en volumeontwikkelingen:
- Loon- en prijsontwikkeling, loon- en prijsontwikkeling derden en subsidies: +2,7%;
- Volume-ontwikkeling voor budgetten die daar (gedeeltelijk) gevoelig voor zijn (bijvoorbeeld door bevolkingsgroei): +2,0%;
- Lokale heffingen (belastingen en rechten): +3,8%;
- Aanvullende verhoging van de OZB: +2,5%; voor 2026 komt dat neer op een totale OZB stijging van +6,3%;
- Loonontwikkeling ambtelijk apparaat: per 1 januari 2026 € 35 nominaal bruto en per 1 juli 2026 +1,25%.

Verder worden voor de heffingen de volgende verhogingen voorgesteld (inclusief inflatieontwikkeling +3,8%):
- Afvalstoffenheffing: +1,0%;
- Rioolheffing: +4,0%;
- Leges voor de grafrechten: +7,6%;
- Toeristenbelasting: +11,1%.

Voor een uitgebreide onderbouwing zie de toelichting in de paragraaf Lokale heffingen.

In de financiële begroting worden weergegeven:
- Een overzicht van baten en lasten per programma, voor en na resultaatbepaling, inclusief inzicht in kosten van overhead, algemene dekkingsmiddelen en de incidentele begrotingsruimte;
- De meerjarenraming 2027-2029 en een toelichting hierop.

Begroting 2026

Ontwikkelingen

In de voorliggende meerjarenraming zien we dat:
- Het eerste jaar structureel sluit met een positief resultaat van € 2 miljoen;
- Het jaar 2027 ook structureel sluitend is, maar 2028 en (met name) 2029 niet;
- Het begrotingsresultaat 2026 is ten opzichte van de Kadernota 2026 gewijzigd: van € -0,2 miljoen naar € -0,8 miljoen. Dit wordt vooral veroorzaakt door autonome ontwikkelingen in de lasten en baten die niet volledig konden worden gecompenseerd door positieve effecten vanuit de Meicirculaire.
- Het structurele resultaat 2026 is in negatieve zin gewijzigd ten opzichte van de Kadernota. In 2026 is het resultaat zo'n € 1,0 miljoen lager. Dit heeft vooral te maken met lagere incidentele effecten. Het structurele resultaat voor 2027 is € 1,8 miljoen lager, voor 2028 € 2,2 miljoen lager en voor 2029 € 3,0 miljoen lager ten opzichte van de Kadernota.

Het begrotingsresultaat wordt mede behaald doordat in het meerjarenperspectief de maatregelpakketten zijn opgenomen. Deze zijn allemaal concreet ingevuld. Een toelichting hierop treft u in bijlage 7 Taakstellingen.

Het meerjarenperspectief voldoet aan het toetsingskader van de provincie waarbij onder andere wordt getoetst op het structureel sluitend zijn van de begroting (1e jaar of laatste jaar sluitend). Op basis daarvan bepaalt de provincie of er een repressief of preventief toezicht wordt ingesteld. Daarnaast is er sprake van een reëel evenwicht, de ramingen zijn volledig, realistisch en haalbaar omdat loon- en prijsstijgingen en de algemene uitkering zijn verwerkt.

Overzicht baten en lasten per programma

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
Programma's	**- 162.417**	**49.509**	**- 112.908**
1. Participatie en ondersteuning	- 77.120	16.501	- 60.619
2. Bedrijvigheid en bereikbaarheid	- 5.749	1.279	- 4.470
3. Woon- en leefomgeving	- 73.141	27.283	- 45.857
4. Samenwerken, dienstverlenen en besturen	- 6.408	4.446	- 1.962
Alg. dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien	**- 30.892**	**142.521**	**111.628**
Algemene dekkingsmiddelen	- 4.565	142.296	137.731
Overhead	- 26.228	225	- 26.003
Onvoorzien	- 100		- 100
Saldo van baten en lasten	**- 193.310**	**192.029**	**- 1.280**
Mutatie reserves			
Mutatie reserves	**- 1.733**	**2.215**	**482**
Mutatie reserves	**- 1.733**	**2.215**	**482**
Totaal	**- 195.042**	**194.244**	**- 798**

Meerjarenraming 2026-2029

Meerjarenraming

bedragen x € 1.000

Meerjarenraming	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Begrotingsresultaat Programmabegroting 2025	**- 1.482**	**- 494**	**- 936**	**- 936**
Raadsbesluiten gedurende 2025	- 1.320	- 87	777	936
Totaal mutaties Kadernota 2026	2.630	2.201	1.778	101
Prognose resultaat per begrotingsjaar bij Kadernota 2026	**- 173**	**1.619**	**1.619**	**101**
Meicirculaire 2025 - effect t.o.v. Kadernota 2026	1.427	317	379	418
Prognose resultaat per begrotingsjaar na Meicirculaire 2025	**1.255**	**1.936**	**1.998**	**519**
Overige mutaties				83
Mutaties t.o.v. voorgaand jaar				
Mutaties lasten				
1. Ontwikkelingen Jeugdzorg en WMO (indexatie)	- 2.010	- 2.080	- 2.080	- 2.080
2. Overige autonome ontwikkelingen	-319	-244	-244	-245
3. Verwerking richtlijn provincie stelpost index Jeugd 2028 e.v.			-1.278	-1.287
4a. Treasury en kapitaallasten	489	1.234	2.211	1.839
4b. Stelpost kapitaallasten rente		- 250	- 500	- 750
5. Effect opheffen reserve bovenformatieven	- 153	- 153	- 153	- 153
6. Effect opheffen voorziening WAO	- 120	- 120	- 120	- 120
7. Subsidietenderregeling cultuurorganisaties	- 90			
8. Representatiekosten	- 65	- 65	- 65	- 65
Totaal mutaties lasten	**- 2.268**	**- 1.678**	**- 2.229**	**- 2.778**
Mutaties baten				
9. Ontwikkeling opbrengsten OZB o.b.v. stijging waarden	424	424	424	424
10. Treasury - rentebaten	- 142	- 142	- 142	- 152
11. Indexatie heffingen en leges	- 91	- 372	- 524	- 674
Totaal mutaties baten	**191**	**- 90**	**- 242**	**- 402**
Mutaties reserves				
12. Mutaties reserves en voorzieningen	51	479	418	121
13. Storting reserve verantwoord groeien - verschuiving VLC kap lstn	- 27	- 443	- 5	
Totaal mutaties reserves	**24**	**35**	**413**	**121**
Totaal mutaties	**- 2.053**	**- 1.732**	**- 2.058**	**- 3.060**
Prognose resultaat per begrotingsjaar	**- 798**	**204**	**- 60**	**- 2.541**
Waarvan incidenteel	- 2.789	- 823	339	- 1
Totaal Structureel resultaat	**1.991**	**1.026**	**- 400**	**- 2.541**

Toelichting meerjarenraming

Hieronder worden alle ontwikkelingen toegelicht die van invloed zijn op de meerjarenraming 2026-2029. Het vertrekpunt hiervoor is de stand die in de Kadernota 2026 werd gepresenteerd.

Effecten Meicirculaire 2025
De Meicirculaire 2025 is op 28 mei verschenen en geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van het Rijk. Deze bevat onder andere informatie over de demping terugval in het gemeentefonds, tekorten in het budget voor jeugdzorg en de actualisatie van het volume accres en LPO accres. Voor een nadere toelichting op de uitkomsten verwijzen we u naar de separate raadsmemo 'Informeren uitkomsten Meicirculaire 2025'. We zien een redelijk positief effect op het meerjarenperspectief (2026: € 1,4 miljoen daarna € 0,4 miljoen).

Mutaties lasten:

1. Ontwikkelingen Jeugdzorg en Wmo (indexatie)
Op basis van de huidige prognose voor de kosten jeugdhulp en Wmo 2025 is de verwachting dat de kosten voor 2026 significant stijgen door hogere loon- en prijscompensatie. Het ministerie van VWS berekent de prijsindexcijfers die gebruikt kunnen worden om de tarieven in de zorg te indexeren, dat zijn de OVA (Overheidsbijdrage in de Arbeidskosten) en PPC (Prijsindexcijfer Particuliere Consumptie). Samen vormen deze het totaalindexcijfer voor de indexering van de tarieven. Voor 2026 bedraagt dit totaalindexcijfer 5,13%. In de Programmabegroting hebben we het verschil tussen deze index en de al in de Kadernota 2026 opgenomen index (BBP: 2,7%) opgenomen.

De stijging van de jeugdhulpkosten is in heel Nederland en in Barneveld al jaren een uitdaging. De Jeugdwet is een open einde-regeling en verplicht gemeenten om ouders en jeugdigen te ondersteunen met jeugdhulp als dit noodzakelijk is. Daarmee zijn de kosten voor jeugdhulp dus grotendeels onvermijdelijk. Als gemeente willen we deze kosten monitoren en betaalbaar houden, daarom is in 2025 de Lokale Hervormingsagenda Jeugd vastgesteld. Hierin is een structurele besparing van 1,5 mln opgenomen. Los van deze besparing is echter sprake van stijgende kosten door loon- en prijscompensatie. Zie de bijlage Taakstellingen voor een uitgebreidere toelichting op de Hervormingsagenda.

Deze stijgende kosten door loon- en prijscompensatie zien we ook terug m.b.t. Wmo. Daarnaast leidt de vergrijzing tot een toename van het aantal cliënten in de Wmo.

2. Overige autonome ontwikkelingen
Dit betreffen wat kleinere nagekomen autonome ontwikkelingen na het opstellen van de Kadernota.

3. Verwerking richtlijn provincie stelpost index Jeugd 2028 e.v.
Vanaf 2028 heeft het Rijk een extra korting doorgevoerd op de gemeentelijke inkomsten ter hoogte van de indexatie jeugdzorgkosten. Gemeenten moeten hiervoor zelf concrete maatregelen treffen om deze besparing te realiseren. De provincie heeft in een aanvullende brief op de begrotingscirculaire 2026 aangegeven dat gemeenten voor deze besparing geen stelpost mogen opnemen, maar daadwerkelijk concrete maatregelen moeten uitvoeren. Bij de Kadernota 2026 (en de raadsmemo Meicirculaire 2025) is in eerste instantie een stelpost opgenomen, omdat nog niet duidelijk was hoe we deze moesten invullen. Nu blijkt dat dit niet mag en er op dit moment geen concrete maatregelen zijn getroffen, corrigeren we deze stelpost. Dit leidt tot een nadeel op het structurele begrotingsresultaat. Wel houden we het bedrag inzichtelijk in de totale taakstelling Hervormingsagenda, omdat er door het Rijk mogelijk nog wijzigingen kunnen worden aangebracht.

4a. Treasury en kapitaallasten
Voor deze begroting hebben we in het kader van de gemeentelijke treasuryfunctie de rentelasten berekend (zie paragraaf Financiering) en het onderhanden werk en daarmee afschrijvingslasten geactualiseerd. Ten opzichte van de Kadernota 2026 leidt dit tot een voordeel van € 0,5 miljoen in 2026, € 1,2 miljoen in 2027, € 2,2 miljoen in 2028 en € 1,8 miljoen in 2029. Daarnaast zien we door de herberekening een effect op de kapitaallasten die worden gedekt uit leges (afval, riool en begraven). Deze zijn opgenomen onder 9. (zie toelichting hieronder). Tot slot is er door de herberekening een effect op de kapitaallasten VLC die verrekend worden met de storting in de reserve Verantwoord Groeien. Deze zijn opgenomen onder 11. (zie toelichting hieronder).

Het betreft vooral een voordeel op rentelasten door:
- Afname van de voorraad GREX, vooral in 2027, waardoor er een lagere financieringsbehoefte is. Dit was nog niet verwerkt bij de Kadernota 2026;
- Positief rekeningresultaat 2024 en positieve begrotingsresultaten voor de jaren 2025, 2027 en 2028, wat ook leidt tot een lagere financieringsbehoefte;
- Lagere gemiddelde rente voor leningen met een langere looptijd (2,8%) ten opzichte van het uitgangspunt bij de Kadernota 2026 (3,0%);
- Verschuiven van onderhanden werk naar achteren door realistischer plannen (doorontwikkeling MIP).

4b. Stelpost kapitaallasten rente
Omdat er een onzekerheid zit in de voorraadontwikkeling GREX, de renteontwikkelingen (rentestijging) en de doorgroei van de kapitaallasten na 2029 (door het plafond van het MIP blijven de kapitaallasten doorstijgen in de jaren 2030 en verder) nemen wij een stelpost rentelasten op. Deze stelpost loopt op van € 0,25 miljoen in 2027 tot € 0,75 miljoen in 2029.

5. Effect opheffen reserve bovenformatieven
Bij de actualisatie van de Nota reserves en voorzieningen heeft de raad besloten de reserve bovenformatieven te laten vrijvallen en de lasten voortaan op te vangen in de reguliere exploitatie. Dit leidt tot het opnemen van € 153.000 in de lasten in de begroting. Hier tegenover staat het vervallen van de storting van € 375.000 en de onttrekking van € 222.000, per saldo een positief effect van € 153.000 opgenomen onder 10. (zie toelichting hieronder). Beide mutaties zijn samen dus neutraal.

6. Effect opheffen voorziening WAO
Bij de actualisatie van de Nota reserves en voorzieningen heeft de raad besloten de voorziening WAO te laten

vrijvallen en de lasten voortaan op te vangen in de reguliere exploitatie. Dit leidt tot het opnemen van € 120.000 in de lasten in de begroting. Hier tegenover staat het vervallen van de dotatie van € 120.000 en de onttrekking van € 120.000, per saldo € 0. Beide mutaties samen leiden dus tot een nadeel van € 120.000.

7. Subsidietenderregeling
Via het collegebesluit 4277 is incidenteel voor 2026 € 90.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van de subsidietenderregeling als kader voor de exploitatiesubsidies cultuurorganisaties. Dit is een nadere uitwerking van de eerder vastgestelde Integrale Cultuurvisie. Bij de Kadernota 2027 zal dit als structurele beleidstoevoeging worden ingebracht en afgewogen.

8. Representatiekosten
Het gaat hier om een structurele verhoging van de representatiekosten doordat er meer activiteiten en participatie met inwoners plaatsvinden dan voor de Corona periode.

9. Ontwikkelingen opbrengsten OZB
Het structurele voordeel ontstaat door de groei van de gemeente (toename waarde door nieuwbouw en verbouwing), bestandsoptimalisatie van het segment courante niet-woningen, een nieuw overeengekomen fiscale overeenkomst met defensie (2025-2027) en een inhaalslag op de leegstand van de gebruikers van niet-woningen. De ontwikkeling van het meerjarenperspectief geeft geen reden om de bij de Kadernota 2026 besloten en gemandateerde beleidslijn over de OZB te heroverwegen.

10. Treasury rentebaten
Dit betreft een bijstelling van de te ontvangen rente over onze overtollige middelen, omdat de officiële rentetarieven waarop deze rentevergoeding is gebaseerd, de afgelopen periode zijn gedaald.

11. Indexatie heffingen en leges
Dit is het effect van de verhoging van de heffingen en leges (zie paragraaf 1. Lokale heffingen) door de reguliere indexatie. De stijging van de lasten kan niet geheel worden opgevangen door deze tariefsverhogingen. Het nadeel wordt deels opgevangen door het positieve effect door de lagere toerekening van kapitaallasten (zie toelichting bij 4a. hierboven).

12. Mutaties reserves en voorzieningen
In de Programmabegroting 2026 zijn alle mutaties op reserves en voorzieningen verwerkt op basis van de laatste inschattingen. Deze mutaties laten het effect op het begrotingsresultaat zien ten opzichte van eerdere jaren. Zie voor een toelichting bijlage 1.

13. Storting reserve verantwoord groeien
Door het aanpassen van de planning van de tot dusver geautoriseerde investering in het VLC, verschuiven de bijbehorende kapitaallasten naar achteren. Hierdoor wijzigt in de jaren 2026-2028 ook de storting in de reserve verantwoord groeien, waarmee deze kapitaallasten verrekend worden.

Bij de behandeling van de Programmabegroting 2025 is toegezegd bij de volgende begroting inzicht te geven in de te verwachten opbrengsten uit grondexploitaties in het betreffende begrotingsjaar. In de meest recente MPG wordt voor 2026 een nihil resultaat verwacht. Gecombineerd met recente negatieve bijstellingen (De Eendracht) stellen wij voor om nu geen rekening te houden met een positief resultaat voor de grondexploitaties in 2026.

Incidentele baten en lasten en structureel evenwicht

bedragen x € 1.000

Structureel resultaat	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Saldo van baten en lasten				
Programma lasten	- 193.310	- 192.109	- 193.282	- 197.461
Programma baten	192.029	193.668	194.842	196.771
Saldo van baten en lasten	**- 1.280**	**1.558**	**1.559**	**- 690**
Mutatie reserves				
Stortingen reserves	- 1.733	- 2.564	- 2.585	- 2.717
Onttrekkingen reserves	2.215	1.209	965	865
Mutatie reserves	**482**	**- 1.355**	**- 1.619**	**- 1.851**
Resultaat	**- 798**	**203**	**- 60**	**- 2.541**
Af: incidentele baten en lasten				
Incidentele lasten	- 4.278	- 1.305	100	- 140
Incidentele baten	89	89	89	89
Incidentele stortingen	- 50	- 50	- 50	- 50
Incidentele onttrekkingen	1.450	443	200	100
Af: incidentele baten en lasten	**- 2.789**	**- 823**	**339**	**- 1**
Totaal structureel resultaat	**1.990**	**1.026**	**- 400**	**- 2.541**

Inleiding

Op 8 oktober 2025 stelde de gemeenteraad de nieuwe Visie Sociaal Domein vast. Deze visie vraagt om een verdere inhoudelijke vertaling naar de programmabegroting en de uitvoering. In het komende jaar werken we eraan om de begroting zowel inhoudelijk als qua opbouw beter te laten aansluiten bij deze vernieuwde koers.

In 2026 voeren we een onderzoek uit naar de mate waarin de visie aansluit bij de huidige uitvoeringspraktijk. Daarbij kijken we onder andere naar de inrichting van de gemeentelijke uitvoering, de toegang tot ondersteuning en de rol van het preventieve veld. Ook onderzoeken we hoe we versnippering kunnen verminderen, samenwerking kunnen versterken en het voorveld toekomstbestendig kunnen maken. Dit doen we ook in relatie tot de voorbereiding van ombuigingsmaatregel 62 (Diensten in het voorveld door minder partners laten uitvoeren).

Met deze ontwikkelopgaven bouwen we voort op wat al goed gaat en leggen we samen met onze partners de basis voor een toegankelijke, wendbare en veerkrachtige uitvoering.

Wat willen we bereiken?

In onze gemeente zijn we er voor elkaar, en dat is wat ons sterk maakt. Onze negen dorpen zijn plekken waar we elkaar helpen, samen problemen aanpakken en voor elkaar zorgen. Die verbondenheid willen we versterken in onze groeiende gemeenschap. We willen dat onze dorpen plekken zijn waar iedereen zich thuis en veilig voelt en waar onze kinderen zich kunnen ontwikkelen. De gemeente zorgt voor de juiste randvoorwaarden, zodat inwoners en lokale partners samen het verschil kunnen blijven maken.

Samenleven vraagt om inzet van iedereen. We verwachten dan ook dat inwoners zich, binnen hun mogelijkheden, inzetten voor de gemeenschap. Iedereen is dan onderdeel van een netwerk om op terug te kunnen vallen. De gemeente helpt initiatieven die hieraan bijdragen zo nodig een stap verder. Zo pakken we samen de vraagstukken van de toekomst aan.

Eigen verantwoordelijkheid en elkaar helpen zijn belangrijk. Wanneer daarnaast extra ondersteuning nodig is, zorgt de gemeente voor passende hulp. Het liefst collectief, informeel en dicht bij het gewone leven. Zo kan iedereen meedoen.

Deze ambitie vertaalt zich naar de volgende opgaven:
1. Verbondenheid in groeiende gemeenschappen
2. Gelijke kansen op meedoen en ontwikkelen
3. Gezond en weerbaar samenleven
4. Passende woonsituatie met de juiste hulp en ondersteuning

In onderstaand hoofdstuk (Wat gaan we daarvoor doen?) zijn de doelen en activiteiten nog ondergebracht onder de speerpunten uit de huidige indeling van de programmabegroting. In 2026 werken we aan het meer in lijn brengen van de programmabegroting met de Visie Sociaal Domein. Wel is er alvast gekozen om de indeling van beleidsterreinen uit de Visie Sociaal in de programmabegroting terug te laten komen.

Ombuigingen:
Een aantal ombuigingen uit de kadernota 2026-2029 heeft betrekking op het sociaal domein. Een deel daarvan wordt al in 2026 ingevoerd, een ander deel volgt later. Vanuit programma 1 werken we in 2026 aan de voorbereiding en implementatie van deze veranderingen binnen het sociaal domein.

Wat gaan we daarvoor doen?

1.1 Zelfredzame inwoners

Speerpunt Iedereen kan meedoen

Doel	We willen dat iedereen mee kan doen. Dat betekent bijvoorbeeld dat inwoners zich geen zorgen hoeven te maken over hun bestaanszekerheid.
Activiteiten	*Programma bestaanszekerheid* We willen dat inwoners zich geen zorgen hoeven te maken over hun bestaanszekerheid. Want zonder zekerheid over inkomen, wonen en gezondheid is meedoen moeilijk. We geven ook in 2026 uitvoering aan het programma bestaanszekerheid. Daarbij staan drie thema's centraal: • financiële zekerheid en het voorkomen van geldzorgen, • positieve gezondheid, • passend wonen. Als onderdeel van het programma wordt o.a. gewerkt aan het toegankelijker maken van het minimabeleid. In 2026 wordt hiervoor een nieuw aanvraagsysteem uitgerold. *Leefbaarheid en verbinding in de wijk* De pilot Buurtgerichte aanpak Rootselaar west en de Dorpendeal Oldenbarneveld hebben een impuls gegeven aan de samenwerking van de verschillende organisaties die actief zijn in deze wijken. In 2026 zal een onderzoek plaatsvinden naar inrichting van de gemeentelijke uitvoering, de toegang tot ondersteuning en de rol van het preventieve veld. In afwachting van de uitkomsten van dit onderzoek zal het buurtgericht werken in deze wijken in zijn huidige vorm worden voortgezet. *Inclusie* Volgens het VN Verdrag Handicap zijn gemeenten verplicht om een Lokale Inclusie Agenda op te stellen. Ook in 2026 geven we uitvoering aan de Lokale Inclusie Agenda: Samen Gelijk 2025-2026. Deze nieuwe agenda heeft als focus sociale inclusie en is meer actiegericht. *Werk en participatie* In 2026 zijn meerdere landelijke ontwikkelingen van invloed op de uitvoering van de Participatiewet: • Invoering Participatiewet in Balans. Dit betekent onder andere een vereenvoudiging van regels en meer ruimte voor maatwerk bij de begeleiding naar werk of participatie. In Barneveld kennen we al langere tijd het uitgangspunt meedoen naar vermogen. We toetsen de wijzigingen in wetgeving aan de Barneveldse situatie op beleid- en uitvoeringsniveau en passen dit aan waar nodig. • Invoering wet Van school naar duurzaam werk. Gemeenten krijgen hiermee een grotere rol in de begeleiding van jongeren naar werk of terug naar school. • Opening van het Werkcentrum Foodvalley: één loket voor werkzoekenden, werkenden en werkgevers. Het Werkcentrum is onderdeel van een landelijke hervorming om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter op elkaar aan te sluiten. De regionale inrichting voor Foodvalley wordt momenteel voorbereid. Tegelijkertijd verandert de samenstelling van het bijstandsbestand. Door nieuwe doelgroepen (o.a. ex-Wajong) neemt de complexiteit van de ondersteuningsvraag toe. Dit vergroot de druk op de beschikbare re-integratiegelden. In 2026 zetten we verder in op de samenwerking met het lokale bedrijfsleven en sociale ontwikkelbedrijven. Samen creëren we zo regulier mogelijke ontwikkel- en werkplekken voor inwoners. Zodat iedereen naar vermogen mee doet en bieden we toekomstbestendige oplossingen voor arbeidsmarktkrapte. Ombuiging 54: Voor inwoners voor wie werk (tijdelijk of duurzaam) niet haalbaar is, stimuleren we andere vormen van participatie, zoals vrijwilligerswerk in de wijk. Dit biedt rust en duidelijkheid aan inwoners die naar vermogen participeren en draagt bij aan doelmatig gebruik van onze uitvoeringscapaciteit. We evalueren deze werkwijze na twee jaar. *Taal, informatie, ontwikkeling en dialoog* **Zorgplichtwet bibliotheek (Wsob)** De gemeente stelt in overleg met de bibliotheek Barneveld een verplicht meerjarenplan op als onderdeel van de vernieuwde Zorgplichtwet. Dit meerjarenplan wordt in 2026 voorgelegd aan de gemeenteraad. Het sluit aan bij de maatschappelijke opgaves van de gemeente en het landelijke Bibliotheekconvenant door inzet van de wettelijke functies:

	1) Ter beschikking stellen van kennis en informatie; 2) bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie; 3) bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur; 4) organiseren van ontmoeting en debat; en 5) laten kennis maken met kunst en cultuur. *Maatschappelijke opvang* In 2025 heeft de Valleiregio meegedaan aan een landelijke telling van dak- en thuisloze mensen. De uitkomsten zijn opgenomen in het regionaal actieplan dakloosheid. De focus ligt daarbij vanaf 2026 op preventie zoals ondersteunen bij psychische kwetsbaarheid en meer inzet op Housing First. Rust en stabiliteit van een eigen woning zijn essentieel voor verdere ondersteuning en herstel. Maatschappelijke opvang is aanwezig voor dak- en thuislozen in crisissituaties en zo tijdelijk mogelijk. *Cliëntondersteuning* We willen dat inwoners makkelijk hulp kunnen krijgen als ze dat nodig hebben. Daarom zorgen we voor onafhankelijke ondersteuning dichtbij huis. Bijvoorbeeld door sociaal-juridische hulp aan te bieden in Bronveld en bij Perron 16 in Voorthuizen. Zo kunnen mensen met vragen of problemen snel en zonder drempels terecht bij iemand die met hen meedenkt. *Inburgering en integratie* In 2026 zetten we ook belangrijke stappen in de voorbereiding op de komst van het AZC in 2027. Dit doen we in samenwerking met betrokken inwoners en maatschappelijke partners, o.a. op het gebied van nieuwkomersonderwijs, taallessen en maatschappelijke begeleiding. Daarnaast werken we aan de implementatie van de nieuwe beleidsregels rondom inburgering. Hierbij ligt de nadruk op het versterken van de samenhang tussen taalonderwijs, inburgeringstrajecten en de voorwaarden voor succesvolle arbeidsmarktparticipatie. Ook geven we in 2026 uitvoering aan de verlengde Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) voor Oekraïense ontheemden, die loopt tot 4 maart 2027. In 2026 moeten we ook anticiperen op het aflopen van deze regeling en de invoering van de Nationale Terugvaloptie (NTO), die de huidige RTB vervangt. Dit vraagt beleidsmatige en operationele voorbereiding, mede vanwege de wijziging in verblijfsstatus van Oekraïense ontheemden. Het versterken van verbinding tussen verschillende groepen in de samenleving is een belangrijk doel binnen de Visie Sociaal Domein gemeente Barneveld 2040. In 2026 gaan we bezig met de verdere uitwerking hiervan.
Financiën	• Structureel is 170.000 euro beschikbaar voor de inzet van medewerkers van het programmateam van het programma Bestaanszekerheid. We geven in 2026 uitvoering aan verschillende inspanningen in het kader van dit programma. Gedurende 2026 verwachten we een duidelijker beeld te hebben van het budget dat de inspanningen voor de volgende jaren vragen, een verzoek hiervoor volgt via de Kadernota 2027. • Voor de wet Van school naar duurzaam werk krijgen we (beperkte) extra re-integratiemiddelen. De financiële impact hangt mede af van regionale samenwerkingsafspraken met onderwijs en doorstroompunt. De financiële dekking voor het Werkcentrum Foodvalley is nog niet volledig uitgewerkt. Partners van het Werkcentrum (gemeenten, UWV, onderwijs en werkgevers- en werknemersorganisaties) nemen nog een besluit over mogelijke aanvullende capaciteit en/of financiële inbreng. • Voor de doorontwikkeling van het beleid rondom nieuwkomers is een beleidstoevoeging opgenomen van €80.000,-.
Risico's	• Voor de uitvoering van de zorgplichtwet ontvangt de gemeente extra rijksmiddelen. Dit is tijdelijk, landelijk is het voornemen om dit vanaf 1-1-2027 structureel te maken. Deze nieuwe wet is klaar, maar moet nog worden aangenomen.
Beleidsproduct	113 Maatschappelijke zorg, 112 Re-integratie

1.2 Sociale en vitale samenleving

Speerpunt Cultuur- en sportstimulering

Doel	Meer inwoners laten sporten, bewegen en meedoen aan cultuur.

Activiteiten	*Cultuur* **Integrale cultuurvisie en uitvoeringsagenda** De cultuurvisie is vastgesteld en er is gestart met de inspanningen en begroting zoals vastgesteld in de uitvoeringsagenda 2025-2026. Hier werken we verder aan in 2026. Er wordt ingezet op vier ambities: 1) Cultuur is voor alle inwoners bereikbaar en toegankelijk. Het gaat om cultuur maken, delen en beleven voor iedereen die dat wil. 2) Cultuur draagt bij aan de hele samenleving. We verbinden cultuur aan maatschappelijke opgaven en zetten de brede waarden van cultuur in (artistiek, sociaal, educatief, historisch, ruimtelijk en economisch). 3) Cultuur is overal. In de samenleving, dorpen en omgeving wordt gewerkt aan cultuurspreiding, erfgoed en cultuur in de openbare ruimte. 4) Sterke infrastructuur met slagkracht en breed bereik. **Zorgplichtwet bibliotheek (Wsob)** Zie speerpunt 1.1. **Regionale samenwerking cultuur (Food Valley gemeenten)** We zetten in op een tweede termijn van drie jaar regionale samenwerking met provinciale ondersteuning. Het doel is het versterken van de regionale culturele infrastructuur gericht op het maken, delen en beleven van cultuur. Er is aandacht voor de koppeling van cultuur met andere domeinen. De lokale basis van culturele voorzieningen vormt het startpunt voor uitwerking van verschillende thema's. *Sport en bewegen* **Lokaal Sport- en Beweegakkoord II** We hebben een akkoord met als doel om meer mensen te laten sporten en bewegen. Dit Lokale Sport- en Beweegakkoord loopt tot en met 2026. Binnen dit akkoord werken we aan: • Vitale sportaanbieders: we ondersteunen bestuurders en vrijwilligers met trainingen voor een sterke en toekomstbestendige vereniging. • Sociaal Veilige sport: we ondersteunen bij het werken aan een veilige sportvereniging (o.a. via vertrouwenscontactpersonen en pedagogische ondersteuning voor trainers). • Ruimte voor sport en bewegen: we hebben oog voor sporten, spelen en bewegen in de openbare ruimte en dragen bij aan een omgeving die uitnodigt tot bewegen. • Vaardig in bewegen: we ondersteunen het onderwijs bij het ontwikkelen van de motorische vaardigheden van kinderen en stimuleren ouderen om te blijven bewegen. • Inclusie en diversiteit: we stimuleren een inclusief sportklimaat en onderzoeken waar drempels liggen voor sport- en beweegdeelname via een inwonersonderzoek. Ook zetten we in op financiële regelingen die sport en bewegen toegankelijker maken. **Verbinding sport, bewegen en cultuur met zorg/welzijn.** In 2026 bouwen we verder aan de ingezette ontwikkelingen om sport, bewegen en cultuur meer te verbinden met zorg en welzijn. We zetten o.a. in op de doorontwikkeling van de ketenaanpakken rondom valpreventie en kinderen en volwassenen met overgewicht en onderzoeken een bredere inzet van Welzijn op Recept. Daarnaast werken we in regionaal verband aan een pilot voor goede doorstroom van ziekenhuis- en revalidatiezorg naar passend lokaal sport- en beweegaanbod. Daarnaast bekijken we de inzet van de culturele subsidiepartners binnen de ketenzorg dementie. **Stichting Connect** Ook in 2026 maken we gebruik van de BRC-Regeling. Via deze regeling zetten we cultuurcoaches en buurtsportcoaches/beweegcoaches in bij stichting Connect. De cultuurcoaches geven o.a. uitvoering aan het Convenant Cultuureducatie Gemeente Barneveld 2025-2028.
Financiën	Via een beleidstoevoeging is bij de Kadernota 2026 structureel 322.000 beschikbaar gekomen voor de Uitvoeringsagenda Cultuurvisie. Daarnaast is voor 2026 90.000 incidenteel beschikbaar gesteld voor de subsidietenderregeling exploitatiesubsidie cultuurorganisaties (collegebesluit 4277).
Risico's	Sport en cultuur zijn een onderdeel van de Brede SPUK-Regeling (zie speerpunt Veilig en gezond opgroeien en samenleven). De Brede SPUK-Regeling heeft een looptijd tot en met 2026. De voortzetting van de financiering van deze inzet via het nieuwe AZWA is vooralsnog onduidelijk. De beschikbare middelen in de toekomst kunnen consequenties hebben voor onze inzet.
Beleidsproduct	121 Sportstimulering,122 Sociaal-cultureel werk Onder Programma 3: 333 Bibliotheek, 334 Kunst en Cultuur

Speerpunt Veilig en gezond opgroeien en samenleven

Doel	Meer veiligheid, gezondheid en welzijn voor jong en oud
Activiteiten	*Passend onderwijs* Jaarlijks zijn wij verplicht om overleg te voeren met schoolbesturen en kinderopvangorganisaties, waarbij we afspraken maken over het beleid rondom onderwijsachterstanden. We hebben met elkaar afgesproken dat we in schooljaar 26/27 concrete afspraken hebben gemaakt over de inschrijvings- en toelatingsprocedures van scholen. Dat betekent dat we in het komende jaar het gesprek starten om tot die concrete afspraken te komen. Ook hebben we afgesproken om met elkaar verder het gesprek te voeren over de thema's integratie en segregatie. Vanuit de Leerplichtwet zorgen wij ervoor dat alle jongeren die leerplichtig of kwalificatieplichtig zijn, naar school kunnen gaan. Sommige jongeren gaan lange tijd niet naar school. Zij worden ook wel 'thuiszitters' genoemd. In 2026 gaan wij samen met scholen, samenwerkingsverbanden en andere organisaties samen deze problematiek verder in kaart brengen om tot oplossingsrichtingen te komen met elkaar, om daarmee ervoor te zorgen dat meer jongeren naar school gaan en dat er minder thuiszitters zijn. Een bijzonder groep zijn de jongeren zonder startkwalificatie. Vanaf 1 januari 2026 wordt de doelgroep van het Doorstroompunt uitgebreid van 23 naar 27 jaar. Ook krijgt het onderwijs een uitgebreidere nazorgplicht voor (kwetsbare) jongeren die schoolverlaten. *Preventief jeugdbeleid* **Centrum voor Jeugd en Gezin** Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Barneveld vervult een belangrijke rol in het ondersteunen van kinderen, jongeren, ouders en professionals met vragen over opvoeden en opgroeien. In 2026 wordt verder ingezet op de coördinerende rol van het CJG. **Kansrijke Start** Met Kansrijke Start willen we ervoor zorgen dat (aanstaande) ouders in een kwetsbare situatie tijdig de juiste zorg en ondersteuning ontvangen, aansluitend op hun ondersteuningsbehoefte. Met een sluitende (preventieve) aanpak kan (complexe) problematiek op een later moment in het leven van een kind worden voorkomen. We gaan hierbij uit van 3 actielijnen. Actielijnen: 1. Voor de zwangerschap 2. Tijdens de zwangerschap 3. Na de geboorte. We werken aan een doorontwikkeling van het MDO Zwanger Zonder Zorgen. **WISE** In 2026 continueren we de Wise aanpak, gericht op het terugdringen van alcohol, roken en drugs en het verbeteren van de mentale gezondheid onder jongeren. Om de impact te vergroten, wordt in 2026 beken of we de doelgroep gaan verbreden. Daarnaast start de tweede cyclus van het programma. Tijdens een nieuwe dialoogsessie worden de resultaten van de eerste cyclus en de uitkomsten van de tweede Gezondheidsmonitor Jeugd gebruikt als basis om de speerpunten aan te scherpen en de nieuwe uitvoeringsrichting te bepalen. **Gelijke Kansen Alliantie** De Gelijke Kansen Alliantie bevordert de samenwerking tussen jeugdhulp, onderwijs en ouders, met als doel het creëren van een stevige basis voor kansengelijkheid. In 2026 zetten we deze lijn voort in samenwerking met het wijkgericht werken in Rootselaar west en Oldenbarneveld zoals beschreven onder 'Leefbaarheid en verbinding in de wijk'. *Publieke gezondheid en jeugdgezondheidszorg* **GGD** De GGD maakt in samenwerking met gemeenten een regiovisie Publieke Gezondheid. Deze nieuwe visie wordt in 2026 verwacht. Daarnaast werkt de GGD in 2026 verder aan het op orde brengen van de basis van de jeugdgezondheidszorg. **Integraal Zorgakkoord en Brede SPUK-Regeling** In 2026 geven we uitvoering aan het plan van aanpak voor de Brede SPUK-Regeling voor 2026 en het Regioplan van het Integraal Zorgakkoord (IZA). Naar verwachting komt er als vervolg op de Brede SPUK-regeling en het IZA het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Zo werken we aan een samenwerking tussen zorg en sociaal domein, met een centrale rol voor gemeenten in het bevorderen van gezondheid en het voorkomen van zorg. We maken afspraken over het inrichten van zogeheten basisfunctionaliteiten. Dit zijn voorzieningen en werkwijzen die in elke gemeente beschikbaar moeten zijn om inwoners goed te ondersteunen. Denk bijvoorbeeld aan verschillende ketenaanpakken, laagdrempelige ontmoetingsplekken en de samenwerking tussen professionals uit zorg en sociaal domein.

	Geïndiceerde jeugdhulp De Landelijke Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 heeft als doel de jeugdhulp te verbeteren en financieel duurzaam te maken. De gemeente Barneveld heeft deze landelijke agenda vertaald naar het Lokale Plan Hervormingsagenda Jeugd 2025-2028. De acties uit dit plan worden in 2026 voortgezet. Het wetsvoorstel Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg beoogt de beschikbaarheid van passende jeugdhulp voor kinderen in kwetsbare posities structureel te verbeteren. Dit gebeurt onder andere door het versterken van de regionale samenwerking tussen gemeenten en het beter organiseren van de inkoop van (hoog)specialistische jeugdhulp. Het wetsvoorstel vormt daarmee een concrete uitwerking van onderdelen uit de landelijke Hervormingsagenda Jeugd. Een belangrijk element van de wet is de verplichting voor gemeenten om regionaal samen te werken bij de inkoop van jeugdhulp. Deze samenwerking wordt juridisch vastgelegd in een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Voor onze regio betekent dit dat per 1 januari 2026 de GR Jeugdhulpregio JeugdFV van start gaat. Naast deze nieuwe juridische structuur blijft ook de bestaande vorm van regionale beleidsafstemming bestaan. In deze Intergemeentelijke Samenwerking (IGS) blijven gemeenten gezamenlijk beleid ontwikkelen en afstemmen. In 2026 wordt bovendien gewerkt aan een nieuwe regiovisie voor jeugdhulp. De huidige Regiovisie Jeugdhulpregio FoodValley (2022–2025) loopt af. De nieuwe visie zal worden opgesteld in lijn met de uitgangspunten van de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg, zodat deze aansluit bij de veranderende wettelijke kaders en de ambities van de regio. Binnen de proeftuin Kind- en Gezinsbescherming werd gewerkt met een Regionaal Veiligheidsteam. Deze organisatorische samenwerking is vorig jaar gestopt. Voor de doorgang van de proeftuin werd een wetswijziging en kabinetsbesluit verwacht. Door de val van het kabinet is deze wijziging en de bijbehorende middelen er niet gekomen. Daardoor hebben de ketenpartners besloten zich terug te trekken uit de proeftuin. Ondanks deze ontwikkeling blijven we ons in 2026 inzetten voor het versterken van de veiligheidsketen en de ketenaanpak, waarbij ons lokale team, de jeugdbeschermingsorganisaties, Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming betrokken blijven. *Zorg en veiligheid en bemoeizorg* De regiovisie “Samen de cirkel van geweld doorbreken 2025-2029" beschrijft acties voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze acties worden in 2026 voortgezet. Dit betreft onder andere: • Diverse activiteiten om huiselijk geweld bespreekbaar te maken en aan te pakken. • Implementatie van de leidraad ‘Werken aan veiligheid’ • Verbeteren en zichtbaar maken van de sociale kaart rondom huiselijk geweld. Het Integraal Veiligheidsplan 2024-2027 en bijbehorende uitvoeringsplan 2026 beschrijven de acties ten aanzien van de openbare orde en veiligheid.
Financiën	• Voor de Gemeenschappelijke Regeling (GR) en de integrale samenwerking (IGS) is structureel 100.000 toegevoegd aan de begroting. De stijging komt doordat tijdelijke budgetten nu structureel worden opgenomen in de begroting van de GR. • De regiovisie wordt bekostigd uit de huidige budgetten voor de aanpak huiselijk geweld. Een deel van dit budget bestaat uit Decentrale uitkering Vrouwenopvang (DUVO) die wordt beheerd door de gemeente Ede. Het andere deel is lokaal budget. • Het is nog niet duidelijk welke financiële gevolgen het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA) op gemeentelijk niveau zullen hebben.
Risico's	• Toenemende druk op het sociaal domein door transformatie in de zorg. Binnen de zorg groeit het inzicht dat medische problemen vaak voortkomen uit onderliggende sociale vraagstukken, zoals armoede, eenzaamheid of huisvestingsproblematiek. Met het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) wordt ingezet op een noodzakelijke transformatie: van een medisch georiënteerde aanpak naar een bredere benadering waarin het sociaal domein een centrale rol speelt. Dit vergroot de druk op het sociaal domein. • Het IZA en de Brede SPUK-Regeling hebben een looptijd tot en met 2026. De voortzetting van de financiering van deze inzet via het nieuwe AZWA is vooralsnog onduidelijk. De beschikbare middelen in de toekomst kunnen consequenties hebben voor onze inzet. • Gemeente Barneveld ligt op de grens van twee IZA-regio's (Eemland en Gelderse Vallei). Dit leidt mogelijk tot consequenties voor de inzet van capaciteit en middelen. • We volgen daarvoor de ontwikkelingen op de voet. De inhoudelijke en financiële effecten van de plannen voor de Hervormingsagenda Jeugd hebben tijd nodig om zichtbaar te worden. Daarnaast is de haalbaarheid van de ombuiging deels onzeker.
Beleidsproduct	123 Volksgezondheid en preventie en 132 gemeentelijk vangnet (jeugd)

1.3 Gemeentelijk vangnet

Speerpunt Samen oud worden

Doel	We willen ervoor zorgen dat inwoners, zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.
Activiteiten	*Informele zorg en zelfredzaamheid* Welzijn Barneveld geeft met subsidie van de gemeente uitvoering aan welzijnswerk voor mensen met een beperkte zelfredzaamheid. Er wordt onder meer ingezet op dagactiviteiten voor senioren, welzijn op recept, AutoMaatje, buurtbemiddeling en mantelzorg- ondersteuning en waardering. Ook ontvangen diverse buurthuizen subsidievoor het stimuleren van ontmoeting en participatie in de buurt. Met Welzijn Barneveld werken we aan de aanscherping van hun maatschappelijke opdracht in relatie tot de nieuwe Visie Sociaal Domein gemeente Barneveld. Daarbij werken we aan een sterkere sturing op doelen in plaats van op het niveau van activiteiten. *Vangnetvoorzieningen Wmo* Zorg en ondersteuning zijn volop in ontwikkeling. De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) beweegt hierin mee. We staan voor grote maatschappelijke uitdagingen, zoals vergrijzing, een toenemend aantal mensen met psychische kwetsbaarheden, een groeiende zorgvraag en een afnemend aanbod van zorgprofessionals en mantelzorgers. Tegelijkertijd willen we zorg en ondersteuning toegankelijk, betaalbaar en van goede kwaliteit houden. We blijven ons inzetten voor het versterken van zelf- en samenredzaamheid. In samenwerking met onze partners richten we ons op het versterken van de eerstelijnszorg en het bevorderen van domeinoverstijgende samenwerking. Vanuit het project Eerstelijnszorg dragen we bij aan het opbouwen van hechte wijkverbanden. Hierin werken huisartsen, wijkverpleging, apothekers en professionals uit het sociaal domein nauw samen. Gezamenlijk organiseren zij zorg en ondersteuning die dichtbij en passend is voor de inwoner. Binnen Domeinoverstijgend Samenwerken versterken we de verbinding tussen zorg, ondersteuning en welzijn, met specifieke aandacht voor ouderen. We organiseren ondersteuning volgens het reablement-gedachtegoed, waarbij eigen regie en zelfstandigheid van ouderen centraal staan. Zorg is daarbij niet altijd het enige of het beste antwoord. Soms ligt de oplossing in welzijn, ondersteuning of het zelf kunnen oppakken van zaken. Door breder te kijken dan alleen medische zorg, sluiten we beter aan bij wat ouderen écht nodig hebben om zo lang mogelijk zelfstandig en betekenisvol te leven. Door de samenwerking tussen het medisch en sociaal domein te versterken, maken we het voor inwoners eenvoudiger om de juiste hulp te vinden. We werken hierbij vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid, waarin veerkracht, eigen regie en aanpassingsvermogen centraal staan. Deze integrale werkwijze sluit beter aan bij de leefwereld van mensen en zorgt voor ondersteuning die aansluit bij hun behoeften en op het juiste moment beschikbaar is. Zo willen we zwaardere hulpvragen voorkomen of uitstellen en het sociaal welzijn van inwoners versterken. De groei van het aantal ouderen vraagt om meer zelfredzaamheid en een toekomstgerichte aanpak van wonen, zorg en ondersteuning. We willen inwoners bewust maken van hun mogelijkheden en zorgen voor voldoende geschikte woningen in de wijken. Voor mensen die te maken krijgen met psychische kwetsbaarheid werken we aan het toegankelijk maken van herstelaanbod met inzet van ervaringsdeskundigen. We organiseren het aanbod in de eigen omgeving van inwoners. In 2026 begint een nieuwe contractperiode voor de hulpmiddelen en trapliften vanuit de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning). Ook start een nieuwe contractperiode voor de huishoudelijke ondersteuning. Tot slot werken we, in het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA), regionaal samen tussen het medisch en sociaal domein. Deze samenwerking is cruciaal om zorg en ondersteuning ook in de toekomst beschikbaar en houdbaar te houden, zowel lokaal als regionaal. *Maatschappelijk werk* In de Ombuigingen is besloten dat er een eigen bijdrage wordt ingevoerd voor sommige vormen van dienstverlening, waaronder maatschappelijk werk (ombuigingsmaatregel 66). De planning is dat dit vanaf 2027 wordt ingevoerd. In 2026 werken we aan de voorbereiding van deze maatregel.

Financiën	Vangnetvoorzieningen Wmo Als gevolg van vergrijzing, een toenemend aantal mensen met psychische kwetsbaarheden, een groeiende zorgvraag, een afnemend aanbod van zorgprofessionals en mantelzorgers en het overheidsbeleid 'langer thuis wonen' stijgen de aanvragen en ook de complexiteit van de aanvragen. Bij de hulpmiddelen en woningaanpassingen is een stijging van de kostprijs grondstoffen en van hulpmiddelen zichtbaar. De verwachting is dat de kosten en de aanvragen toenemen. • De inkomens en vermogensafhankelijk eigenbijdrage (Ivb) is door de tweede kamer controversieel verklaard en wordt daardoor tot nadere orde uitgesteld. Dit betekent dat de verwachtte afname van Wmo indicaties en met name huishoudelijke ondersteuning niet gaat plaats vinden. • De nieuwe contractperiode voor huishoudelijke ondersteuning start januari 2026 en duurt 4 tot 5 jaar. Door stijgende lonen en hoge inflatie de afgelopen jaren zijn de tarieven hoger geworden. Er is een onafhankelijk kostprijsonderzoek uitgevoerd om deze tarieven vast te stellen. Daarom wordt het budget verhoogd naar 4,3 mln. • Wegens hogere kosten wordt het budget voor vangnetzieningen Wmo verhoogd met 440.000. • Ook in de nieuwe contracten voor hulpmiddelen en trapliften hebben de stijgende prijzen van grondstoffen en loonkosten invloed op de tarieven. Hierom is het budget bij de Kadernota 2026 met 25.000 verhoogd.
Risico's	De groeiende vraag naar zorg en ondersteuning via de Wmo kan leiden tot een tekort aan zorgverleners, zowel professioneel als mantelzorgers. De afgelopen jaren zijn de hulpvragen complexer geworden, wat heeft geleid tot stijgende Wmo-kosten. Dit zal waarschijnlijk in 2026 doorgaan.
Beleidsproduct	132 Voorzieningen inwoners met een beperking

Wat gaat het kosten?

Financiële tabel

bedragen x € 1.000

1. Participatie en ondersteuning	Begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
1.1 Zelfredzame inwoners	**- 11.390**	**2.871**	**- 8.520**
111 Lokaal onderwijsbeleid	- 5.525	2.666	- 2.859
112 Reïntegratie	- 1.727	5	- 1.722
113 Maatschappelijke zorg	- 4.139	200	- 3.939
1.2 Sociale en vitale samenleving	**- 9.741**	**781**	**- 8.960**
121 Sportstimulering	- 506	689	182
122 Sociaal-cultureel werk	- 1.805	-	- 1.805
123 Volksgezondheid en preventie	- 7.430	93	- 7.337
1.3 Gemeentelijk vangnet	**- 55.988**	**12.849**	**- 43.139**
131 Inkomensvoorziening	- 14.782	11.664	- 3.118
132 Voorzieningen inwoners met beperking	- 41.206	1.185	- 40.021
Saldo van baten en lasten	**- 77.120**	**16.501**	**- 60.619**
Totaal	**- 77.120**	**16.501**	**- 60.619**

Inleiding

Voor Bedrijvigheid & Bereikbaarheid, staan de thema's Aantrekkelijk ondernemingsklimaat, Uitbreidings- en vestigingsmogelijkheden, en Bereikbaarheid centraal. Dit houdt in:

1. Aantrekkelijk ondernemersklimaat
- Actief beleid en projectmanagement en een toegankelijk ondernemersloket;
- Samen met het bedrijfsleven willen we de organisatiegraad van het bedrijfsleven verder vergroten;
- Inzet op samenwerking voor het versterken van de centrumgebieden;
- Verbeteren van het recreatie- en toerismecluster.

2. Uitbreidings- en vestigingsmogelijkheden
- We werken aan voldoende (nieuwe) vestigingsmogelijkheden en kwalitatieve hoogwaardige locaties;
- Het bieden van een uitnodigend vestigingsklimaat voor ondernemers en starters;
- Het creëren van een nuttig ecosysteem voor innovatieve makers;
- Faciliteren van de samenwerking tussen overheid en onderwijs voor een juiste aansluiting van opleidingen op de arbeidsmarkt (BTO, PEC, Barneveld Tomorrow).

3. Bereikbaarheid
- Bovenregionale en regionale bereikbaarheid
- Lokale bereikbaarheid
- Duurzame, slimme en veilige bereikbaarheid

We werken aan deze opgaven en laten zien wat we willen bereiken, wat we daarvoor doen en wat dit mag kosten.

Ontwikkelingen
Er is een aantal ontwikkelingen die binnen deze thema's een belangrijke rol spelen in 2026.

1. Aantrekkelijk ondernemersklimaat
- De contacten door ondernemers met de gemeente worden intensiever en de uitdagingen op een aantal onderwerpen worden groter. Een goede verstandshouding met ondernemers, een laagdrempelig ondernemersloket en goed functionerend beleid en projectmanagement is belangrijk voor een aantrekkelijk ondernemersklimaat.
- Netcongestie heeft nu en in de toekomst grote consequenties voor ondernemers in Barneveld. Denk hierbij aan beperkingen op het gebied van productie en werktijden.

2. Uitbreidings- en vestigingsmogelijkheden
- Door de beperkte capaciteit van het elektriciteitsnet wordt het lastiger om gepland bedrijventerreinen te ontwikkelen en uit te geven.
- De vraag naar nieuwe werklocaties neemt zowel lokaal als regionaal toe. Barneveld heeft meerdere bedrijventerreinen gepland en daarnaast ook de ruimte en mogelijkheden om (in de regio) steeds schaarser wordende terreinen voor zwaardere bedrijvigheid te kunnen ontwikkelen.
- Bedrijven kampen steeds meer met een gebrek aan goed opgeleid personeel. De huidige arbeidsmarkt is krap en leidt tot vraagstukken hoe goed in te spelen op deze krapte en een toekomstbestendig personeelsbeleid te voeren.

3. Bereikbaarheid
- Tijdens het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving (BOL) van juni 2025, hebben Rijk en regio het urgente belang van de realisatie van Project A1/A28 Knooppunt Hoevelaken onderschreven. Ook hebben Rijk en regio geconcludeerd op basis van de eerste onderzoeksresultaten dat – bij een gefaseerde aanpak – de variant waarin de A1 wordt verbreed in combinatie met de volledige aanpak van de A1/A30, een relatief groot oplossend vermogen heeft tegen een relatief beperkt budget in vergelijking met het oorspronkelijke project voor heel project Hoevelaken. Rijk en regio hebben afgesproken om in het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO MIRT) van eind 2025 een plan van aanpak vast te stellen om de bovengenoemde variant nader uit te werken tot een (ontwerp)projectbesluit. Door de val van het kabinet en de grote stikstofopgave, is het nog onzeker of in het BO MIRT concrete afspraken kunnen worden gemaakt. Naar verwachting vraagt dit project ook in 2026 nog de nodige inspanningen op het gebied van lobby en advisering op proces en inhoud.
- De provincie Gelderland en het Rijk zijn het eens geworden over de wijze waarop de uitwerking gaat plaatsvinden van een alternatieve vormgeving van de A1-A30 ter vervanging van de huidige verbindingsboog Amersfoort-Ede. In 2026 werkt de provincie samen met de gemeente Barneveld en Rijkswaterstaat toe naar uitvoering in 2027/2028.

Wat willen we bereiken?

De gemeente Barneveld is een ondernemende gemeente met een gezonde economische groei. Om deze groei op een gezonde en verantwoorde wijze te kunnen continueren is het van belang om als gemeente de bedrijvigheid te kunnen faciliteren door middel van ruimte, energie, mobiliteit maar ook op zaken als verbinding met het onderwijs. Voor de gemeente Barneveld betekent dit dat er inspanningen verricht zullen worden om ruimte voor bedrijvigheid te vinden in samenwerking met een goed georganiseerd bedrijfsleven.

We willen bereiken:

1.1 Aantrekkelijk ondernemingsklimaat

- een goed georganiseerd bedrijfsleven met een actief parkmanagement en centrumorganisatie als goede samenwerkings- en gesprekspartners van de gemeente (zie Economische Visie Barneveld).
- een goed functionerend en uitgebreid beleid en projectmanagement voor ondernemers waarbij aandacht is voor de belangrijkste sectoren in de gemeente: maakindustrie, bouwsector, agrifoodsector, logistiek en groothandel, zakelijke dienstverlening, toerisme en recreatie, detailhandel en horeca alsmede onderwijs & human capital.
- levendige centrumgebieden met een sterke winkelstructuur waar mensen graag wonen, werken en recreëren.
- versterken van het recreatieve en toeristische aanbod als motor voor de lokale economie, met inzet op bezoekers- en bestemmingsmanagement.

1.2 Uitbreidings- en vestigingsmogelijkheden

- voldoende ruimte voor werklocaties en het transformeren en herstructureren van bestaande verouderde terreinen naar toekomstbestendige werklocaties.
- het creëren van ecosystemen en stimuleren van samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs met als doel om de innovatie te bevorderen en het profiel van innovatie makers beter uit te nutten.

1.3 Bereikbaarheid

- een goede en veilige bereikbaarheid tussen de gemeente Barneveld en de omliggende regio's en landsdelen.
- een goede en veilige bereikbaarheid binnen en tussen de afzonderlijke kernen in een toegankelijke openbare ruimte met aandacht voor gezond en schoon vervoer.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bij de uitwerking en concretisering vormen de beleidsprioriteiten, zoals die zijn beschreven in Kadernota 2026-2029 (onder programma 2), het inhoudelijke vertrekpunt. We geven daar invulling aan via de volgende speerpunten:

2.1 Aantrekkelijk ondernemingsklimaat

Speerpunt Dorpspromotie (en evenementenstimulering)

Doel	We willen levendige centrumgebieden met voldoende mogelijkheden om te wonen, werken en recreëren. Hierbij ligt de focus op het versterken van de detailhandel- en horecastructuur en het terugdringen van leegstand in de grotere kernen. De nadruk ligt hierbij op de kwaliteit en niet op de kwantiteit van het winkelaanbod.

Activiteiten	We hebben een Economische Visie 2030 en een Centrumvisie Barneveld en Centrumvisie Voorthuizen. • In lijn met de Economische Visie 2030 wordt actief ingezet op de ontwikkeling van de centrumgebieden van Barneveld en Voorthuizen. Voor het centrum van Barneveld ligt de focus op het compacter maken van het kernwinkelgebied, het transformeren van winkelpanden buiten de kern naar woonfuncties en het vergroenen van aanlooproutes. Daarnaast wordt samenwerking tussen detailhandel, horeca en toerisme gestimuleerd om de levendigheid en het verblijfsklimaat te versterken. Voor Voorthuizen geldt de ambitie om het centrum eigentijds, karakteristiek en gastvrij te maken, met minder verkeersdruk op de Hoofdstraat en het versterken van het Bunckmanplein en Horecaplein als huiskamer van het dorp. Beide centrumvisies worden vertaald in concrete uitvoeringsmaatregelen waarbij centrumorganisaties, ondernemersverenigingen en gemeente nauw samenwerken aan een toekomstbestendige en aantrekkelijke centrumstructuur. • Actieve inzet voor de centrumgebieden door in te zetten op een betere organisatiegraad (versterken van de winkeliersverenigingen en centrumorganisatie). Een goed functionerend centrumgebied vraagt om een sterke organisatiegraad van ondernemers en een professionele centrumorganisatie als samenwerkingspartner van de gemeente. In lijn met de Economische Visie 2030 zet de gemeente daarom in op het versterken van de winkeliersverenigingen en het verder professionaliseren van de centrumorganisatie in Barneveld en Voorthuizen. Dit vormt de basis voor een duurzame publiek-private samenwerking bij de uitvoering van centrumplannen, evenementen, promotie en leegstandsaanpak. Het vergroten van de organisatiegraad is randvoorwaardelijk voor een vitaal ondernemersklimaat en wordt de komende jaren actief ondersteund via procesbegeleiding, subsidieinstrumenten en afstemming op het uitvoeringsprogramma van de Economische Visie. • Het stimuleren en medefinancieren van evenementen die bijdragen aan het versterken van de aantrekkelijkheid, levendigheid en economische vitaliteit van o.a. de centra van de gemeente Barneveld. Door het financieel ondersteunen van publiek toegankelijke evenementen die plaatsvinden in de kernwinkelgebieden, wordt ingezet op het vergroten van bezoekersstromen, het stimuleren van bestedingen bij lokale ondernemers en het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, culturele partijen en vrijwilligers. Daarmee wordt de profilering van de centra als bruisende verblijfsgebieden versterkt en de lokale economie en gemeenschapszin ondersteund.
Financiën	• Er wordt gewerkt aan uitvoering van de Economische visie met aandachtspunten voor centrumgebieden • Er wordt gewerkt aan een vernieuwde subsidieregeling Evenementenfonds Barneveld (conform raadsvoorstel 3768 d.d. 23 oktober 2024). Deze regeling, in samenhang met het Maatschappelijk Cultuur- en Sportfonds, beoogt een transparant en toekomstbestendig subsidiebeleid voor maatschappelijke evenementen. Beleidstoevoeging structureel: • € 30.000 euro voor het evenementenfonds. In de evaluatie van dit fonds kwam naar voren dat dit fonds de afgelopen jaren een belangrijke rol heeft gespeeld bij het ondersteunen van evenementen in de gemeente.
Risico's	• Continuering evenementenfonds afhankelijk van een vernieuwde subsidieregeling die transparant, toekomstbestendig en passend bij het jaarlijkse subsidieplafond moet zijn. • Verhogen organisatiegraad centrumgebieden (winkeliersverenigingen en centrumorganisatie) afhankelijk van bereidheid ondernemers.
Beleidsproduct	211 Promotie economie

Speerpunt Innovatiebevordering en human capital

Doel	Het creëren van ecosystemen en stimuleren van samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs met als doel om de innovatie te bevorderen en het profiel van innovatie makers beter uit te nutten. Onderwijs en bedrijfsleven zijn onderling van elkaar afhankelijk om een juiste aansluiting van opleidingen op de gevraagde capaciteiten van het bedrijfsleven te realiseren. Het verder doorontwikkelen van BTO, PEC en Barneveld Tomorrow zijn belangrijke punten voor de gemeente.

Activiteiten	• Actieve samenwerking met BTO, PEC en Barneveld Tomorrow om hun werkzaamheden verder te ontwikkelen en uit te rollen. • Samenwerking tussen en met ondernemers vergroten om kennis, ervaring en projecten uit te wisselen en op te pakken. • Het realiseren van een publiek-private vestiging van een werkcentrum in Barneveld onder een publiek private aansturing, waar vraag en aanbod op de arbeidsmarkt samenkomen. Eén van de doelstellingen is om mensen die nu nog niet op de arbeidsmarkt zijn kansen te bieden om ook mee te doen en mensen die moeite hebben werk te vinden in contact te brengen met goede banen. De huidige krapte op de arbeidsmarkt biedt hier historisch gezien unieke kansen.
Financiën	Er wordt gewerkt aan uitvoering van de Economische visie met aandachtspunten voor de samenwerkingsverbanden en ecosystemen.
Risico's	Beperkte ambtelijke capaciteit kan zorgen voor vertraging van het opstellen en uitvoeren van een uitvoeringsagenda voortkomend uit de Economische Visie.
Beleidsproduct	211 Promotie economie

Speerpunt Recreatie en toerisme

Doel	Versterken van het recreatieve en toeristische aanbod als motor voor de lokale economie.
Activiteiten	• Evaluatie van de uitvoeringsagenda bij de Visie Recreatie en Toerisme 2030. • Voortzetten van de regionale samenwerking op de Veluwe via het programma Vitale Vakantieparken en via lopende IPO-projecten in het buitengebied zoals de Gelderse Vallei. • Versterken van het recreatief aanbod door ondernemers in de (verblijfs)recreatiesector te verbinden met ondernemers uit andere sectoren en kernen. • Inzet op bezoekers- en bestemmingsmanagement, waaronder de spreiding van bezoekers in ruimte en tijd.
Financiën	N.v.t.
Risico's	Voor regionale samenwerkingen zijn wij wat betreft de planning en voortgang afhankelijk van andere partijen.
Beleidsproduct	211 Promotie economie

2.2 Uitbreidings- en vestigingsmogelijkheden

Speerpunt Bedrijventerreinen

Doel	Het uitbreiden en revitaliseren van bedrijventerreinen en verhogen van de organisatiegraad op bedrijventerreinen.
Activiteiten	• Inzetten op realisatie bedrijventerreinen Kootwijkerbroek (uitbreiding) en Tolnegenweg-West. • Daarnaast de ontwikkeling van bedrijventerreinen Thorbeckelaan-Noord, bedrijventerrein Voorthuizen en uitbreiding Harselaar zoals in de Omgevingsvisie 2040 zijn aangegeven concreet op te pakken. • In samenwerking met het bedrijfsleven zoeken naar oplossingen voor vertragende factoren als netcongestie. • Onderzoek naar draagvlak voor een instrument als reclamebelasting op bedrijventerreinen. • Uitbreiden van het beleid en projectmanagement voor sectoren binnen de gemeente.
Financiën	Op het onderwerp netcongestie wordt inzet op de netcapaciteit voor ondernemers/bedrijventerreinen mogelijk gemaakt met gelden uit CDOKE.
Risico's	N.v.t.
Beleidsproduct	222 Grondexploitatie bedrijventerrein

Speerpunt Werklocaties

Doel	Het realiseren van inspirerende werkplekken.

Activiteiten	In aansluiting op de Economische Visie 2030 wordt in 2026 onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden voor het realiseren van inspirerende werkplekken voor kenniswerkers, met name in de centra van Barneveld en Voorthuizen en nabij OV-knooppunten. Deze werkplekken, ook wel ‘creatieve hotspots’, sluiten aan bij de veranderende wensen van jongere generaties en dragen bij aan levendige, multifunctionele centra. Doel is om de aantrekkelijkheid van de gemeente voor startende ondernemers, zelfstandigen en kennisintensieve bedrijven te vergroten en zo het vestigingsklimaat verder te versterken.
Financiën	Er wordt gewerkt aan uitvoering van de Economische visie met aandachtspunten. Een deel hiervan zal uit het budget Promotie Economie kunnen. Afhankelijk van het op te stellen uitvoeringsprogramma kan budgetbijstelling mogelijk zijn gedurende 2026.
Risico's	Beperkte ambtelijke capaciteit kan zorgen voor vertraging van het opstellen en uitvoeren van een uitvoeringsagenda voortkomend uit de Economische Visie.
Beleidsproduct	211 Promotie economie

2.3 Een goede bereikbaarheid

Speerpunt Interne bereikbaarheid

Doel	Een goede en veilige bereikbaarheid binnen en tussen de afzonderlijke kernen in een toegankelijke openbare ruimte met aandacht voor gezond, schoon en slim vervoer.
Activiteiten	• Opstellen van een Omgevingsprogramma Bereikbaarheid. • Nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen en de omgevingen van (nieuwe) scholen en maatschappelijk vastgoed toegankelijk, veilig en duurzaam inrichten. • Bij wegenonderhoud van zowel gemeente als provincie waar mogelijk inzetten op het vergroten van de verkeersveiligheid (werk met werk), zoals de aanpak van de N800, de Molenweg eo, de Gerard Doustraat eo, de Vliegersvelderlaan – Dr. Albert Schweizerlaan – Oostlaan, Valkseweg en Plantagelaan. • Het verbeteren van de verkeersveiligheid van de fiets- en voetgangersoversteken over de Burgemeester Kuntzelaan ter hoogte van de Schaepsmarkt en over de Gasthuisstraat ter hoogte van de Spoorstraat. • Het verbeteren van de verkeersveiligheid door het aanbrengen van bermbeton langs diverse wegen zoals de Kerkendelweg, Hareemaatweg en Garderbroekerweg. • Voortzetten van de werkgeversaanpak duurzame mobiliteit (inzet gecoördineerd vanuit de regio Foodvalley). • Faciliteren van nieuwe laadpunten in de openbare ruimte. • Binnen programma Duurzaamheid werken aan het behalen van de klimaatdoelstellingen.
Financiën	N.v.t.
Risico's	• Stikstofopgave • Netcongestie • Capaciteit en middelen bij onszelf en partneroverheden
Beleidsproduct	231 Verkeer

Speerpunt Externe bereikbaarheid

Doel	Een goede en veilige bereikbaarheid tussen de gemeente Barneveld en de omliggende regio's en landsdelen.
Activiteiten	• Bijdrage leveren aan de uitwerking en voorbereiding van de kortetermijnaanpak van de A1-A30. • Participeren in de overlegstructuren met betrekking tot de (gefaseerde) aanpak van projecten A1-A30 en Knooppunt Hoevelaken. • Planvorming van de aanpak van de aansluiting A30 Barneveld-Zuid. • Ontwerpfase van de aanpak van de snelwegaansluiting A30 Barneveld-Noord en de nabijgelegen turborotonde. • Project oostelijke rondweg Barneveld: actualiseren van de informatie en definitieve tracékeuze (definitiefase) en een aanvang maken met de uitwerking voorkeursvariant en ruimtelijke procedure (ontwerpfase). • Inzet binnen de regio's Amersfoort en Foodvalley voor de belangen van de inwoners en werknemers binnen de gemeente Barneveld. ◦ Onderzoek naar noodzakelijke verbeteringen op het hoofdfietsnetwerk en autonetwerk gezien de verstedelijkingsopgave (netwerkanalyse). • Inzet voor het behoud van kwalitatief en kwantitatief voldoende aanbod van openbaar vervoer.
Financiën	N.v.t.
Risico's	• Stikstofopgave • Netcongestie • Capaciteit en middelen bij onszelf en partneroverheden
Beleidsproduct	231 Verkeer

Wat gaat het kosten?

Financiële tabel

bedragen x € 1.000

2. Bedrijvigheid en bereikbaarheid	Begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
2.1 Aantrekkelijk ondernemingsklimaat	**- 1.516**	**-**	**- 1.516**
211 Promotie economie	- 1.516	-	- 1.516
2.2 Uitbreidings- en vestigingsmogelijkheden	**- 109**	**60**	**- 48**
221 Economisch structuurbeleid	- 109	60	- 48
222 Grondexploitatie bedrijventerreinen	-	-	-
2.3 Bereikbaarheid	**- 4.125**	**1.219**	**- 2.906**
231 Verkeer	- 3.645	22	- 3.623
232 Parkeren	- 479	1.196	717
Saldo van baten en lasten	**- 5.749**	**1.279**	**- 4.470**
Totaal	**- 5.749**	**1.279**	**- 4.470**

Inleiding

Dit is de kern en de scope van Programma Woon- en Leefomgeving en bestaat uit de subprogramma's Woningen (kwantitatief en kwalitatief), Aantrekkelijke leefomgeving en Adequate voorzieningen. We werken aan deze opgaven en we laten zien wat we willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en wat het mag kosten.

Ontwikkelingen

De groei van gemeente Barneveld
We willen dat de gemeente groeit op een wijze die past bij het eigen karakter. Dit wordt vastgelegd in (beleids)kaders. Voorzieningen en infrastructuur moeten op een gelijke wijze meegroeien.

Leefbare dorpen en wijken
Wij willen voldoende en adequate huisvesting voor de scholen en een sterke sociale cohesie door passende voorzieningen.

Perspectief voor het landelijk gebied
In de gemeente Barneveld wordt gewerkt aan het Programma Waardevol Landelijk Gebied, met aandacht voor landbouwtransitie, natuurherstel en ruimtelijke kwaliteit. De uitvoering kent onzekerheden door niet vastgestelde beleidskaders (Rijk en provincie), uitblijvende besluitvorming vanuit Rijk en provincie en onduidelijkheid in het stikstofdossier, wat lokale (en regionale) regie bemoeilijkt.

Klimaat en energietransitie
We werken aan een gezonde en toekomstbestendige leefomgeving in de gemeente Barneveld, waar het goed en gezond leven is voor iedereen, inclusief de natuur en dieren. Dat doen we door te werken aan meerdere duurzaamheidsthema's: Energie- en CO2 neutraal; duurzame mobiliteit, klimaatadaptatie, biodiversiteit en groen, circulaire economie en een duurzaam voedselsysteem. In het jaarplan van het programma duurzaamheid voor 2026 beschrijven we hoe we dit gaan bereiken.

Openbare orde en veiligheid
We willen dat het veilig wonen en werken is in de gemeente Barneveld. Dit doen we onder andere door het versterken van de weerbaarheid in de samenleving, op het gebied van ondermijnende criminaliteit, digitale criminaliteit en zorg en veiligheid. De huidige maatschappelijke ontwikkelingen maken onze samenleving ook kwetsbaar in tijden van crises, door het tijdelijk uitvallen van basisvoorzieningen zoals elektriciteit, drinkwater, internet of toegang tot voorzieningen. We willen daarom dat onze inwoners beter voorbereid zijn op crises en rampen.

Erfgoed
We geven het beschermen en beleven van ons erfgoed, monumenten, cultuurlandschap, archeologie en immaterieel erfgoed in al zijn vormen prioriteit en geven dit vorm in beleid.

Wat willen we bereiken?

In 2026 werken we verder aan de uitvoering van de Omgevingsvisie Barneveld 2040, die in 2025 is vastgesteld. Deze visie schetst het toekomstperspectief voor de fysieke leefomgeving van onze gemeente en geeft richting aan de ambities en ontwikkelingen die wij nastreven. We geven vorm aan de verdere beleidsuitwerking en uitvoering op het gebied van onder andere wonen, mobiliteit, werken en voorzieningen.

De gemeente Barneveld is een groei gemeente. Voor een belangrijk deel door eigen groei binnen de gemeente, maar ook door mensen van buiten de gemeente die hier komen wonen. We willen verantwoord groeien. Dat betekent een hoge maar ook geleidelijke groei van het aantal woningen (600 per jaar), dat rekening houdt met de draagkracht van de samenleving. Dat betekent ook het passend meegroeien van het aantal banen (werklocaties, de noodzakelijke voorzieningen en infrastructuur). Dit tijdig en financieel verantwoord.

We geven uitvoering aan het programma Waardevol Landelijk Gebied en het Uitvoeringsprogramma van het Regionaal Perspectief voor het Landelijk Gebied Regio Foodvalley. Hiermee werken we aan toekomstbestendige voedselproductie in balans met het natuurlijk systeem van bodem, water en natuur: een

gezond en sociaal-economisch vitaal landelijk gebied.

Maatschappelijk vastgoed
Het gemeentelijk vastgoed wordt doelmatig en doeltreffend beheerd. De verduurzaming sluit aan bij de landelijke Energie- en Klimaatakkoorden. Sportvoorzieningen groeien mee met de ontwikkeling van Barneveld. Het Masterplan/IHP Sportaccommodaties wordt hiervoor geactualiseerd en is onderdeel van de uitwerking van *Grip op Vastgoed*. Dit geeft inzicht in de benodigde voorzieningen en middelen. Ook de onderwijslocaties worden aangepast aan de lokale ontwikkelingen. Dit betekent uitbreiding van meerdere locaties.

Openbare orde en veiligheid
Aan de hand van vastgestelde veiligheidsthema's in het Integraal Veiligheidsplan 2024-2027 en bijbehorende uitvoeringsplan 2026 werken we aan de aanpak van drugshandel en witwassen, het voorkomen van (arbeids)uitbuiting en zorgfraude, het verhogen van de meldingsbereidheid van ondermijnende criminaliteit, het inzetten van de juiste ondersteuning en interventies voor kwetsbare inwoners, het voorkomen dat inwoners slachtoffer worden van digitale criminaliteit en het terugdringen van middelengebruik (in het verkeer). Daarnaast verstrekken en controleren we vergunningen voor de horeca en evenementen en willen we dat onze boa's samen met de wijkagenten aanwezig en zichtbaar in de wijken en invulling kunnen geven aan onze prioriteiten, en zijn we – als samenleving en als overheid - goed voorbereid op crises en rampen.

Ons erfgoed beschermen en beleven
Aan de hand van de prioriteiten uit de Integrale Cultuurvisie Gemeente Barneveld 2025-2035, werken we aan het beschermen en beleefbaar maken van ons erfgoed, zowel materieel als immaterieel.

Wat gaan we daarvoor doen?

3.1 Woningen (kwantitatief en kwalitatief)

Speerpunt Visie op en groei van Barneveld

Doel	In 2040 8.000 woningen gerealiseerd hebben (gerekend vanaf 2022) volgens gemaakte afspraken uit de Woondeal Foodvalley
Activiteiten	• streven naar de realisatie van 600 woningen per jaar om 8.000 woningen in 2040 te halen met focus op 66% betaalbaar • de bouw van woningen in projecten als Bloemendal, De Lanen Oost, Holzebosch, de Burgt, Vreugdenhil, Woonwerklandschap • voorbereiding van de realisatie van (volgende fase van) woningbouwontwikkelingen (in de komende jaren) zoals de verdere ontwikkeling van Bloemendal, Woudse Erven, Eendracht, Puurveenseveld, HC Bosstraat, Garderen-West, kleinere ontwikkelingen • uitwerking van de acties voortvloeiende uit het programmaplan FOO (fysieke ontwikkelopgave) • afstemming met kernen over voldoende woningbouw in alle kernen • uitwerking mogelijkheden toevoeging woningen in bestaande bebouwing • continueren en uitbreiden van mogelijkheden van voor de starterslening en aanpak huisvesting van specifieke doelgroepen opstellen voor uitvoeringsagenda voor zowel woonzorg- en woonvisie • monitoring woningmarkt/ voortgangsrapportages • zoeken naar een locatie voor flex-woningen
Financiën	• dekking voor de bouw van woningen vindt plaats vinnen projecten of via leges • PM dekking starterslening • Incidentele beleidstoevoeging beleidsadviseur RO voor € 47.000 in 2026 en 2027.
Risico's	• economische risico': kostenstijging en schaarste arbeid en bouwmaterialen, prioritering bij marktpartijen, rentestijging • procedurele risico's: interne capaciteit, bezwaar en beroepsprocedures • externe factoren als netcongestie, stikstof, uitgestelde investering in infrastructuur, landelijke bestuurlijke ontwikkelingen, ect
Beleidsproduct	311 Volkshuisvesting

3.2 Aantrekkelijke leefomgeving

Speerpunt Klimaat en energietransitie

Doel	CO2- en energieneutraliteit in 2050 en een 100 procent circulaire economie in 2050.
Activiteiten	• Vaststellen en uitvoeren Energiebeleidsprogramma (mogelijk beleidsprogramma onder de omgevingswet; combinatie warmte – en energievisie) • Isolatie en bespaar acties • Aanpak netcongestie voortzetten • Stimuleren van lokale opwek via EnergieWEB en energie coöperaties • Regionale samenwerking Energieraad Foodvalley • Ontwikkelcoöperatie Multi Commodity Energy Hub Harselaar Zuid vorm geven • Uitvoering actieagenda Circulaire Economie
Financiën	Dekking voor de activiteiten vanuit bestaande budgetten
Risico's	Sterke afhankelijkheid van niet door gemeente beïnvloedbare factoren, bijvoorbeeld ontwikkelingen netcongestie, onduidelijkheid over Rijksbudget voor uitvoering Energie en Klimaatbeleid, natuurinclusief (ver)bouwen, stikstofbeleid Rijk en Provincie, internationale grondstoffenmarkt, stijgende prijzen.
Beleidsproduct	326 Milieu & ruimtelijke ordening

Doel	De gemeente Barneveld is in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust ingericht
Activiteiten	• Uitvoeren Klimaatadaptatieplan via Uitvoeringsplan klimaatadaptatie • Uitvoering geven aan de projecten van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) • Bijdragen aan de uitvoering van het Regionaal Adaptatieplan (RAP)

Financiën	In het GRP 2021-2026 zijn gelden opgenomen voor bovenvermelde plannen, de GRP-projecten en extra klimaatadaptieve maatregelen in integrale projecten in de bebouwde omgeving. Met de kadernota is een beleidstoevoeging gedaan wat betreft een werkbudget van 50.000 euro voor de uitvoering van het klimaatadaptatieplan. Beleidstoevoeging van 95.000 opgenomen voor de formatie duurzame mobiliteit (inclusief dekking)
Risico's	Interne capaciteit
Beleidsproduct	326 Milieu & ruimtelijke ordening

Doel	Het behouden en versterken van de biodiversiteit zodat er een aantrekkelijke en gezonde en groene leefomgeving blijft bestaan voor mens, flora en fauna.
Activiteiten	• Uitvoeren Biodiversiteitsplan • Uitvoering geven aan handleiding soortenmanagementplan • Realiseren meer biodivers groen in dorpskernen en het buitengebied (o.a. via acties als Dorpen in het groen)
Financiën	Dekking voor de activiteiten vanuit bestaande budgetten
Risico's	Onduidelijkheid rondom provinciaal beleid omtrent bescherming van flora en fauna zorgt mogelijk voor vertraging van de uitvoering van de doelen rond de opwekking en besparing van energie (isolatie).
Beleidsproduct	326 Milieu & ruimtelijke ordening

Speerpunt Toekomst van het buitengebied

Doel	Vitaal landelijk gebied in balans; ruimtelijk functioneel, sociaal economisch, ecologisch en esthetisch
Activiteiten	1. Opstellen Programma Landelijk Gebied (tbv Uitvoeringsprogramma Omgevingsvisie) Evenwichtige toedeling en verdeling van functies buitengebied en vergroten kwaliteit leefomgeving a. Uitwerken koers (5) deelgebieden Omgevingsvisie b. Opstellen kaders en regels voor het landelijk gebied 2. Uitvoering programma Waardevol Landelijk gebied op basis van fase-/jaarplan en in relatie met RPLG* a. Pijler 1: Toekomstbestendige landbouw (waaronder emissiereductie (stikstof)) b. Pijler 2: Veerkrachtig en klimaatadaptief natuurlijksysteem (bodem, water(en lucht)) c. Pijler 3: Ruimtelijke inrichting en kwaliteit leefomgeving (sturing ruimte, milieu en kwaliteit) 3. Uitvoering, bijdrage leveren aan drie bovenlokale gebiedsprocessen (in regio Foodvalley verband) a. GEUS (Garderen, Elspeet, Uddel, Speuld) b. Ede-Barneveld c. Groene Valleilint 4. Bijdrage leveren aan de Regio Foodvalley; uitvoering RPLG, deelname kern- en programmateam Landelijk Gebied), Uitvoeringsaanpak Stikstof/ Aanpak Veluwe ** Regionaal Perspectief Landelijk Gebied Regio Foodvalley*
Financiën	€ 1.163.879 (totaal opgenomen over 2025-2029) Waarvan structureel belegd: 1. € 746.879 tbv formatie waardevol landelijk gebied* 2. € 127.746 tbv GEUS (2025-2027) Hierbij is geen rekening gehouden met a. (formatie) inzet in de (drie) gebiedsprocessen b. Inzet van OddV in projecten c. Extra inspanning Uitvoeringsplan Stikstof/Aanpak Veluwe (dossier stikstof algemeen)

Risico's	*Bewegende beleidskaders zorgen voor onduidelijk in beleid en middelen landelijk gebied* Met het uitblijven van politieke en bestuurlijke besluitvorming zijn beleidskaders vanuit Rijk en Provincie ten aanzien van (onontkoombare opgaven) in het landelijk gebied niet vastgesteld. Dit zorgt voor voortdurende onduidelijk in beleid en bij ondernemers. Onduidelijk is o.a. wat de Aanpak Ruimte voor Landbouw en Natuur (Rijk) en de Aanpak Veluwe (Rijk en provincie Gelderland) voor ons als gemeente en Regio Foodvalley gaat betekenen in duidelijheid voor zowel beleid en extra rijksinzet in gebieden, waaronder Regio Foodvalley. Middelen (Rijk, provincie (waterschap)) zijn weliswaar gelabeld aan (onontkoombare) opgave zoals stikstofreductie en natuurherstel en KRW, maar het ontbreekt vooralsnog aan besluitvorming, governance en coördinatie om deze middelen lokaal en/of regionaal ontsloten te krijgen voor een gebiedsgerichte aanpak en uitvoering. *Versnellingsaanpak Stikstof Prv Gelderland; Regie op stikstof* Om van het stikstofslot af te komen heeft de provincie Gelderland beleid opgesteld voor de Aanpak Stikstof waaronder de Aanpak Veluwe. Wat dit precies gaat betekenen voor Barneveld en de Regio is onduidelijk, wel dat het impact zal hebben op onze ondernemers en grondgebruik (waaronder de invulling van de stikstofarme stroken van 500 meter voor stikstofvermindering rondom de stikstofgevoelige natuur op de Veluwe). Voor de gemeenten in de Regio Foodvalley (incl. Putten) is vooralsnog het Uitvoeringsplan Stikstof richting gevend. Dit 'plan' zal uitgewerkt gaan worden onder de Aanpak Veluwe. Aanpak, governance en Samenwerkingsovereenkomst (SOK) in voorbereiding voor ondertekening (dec. 2025).
Beleidsproduct	326 Milieu & ruimtelijke ordening

Speerpunt Erfgoed

Doel	Ons erfgoed beschermen en beleven
Activiteiten	We beschermen ons erfgoed. • Voortzetting en intensivering instandhoudingssubsidie voor eigenaren gemeentelijke monumenten. • Investeren in voorlichting over duurzaamheid. • Extra voorlichting en educatie om (de waarde van) erfgoed op de kaart te zetten. We investeren in de zichtbaarheid en beleefbaarheid van erfgoed. • Integrale en gebiedsgerichte benadering van erfgoed bij toekomstig beleid. • We ontwikkelen Erfgoedbeleid, voor zowel het materiële als immateriële erfgoed met aandacht voor erfgoedparticipatie. • Stimuleren samenwerking met toerisme en recreatie om erfgoed op de kaart te zetten • Ondersteuning via partners als Open Monumentendag en inzet op Veluws Verleden. • Extra voorlichting en educatie om (de waarde van) erfgoed op de kaart te zetten. Erfgoed blijft binnen de gemeente een prioriteit. • Extra formatieplek (0.6 fte) medewerker gemeente binnen gemeente.
Financiën	€ 60.000,- vanuit begroting Uitvoeringsagenda Integrale Cultuurvisie Gemeente Barneveld 2025-2035 zoals opgenomen in de Kadernota 2026-2029.
Risico's	Zorg erfgoed is mede afhankelijk van voldoende kennis en capaciteit op VTH voor erfgoed vanuit ODDV.
Beleidsproduct	334 Kunst en Cultuur

3.3 Adequate voorzieningen

Speerpunt Leefbare dorpen en wijken

Doel	1.Investeren in sociale cohesie door de voorzieningen op te knappen. 2.Investeren in sociale cohesie en stimuleren van beweging en gezondheid iedereen door te helpen met moderne, betaalbare sportplekken. 3. Genoeg goede huisvesting voor basisscholen, speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs. 4. Zorgen voor een veilige woon- en leefomgeving.
	1. Investeren in voorzieningenniveau Beleidskaders vastgoed De gemeente beschikt over vastgoed om ruimte te bieden voor onder meer onderwijs, sport, ontmoeting en cultuur. In iedere wijk en elk dorp staan gemeentelijke gebouwen die bijdragen aan de leefbaarheid. Het bezit van vastgoed is daarbij geen doel op zich: het moet altijd ondersteunend zijn aan de strategische doelen uit de Omgevingsvisie, het beleidskader Sociaal Domein en de Integrale Cultuurvisie. Deze kaders geven richting aan de vraag waarom vastgoed nodig is. De komende jaren staan we voor de uitdaging het voorzieningenniveau op peil te houden en tegelijkertijd in te spelen op de groei van onze gemeente. Deze groei vergroot de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen en daarmee ook aan maatschappelijk vastgoed. Om hierop voorbereid te zijn, is een duidelijke vastgoedstrategie met een langetermijnplanning noodzakelijk. Alleen met een integraal vastgoedbeleid kunnen we ons vastgoed duurzaam beschikbaar, betaalbaar en passend houden en samenhang creëren tussen de verschillende opgaven. In 2025 is hiervoor een bestuursopdracht vastgesteld. • In 2026 worden de Beleidskaders Vastgoed aan de gemeenteraad voorgelegd. Hierin worden ook de kaders voor verduurzaming meegenomen. De huisvestingsplannen voor sport, cultuur en voor dorps- en buurthuizen maken onderdeel uit van de uitwerking van deze beleidskaders. Eigen huisvesting Na vaststelling van de huisvestingsvisie door het concernteam in 2023 zijn de plannen voor de aanpassing van het gemeentehuis en de gemeentewerf verder uitgewerkt. De uitvoering hiervan wordt in 2026 afgerond.. Grondbank Een nieuwe grondbank levert een belangrijke bijdrage aan de duurzaamheidsopgave (circulair gebruik van grond- en bouwstoffen) met grip en inzicht op grondstromen. • Planvorming grondbank Milieustraat • De vervangende nieuwbouw van de milieustraat wordt in 2026 opgeleverd Cultuur In navolging op de vaststelling van de cultuurvisie en bijbehorend uitvoeringsplan is er de komende jaren ook aandacht voor onze culturele infrastructuur. De in 2025 opgestarte vereenvoudiging van de governance van het Schaffelaar Theater maakt daar onderdeel vanuit, met daarop volgend de vereenvoudiging van de governance van de vastgoedorganisatie, waarbij bij de verdere uitwerking ook aandacht zal zijn voor het benodigde onderhoudsniveau. Dorps- en Buurthuizen We voeren regelmatig gesprekken met zowel verzelfstandigde als niet verzelfstandigde dorps- en buurthuizen. Daarbij staan vooral de uitdagingen rond groot onderhoud en exploitatie centraal. Als uitwerking van de Beleidskaders Vastgoed werken we aan een integraal huisvestingsplan voor deze voorzieningen, met als belangrijk aandachtspunt een gezonde en toekomstbestendige exploitatie. **2. Eigentijdse, betaalbare en adequate sportvoorzieningen** Voor de komende jaren staan de volgende sportvoorzieningen op de planning: • *Voorthuizen – Aanleg skeelerbaan voor skeelervereniging 't Grieze Veen en mogelijke verplaatsing Oranjevereniging Voorthuizen* In 2025 zijn de geplande voorzieningen technisch uitgewerkt en zijn de afspraken over de samenwerking vastgelegd. De realisatie start in 2026 en wordt in 2027 afgerond. • *Terschuur - Sportpark Overbeek - Onderzoek bouw sporthal en herinrichting sportpark.* Vanuit de dorpen Terschuur en Zwartebroek is de wens geuit om een sporthal te realiseren in plaats van een gymzaal. Bij akkoord van de gemeenteraad op de uitkomsten van haalbaarheidsonderzoek starten we in 2026 met de ruimtelijke procedure. • *Terschuur - Sportpark Overbeek -Uitbreiding velden korfbalvereniging Revival.*

Activiteiten	Uitbreiding van 1 naar 2 korfbalvelden in 2026. • *Garderen - Sportpark Westeneng - Renovatie/nieuwbouw/vernieuwbouw.* We werken samen met de vereniging aan de plannen voor het renoveren, vernieuwen of bouwen van kleedkamers en het clubgebouw van Veluwse Boys. • *Kootwijkerbroek – Realiseren nieuwe sportaccommodatie.* Vanuit de kernen Kootwijkerbroek en Stroe is de wens om een sporthal te realiseren in plaats van een sportzaal. Bij akkoord van de gemeenteraad op de uitkomsten van haalbaarheidsonderzoek starten we in 2026 met de ruimtelijke procedure. • *Barneveld - Gelreweg – Bouw Boulodrome.* Vereniging Petanque wil graag een Boulodrome bouwen op de huidige plek aan de Gelreweg.De vereniging is zelf bouwheer. • *Barneveld - Sportcomplex LTC – Realisatie extra padelbanen.* LTCB wil graag extra padelbanen realiseren, zowel binnen als buiten. We zijn met zowel de vereniging als met de omwonenden in gesprek om hier gezamenlijk in op te trekken en een plan te presenteren richting raad die voor alle partijen werkbaar is. • *Barneveld - Flying Bikes/Tour de Force* Sportvoorziening fietscross Flying Bikes en mountainbike Tour de Force zijn in uitvoering. In het plantseizoen (oktober 2026) wordt het gehele project afgerond. • *Voorthuizen -VVOP – renovatie kunstgras hoofdveld.* Vervanging van het kunstgrasveld was opgenomen in het MIP voor 2028. Het veld wordt naar verwachting eerder afgekeurd en zal in 2026 vervangen moeten worden. • *Survivalterrein Barneveld* We zijn in gesprek met initiatiefnemers om te kijken naar de mogelijkheden voor het aanleggen van een survivalterrein in Barneveld. **3. Huisvesting onderwijs** Begin 2025 is het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2026-2041 vastgesteld. <u>Visie en Programma huisvesting onderwijs:</u> • Programma huisvesting onderwijs 2026 uitvoeren. • Opstellen Programma huisvesting onderwijs 2027. • Aanpassing Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs naar aanleiding van het vastgestelde Integraal Huisvestingsplan en nieuwe wetgeving. Het aantal leerlingen zal de komende jaren flink toenemen. De opgave voor nieuwe scholen en uitbreiding is groot. Bij de scholen wordt rekening gehouden met ruimte voor kinderopvang. Voor de komende jaren staat het volgende in de planning voor het primair onderwijs: • Nieuwbouw voor de Prins Bernhard in Garderen; • Vervangende nieuwbouw van De Bron Stroe; • Wissellocatie Bloemendal; • Nieuwe school in Voorthuizen zuidoost; • Uitbreiding van de Koningin Beatrixschool in Kootwijkerbroek; • Nieuwe scholen in de wijken Veller, Bloemendal en De Burgt en in Voorthuizen. Voor het voortgezet onderwijs staat het volgende op de planning: • Uitbreiding/nieuwbouw van het Van Lodenstein College door verplaatsing van de vestiging in Hoevelaken en uitbreiding waarbij ook de bovenbouw van het VMBO en HAVO/VWO een plek in Barneveld krijgen. en voor het speciaal onderwijs: • Uitbreiding/vervangende nieuwbouw bij de J.H. Donnerschool. Onderwijshuisvesting 2026 • De Zaaier en het Anker krijgen samen een nieuw gebouw in de nieuwe wijk de Eendracht. Bij een positieve uitspraak over de bestemmingsplanprocedure voor de nieuwe wijk kan er gestart worden met het bouwrijp maken van de beoogde kavel. • Gestart wordt met de voorbereidingen vervangende nieuwbouw De Bron Stroe. • Er wordt gestart met de vervangende nieuwbouw voor de Prins Bernhard in Garderen. Door grond te ruilen met de woningstichting hoeven we geen tijdelijke plek te zoeken. De nieuwe school komt dichter bij de Wardborg voor het bewegingsonderwijs. • We zijn begonnen met een nieuwe school voor het PCOGV in 1e fase Bloemendal. • Er wordt een wissellocatie gerealiseerd nabij de Oosterboshal om tijdig in te spelen op de toename van het aantal leerlingen in Bloemendal en omgeving. • Het Van Lodenstein College is gestart met de uitbreiding van de huidige locatie. Er is een onderzoek gaande naar een locatie voor de nieuwbouw van de school en sportaccommodatie. • Barneveld groeit snel en dat zien we ook bij de scholen. Verschillende scholen hebben uitbreiding nodig en we zijn bezig met planvorming nieuwe scholen in Bloemendal en De Burgt III. • Voor de uitbreiding van de scholen in Veller is in 2025 intensief gezocht naar een oplossing in de

	wijk. De planvorming moet in 2026 vorm krijgen. • Er wordt gestart met de uitbreiding en vervangende nieuwbouw van de J.H. Donnerschool. • Er wordt gestart met de nieuwbouw van een nieuwe school voor De Regenboog en De Vlindertuin in Voorthuizen zuidoost. **4. Veilige woon- en leefomgeving** • Uitvoering geven aan de geprioriteerde thema's in het Integraal Veiligheidsplan en bijbehorende uitvoeringsplan 2026. Hieraan wordt het thema 'weerbaarheid en veerkracht' toegevoegd. • Uitvoering geven aan ons evenementenbeleid. • Bijdragen aan de uitvoering van het beleidsplan VGGM.
Financiën	**4. Veilige woon- en leefomgeving** Structureel: Beleidstoevoeging Handhaving - BOA's en Beleidsadviseur voor € 310.000 Beleidstoevoeging accountmanager vastgoed voor €102.000 Beleidstoevoeging inzameling huishoudelijk afval (inclusief dekking) voor € 120.000 Beleidstoevoeging formatie wagenparkbeheer (inclusief dekking) voor € 85.000 Incidenteel: Beleidstoevoeging formatie Rouwcentrum de Plantage (inclusief dekking) voor € 45.000 in 2026. Beleidstoevoeging Functioneel beheerder VIS voor € 48.000 in 2026 en 2027.
Risico's	
Beleidsproduct	321 Veilige woon- en leefomgeving 332 Huisvesting onderwijs 335 Sportaccommodaties 336 Overige accommodaties

Wat gaat het kosten?

Financiële tabel

bedragen x € 1.000

3. Woon- en leefomgeving	Begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
3.1 Woningen (kwantitatief en kwalitatief)	**- 2.356**	**20**	**- 2.336**
311 Volkshuisvesting	- 2.324	20	- 2.303
312 Grondexploitatie woningen	- 32	-	- 32
3.2 Aantrekkelijke leefomgeving	**- 45.468**	**21.554**	**- 23.914**
321 Veiligheid	- 7.512	171	- 7.341
322 Groen	- 5.855	100	- 5.755
323 Begraven	- 1.635	1.362	- 273
324 Afvalinzameling en -verwerking	- 5.812	8.416	2.604
325 Riolering & water	- 5.309	7.111	1.802
326 Milieu & ruimtelijke ordening	- 11.355	4.357	- 6.998
327 Wegen	- 7.081	36	- 7.045
328 Reiniging en vuilbeheersing	- 908	-	- 908
3.3 Adequate voorzieningen	**- 25.317**	**5.709**	**- 19.607**
331 Publiekszaken	- 1.789	1.297	- 492
332 Huisvesting onderwijs	- 8.231	295	- 7.936
333 Bibliotheek	- 1.492	148	- 1.344
334 Kunst en cultuur	- 3.495	266	- 3.229
336 Overige accomodaties	- 1.468	801	- 668
337 Speelvoorzieningen	- 480	-	- 480
335 Sportaccommodaties	- 8.361	2.902	- 5.458
Saldo van baten en lasten	**- 73.141**	**27.283**	**- 45.857**
Totaal	**- 73.141**	**27.283**	**- 45.857**

Inleiding

De gemeente Barneveld streeft naar een **open en toegankelijke overheid** die:
- Luistert naar haar inwoners;
- Samenwerkt met inwoners, ondernemers en partners;
- Vertrouwt op de kracht van de samenleving;
- Ondersteunt waar nodig;
- Proactief en extern gericht is om maatschappelijke opgaven te realiseren.

Dit doen we aan de hand van de volgende thema's:

1. Samenwerken in Netwerken
- Binnen de gemeente met inwoners, organisaties en ondernemers: via o.a. participatie en gebiedsgericht werken;
- In de directe regio's: onderscheidend en van invloed zijn;
- In de bredere netwerken; gericht en slim daarbinnen bewegen ter beïnvloeding t.b.v. eigen opgaven.

2. Dienstverlenen
- Eigentijdse dienstverlening: open en makkelijk toegankelijk
- Omgevingsbewuste communicatie: betrokken en proactief

3. Besturen
- Organisatie: blijvend ontwikkelen van de wendbare organisatie, die doelgericht (nieuwe) opgaven oppakt en meebeweegt op basis van veranderende behoeften in onze samenleving
- Goed bestuur: meegroeien en tijdig inspelen op behoeften en eisen en wat daarvoor specifiek nodig is in het begrotingsjaar.

Dit is de kern en tevens de begrenzing van Programma 4 'Samenwerken, Dienstverlenen en Besturen'. We werken aan deze opgaven en we laten zien wat we willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en wat dit mag kosten. Daarnaast zijn er zogenaamde 'paragrafen', die een gebundelde dwarsdoorsnede bieden op specifieke onderwerpen die verspipperd in de begroting staan. Deze vormen een apart onderdeel in de programmabegroting en zijn aanvullend op programma 4. Waar in dit programma meer het accent ligt op de ontwikkeling, zoomen we via de paragrafen meer in op de ondersteuning van 'goed bestuur' en de organisatie. Op de beheersmatige aspecten rondom de bedrijfsvoering en lokale heffingen. Alsook aandacht voor het sturen, beheersen, toezicht houden en verantwoording afleggen. Kortom, het 'in control' zijn.

Ontwikkelingen
Er is een aantal ontwikkelingen die binnen deze thema's een belangrijke rol spelen in 2026.

1. Samenwerken in netwerken
Netwerksamenwerking groeit: gemeenten werken steeds vaker samen met andere overheden, maatschappelijke organisaties en inwoners in netwerken in plaats van hiërarchische structuren.

Binnen de gemeente
- *Gebiedsgericht werken*
  - *Lokale opgaven centraal:* gemeenten werken steeds vaker met gebiedsgerichte opgaven, waarbij lokale behoeften leidend zijn.
  - *Procesregie en netwerkbeheer:* er is meer aandacht voor het organiseren van regie en het onderhouden van netwerken met lokale partners.
  - *Samenwerking met externe partijen:* uitvoering gebeurt steeds vaker samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.
  - *Gebruik van gebiedspecifieke data:* gemeenten ontsluiten en gebruiken lokale data om beleid en interventies beter af te stemmen.
  - *Wijkmanagers en gebiedsteams:* deze rollen worden versterkt om de verbinding tussen beleid en praktijk te verbeteren.

- *Participatie*
  - *Participatie als standaard:* inwoners worden niet alleen geïnformeerd, maar actief betrokken bij beleidsvorming en uitvoering.
  - *Nieuwe vormen van participatie:* denk aan digitale burgerpanels, wijkapps, en participatie via sociale

media.
    - *Vertrouwen en transparantie:* gemeenten investeren -in open communicatie en het delen van resultaten om vertrouwen te versterken.
    - I*nclusieve participatie:* er is meer aandacht voor het betrekken van moeilijk bereikbare groepen, zoals jongeren, mensen met een migratieachtergrond en laaggeletterden.
    - *Van inspraak naar co-creatie:* participatie verschuift van reactieve inspraak naar proactieve samenwerking en co-creatie.

Binnen de regio

- *Regio als schaalniveau voor complexe opgaven* denk aan gezondheid, landbouw, mobiliteit en woningbouw (zoals in Regio Foodvalley).
- *Gedeelde visie en governance*: succesvolle samenwerking vraagt om duidelijke afspraken en gezamenlijke doelen.
- *Flexibele samenwerkingsvormen*: gemeenten behouden autonomie maar bundelen krachten waar nodig (bijv. sociale diensten, ICT).

Via de netwerken

- *Meer samenwerking* en gerichte beïnvloeding richting andere overheden, inwoners en maatschappelijke partners. Gemeente als regisseur in netwerken

2. Dienstverlenen

- *Dienstverlening*
    - *Participatie als standaard*: inwoners worden niet alleen geïnformeerd, maar actief betrokken bij beleidsvorming en uitvoering.
    - *Nieuwe vormen van participatie*: denk aan digitale burgerpanels, wijkapps, en participatie via sociale media.
    - *Digitale transformatie*: steeds meer dienstverlening verloopt digitaal, met nadruk op gebruiksvriendelijkheid en toegankelijkheid.
    - *Persoonlijke benadering*: er is groeiende aandacht voor maatwerk en menselijke maat, vooral voor kwetsbare inwoners.
    - *Datagedreven werken*: gemeenten gebruiken data om dienstverlening te verbeteren en proactiever te maken.
    - *Samen met marktpartijen en andere overheden* aan gedeelde oplossingen werken (common ground)

- *Communicatie*
    - *Van zenden naar dialoog*: gemeenten stappen af van eenzijdige communicatie en zetten in op interactie en het centraal stellen van de leefwereld van inwoners.
    - *AI in communicatie*: kunstmatige intelligentie wordt ingezet voor gepersonaliseerde en efficiënte communicatie, binnen duidelijke ethische kaders.
    - *Arbeidsmarktcommunicatie:* door krapte op de arbeidsmarkt zetten gemeenten sterker in op employer branding en wervingscampagnes.
    - V*an binnen naar buiten denken:* communicatie wordt steeds meer afgestemd op de vragen en behoeften van inwoners, in plaats van op interne beleidslogica.
    - *Sociale media als participatiekanaal:* gemeenten gebruiken platforms als Instagram en TikTok om jongeren te bereiken en betrokkenheid te vergroten.

3. Besturen

- *Goed bestuur*
    - *Participatie en burgerbetrokkenheid*: Inwoners willen meer zeggenschap en invloed op beleid en uitvoering.
    - *Transparantie en vertrouwen*: Gemeenten investeren in openheid en verantwoording om het vertrouwen van inwoners te versterken.
    - *Wendbaar bestuur*: Besturen moeten flexibel inspelen op snelle maatschappelijke veranderingen, zoals crises of technologische ontwikkelingen.

- *Toekomstbestendige organisatie*
    - *Wendbaarheid & opgavegericht werken:* flexibele organisatievormen, minder hiërarchie, Teams rond maatschappelijke opgaven.
    - *Organisatieontwikkeling & personeel* investeringen in leiderschap, cultuur en strategische personeelsplanning. Focus op medewerker ontwikkeling en hybride werken.
    - *Digitalisering & data: Versnelling van digitale transformatie en datagedreven werken, aandacht voor*

digitale ethiek en privacy.

Wat willen we bereiken?

Samen bouwen aan Barneveld
In een tijd van verandering en groei is samenwerking de sleutel tot een sterke en veerkrachtige gemeente. Barneveld kiest bewust voor een open houding: een gemeente die **luistert, verbindt en ondersteunt**. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners – binnen én buiten de gemeentegrenzen – werken we aan oplossingen die ertoe doen.
We geloven in de kracht van de samenleving. Daarom zetten we in op**gebiedsgericht werken**, waarbij lokale behoeften centraal staan. We maken ruimte voor dialoog, initiatief en betrokkenheid. Dienstverlening is daarbij niet alleen snel en efficiënt, maar ook persoonlijk en mensgericht.
Besturen doen we in verbinding. Met een heldere koers, transparante communicatie en een actieve rol in netwerken en lobby, zorgen we dat Barneveld klaar is voor de toekomst. Want alleen samen maken we het verschil.

Met een organisatie die klaar is voor morgen
Om deze ambities waar te maken, is een **toekomstbestendige gemeentelijke organisatie** onmisbaar. Een organisatie die wendbaar is, stevig staat in een veranderende samenleving en beschikt over de juiste kennis, vaardigheden en systemen. We investeren in mensen, processen en samenwerking, zodat we als gemeente daadkrachtig kunnen blijven besturen, betrouwbaar kunnen blijven leveren en flexibel kunnen inspelen op nieuwe opgaven. Zo bouwen we niet alleen aan Barneveld van vandaag, maar ook aan het Barneveld van morgen.

Vanuit dit streefbeeld werken wij. Het is voor dit programma ons hoofddoel, dat per thema via bijbehorende speerpunten wordt uitgewerkt in daaraan afgeleide subdoelen per thema en activiteiten voor 2026 inclusief bijbehorende planning en benodigde financiën.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bij de uitwerking en concretisering vormen de beleidsprioriteiten, zoals die zijn beschreven in Kadernota 2026-2029 (onder programma 4), het inhoudelijke vertrekpunt. We geven daar invulling aan via de volgende speerpunten:

4.1 Bestuur

Speerpunt samenwerken in Netwerken

Doel	Effectiever samenwerken voor meer maatschappelijke impact. Binnen de gemeente: we versterken de samenwerking met inwoners, ondernemers en organisaties door gebiedsgericht en participatief te werken. Zo benutten we lokale kennis en vergroten we het draagvlak voor beleid en uitvoering.

Activiteiten	*Gebiedsgericht werken*
	• Het uitvoeren van de in 2025 vastgestelde ‘Samenwerkingsaanpak met dorpen en wijken’, waaronder:
	  ◦ het vastleggen van samenwerkingsafspraken met de Plaatselijke belangen en wijkplatforms;
	  ◦ het opstellen en uitvoeren van gebiedsagenda’s.
	  ◦ het verder uitrollen en borgen van gebiedsgericht werken binnen de gemeentelijke organisatie en werkprocessen.
	Participatie
	• Het uitvoeren van de Ontwikkelagenda Bewonersparticipatie 2026, waaronder:
	  ◦ het borgen en verder ontwikkelen van de omgang met bewonersinitiatieven, op basis van de resultaten van de pilot die in 2025 wordt uitgevoerd;
	  ◦ het uitrollen van andere participatievormen, waaronder ook online participatievormen;
	  ◦ verlenging van de functie participatiecoördinator en het verder uitrollen en borgen van participatief werken en de werkprocessen binnen de gemeentelijke organisatie.

Financiën	Beleidstoevoeging incidenteel: • € 120.000 voor capaciteit participatiebeleid
Risico's	
Beleidsproduct	411 Raad

Speerpunt versterken positie gemeente Barneveld binnen en buiten de regio

Doel	Effectiever samenwerken voor meer maatschappelijke impact • Binnen de regio('s): we profileren ons als een zelfbewuste en invloedrijke partner in de regio. Door actief samen te werken aan gezamenlijke opgaven vergroten we onze slagkracht en zichtbaarheid. • Via bredere netwerken: we bewegen ons strategisch in bovenregionale netwerken. Door signalen vroegtijdig op te vangen en gericht te lobbyen, vergroten we onze invloed op beleid en middelen.

Activiteiten	*Binnen de regio('s):* De inzet is gericht op het verstevigen van de positie van gemeente Barneveld binnen de regio's. Hierbij is van belang steeds na te gaan hoe deelname effectief kan bijdragen aan het realiseren van de eigen Barneveldse strategische (bestuurlijke) opgaven. Dit ook in samenhang met Public Affairs. In 2026 is de focus gericht op: • *Regio Foodvalley* Regio Foodvalley is onze kernregio, op basis van de WGR. In 2025 is besluitvorming over de nieuwe Strategische Agenda 2026-2030 afgerond. In 2026 starten de gezamenlijke triple-helix partners met de uitvoering van de Strategische Agenda. De gezamenlijke inzet is hierbij gericht op: • het realiseren van een toekomstbestendige economie waarin we toonaangevend zijn in het voedselsysteem van de toekomst; • het bijdragen aan grote opgaven in Nederland door verantwoord te groeien. Hierbij gaan het realiseren van een schaalsprong en de opgaven voor natuur, milieu en water hand in hand. In 2025 werd bekend dat het Rijk €25 miljoen aan Regio Foodvalley toekent in het kader van de Regio Deals. De focus bij deze tweede Regio Deal ligt op verantwoord groeien, regionaal ontmoeten en innovatief ondernemen. Dit sluit aan bij de thema's van de Strategische Agenda. Regiobreed hebben ondernemers, onderwijsinstellingen en gemeenten meer projecten ingediend dan er geld is. Eind 2025/ begin 2026 wordt bekend welke projecten mee kunnen doen in de Regiodeal. Vervolgens zal in 2026 gestart worden met de uitvoering. • *Regio Amersfoort* Regio Amersfoort is geen WGR, afstemming vindt plaats via bestuurlijk overleg. De inzet van gemeente Barneveld binnen Regio Amersfoort focust zich op mobiliteit en public affairs. Betreffende lobby en public affairs zal in 2026 de focus liggen op de prioritaire lobbydossiers die vastliggen in de Public Affairs Agenda van Regio Amersfoort waarover de colleges van B&W van de regio in het najaar van 2025 een besluit nemen. Voor gemeente Barneveld is hierbij vooral van belang aandacht te houden voor het aanpakken van Knooppunt A1/A30 en Knooppunt Hoevelaken. Betreffende mobiliteit is voor gemeente Barneveld in 2026 vooral de inzet van Regio Amersfoort op het Programma U Ned van belang. In dit programma werken het Rijk, de provincie Utrecht, gemeente Utrecht, de regio U10 en de gemeente Amersfoort samen op het gebied van wonen, werken, bereikbaarheid en leefbaarheid. Ook partijen als Rijkswaterstraat, ProRail, NS en waterschappen zijn hierbij betrokken. In samenwerking met alle partners binnen U Ned is een Mobiliteitsstrategie 2040 opgesteld, waarin ook diverse maatregelen voor gemeente Barneveld opgenomen zijn. *Via bredere netwerken:* • *Public Affairs en Lobby* Het Public Affairs- en Lobbybeleid is geactualiseerd en in uitvoering. De lobbyagenda is vastgesteld. Het concentreert zich met name op de onderstaande prioritaire onderwerpen. In hoofdlijnen ziet dat er als volgt uit: • Stikstof: ambtelijke en bestuurlijke lobby voor regionale stikstofaanpak Veluwe en Peel met inzet van €600 miljoen. • Defensie: versterking samenwerking met Defensie richting bestuurlijke afspraken over ruimtelijke en financiële kaders. • Oostelijke Rondweg: lobby voor opname van de Oostelijke Rondweg in provinciale en rijksinvesteringsprogramma's zoals het MIRT. • Wonen: versnelling woningbouw en flexwonen via allianties, werkbezoeken en inzet op provinciale investeringsgelden. • A1/A30 Knooppunt Hoevelaken: ambtelijke en politieke inzet op agendering en prioritering van de aanpak van knooppunt Hoevelaken. Deze onderwerpen zijn nader uitgewerkt in te ondernemen acties. Rapportering daarop gebeurt halfjaarlijks via P&C-cyclus/ info raad. Nu het beleid staat en organisatie en bestuur daarvoor het afgelopen jaar zijn ingericht, wordt in 2026 ingezet op het gericht uitbreiden en waar nodig intensiveren van structurele contacten met stakeholders.
Financiën	N.v.t.
Risico's	N.v.t.
Beleidsproduct	411 Raad

Speerpunt Dienstverlening en communicatie

Doel	*Dienstverlening* Wij bieden toegankelijke, betrokken en oplossingsgerichte hulp: • Uw vraag is leidend • Digitaal waar mogelijk, persoonlijk waar nodig • Geen omwegen, wel meedenken *Communicatie* • We ontwikkelen ons verder tot een informerende en luisterende gemeente. Een gemeente die de samenleving ingaat, proactief is en op de juiste momenten en op een goede manier de samenleving betrekt en het gesprek aangaat. • Medewerkers voelen zich geïnformeerd, betrokken en gemotiveerd om samen te werken aan de doelstellingen van de organisatie.
Activiteiten	*Dienstverlening* In het laatste jaar van het programma dienstverlening zet de gemeente Barneveld het werk aan de volgende prioriteiten in 2026 voort: • Het borgen van zaakgericht werken in de organisatie, zodat dienstverlening aan inwoners en ondernemers zo optimaal mogelijk verloopt. Tevens ondersteunt zaakgericht werken het efficiënt werken in de organisatie en het voldoen aan wettelijke verplichtingen zoals bijvoorbeeld de Archiefwet en de Wet open overheid. . • De doorontwikkeling van een integrale frontoffice. • Het doorontwikkelen van de inzet van een intelligente chatbot bij digitale dienstverlening. • Het doorontwikkelen en verder stimuleren van het gebruik van de BerichtenboxMijnOverheid en MijnBarneveld. • Verdere inzet van het structureel meten van de tevredenheid van inwoners en ondernemers en aanpassingen in de werkwijzen op basis van de opgehaalde aanbevelingen. • Het implementeren van de volgende categorieën actieve openbaarmaking in het kader van de Woo. • Het borgen van de programma-resultaten in de organisatie. • Op basis van de eindevaluatie programma dienstverlening schetsen we de ontwikkelrichting voor dienstverlening vanaf 2027 De realisatie van deze doelstellingen meten we af aan de volgende indicatoren: • 80% van de vragen handelen we bij het eerste contact in de frontoffice af. • 90% van (aan)vragen en meldingen komt direct bij de juiste behandelaar terecht. • 90% van onze producten is voor inwoners en ondernemers ook via het digitale kanaal te regelen. • 80% van onze communicatie binnen onze dienstverleningsprocessen is in begrijpelijke taal. • Vragen over statusinformatie per telefoon nemen af met 25%. • Gebruik digitale 'mijn-omgevingen' neemt met 25% toe. • We borgen de uitgangspunten van ‘Barneveld transparant’: actief openbaar, begrijpelijk en digitaal toegankelijk. *Communicatie* Op basis van de communicatievisie die is vastgesteld in februari 2024, zet de gemeente Barneveld in 2026 in op de volgende prioriteiten: • Een verdere ontwikkeling van de Newsroom. Hierbij valt te denken aan het verrichten van omgevingsanalyses en investeren in community managers. Door te weten wat er in de samenleving speelt, kunnen medewerkers daarop snel en makkelijk inspelen. Het verrichten van omgevingsanalyses is arbeidsintensief. Veel nieuwsbronnen worden nu nog handmatig geanalyseerd. In 2026 zetten we in op het verder automatiseren van het analyseren van nieuwsbronnen die nu nog handmatig geanalyseerd worden. • Door training en bewustwording integreren we Begrijpelijke taal verder in de gehele organisatie. Hiermee dragen we bij aan een open, transparante en bereikbare gemeente waar inwoners gemakkelijk hun zaken kunnen regelen en daarmee aan het behouden van en/of het herstel van vertrouwen in de overheid. • Het versterken van de interne communicatie. Goede interne communicatie zorgt voor een goed functionerende organisatie waarbinnen medewerkers geïnformeerd, betrokken en gemotiveerd zijn om samen te werken aan de doelstellingen van de organisatie. Daarbij staat onderlinge verbinding centraal.

Financiën	Binnen begroting. Verder beleidstoevoegingen vanuit de Kadernota 2026-2029: *Dienstverlening* Incidentele beleidstoevoegingen voor: • € 130.000 Capaciteit Dienstverlening voor 2026, administratief gekoppeld aan programma 3. • € 178.000 Doorontwikkeling DIV (Zaaksysteem) voor 2026 en 2027 • € 70.000 Digitale toegankelijkheid (2026 en 2027) • € 75.000 Digitale innovatie (2026 en 2027) *Communicatie* Incidentele beleidstoevoegingen voor: • € 70.000: Digitale Toegankelijkheid (2026) • € 116.000: Borging Newsroom (2026 en 2027) • € 117.000: Adviseur interne communicatie (2026) en €96.000 (2027)
Risico's	
Beleidsproduct	411 Raad

4.2 Interne dienstverlening

Speerpunt Versterken realisatiekracht middels Barneveld groeit

Speerpunt Blijven(d) bouwen aan een toekomstgerichte organisatie

Doel	Een wendbare gemeentelijke organisatie met meer strategische slagkracht om de groei van de gemeente, nieuwe complexe opgaven en veranderende behoeften in de samenleving efficiënt en effectief te kunnen faciliteren.
Activiteiten	Organisatieontwikkeling is een doorgaand proces. In 2026 vervolgen we het pad dat we ingeslagen zijn. De aandacht gaat uit naar: • doorontwikkelen van de organisatie op de ingezette strategische lijnen (waaronder leiderschap, programmatisch & projectmatig werken, toepassen sturingsmodel, portfoliomanagement, persoonlijk leiderschap) • verdere implementatie van strategische personeelsplanning • actualisatie functiehuis en aanpak arbeidsmarktvraagstukken • uitvoeren vervanging grote informatiesystemen • doorontwikkeling financiële organisatie • doorontwikkeling informatiebeheer(organisatie) • uitvoeren van pilots gericht op digitale innovatie in werkprocessen
Financiën	Binnen begroting. Verder: beleidstoevoegingen vanuit de Kadernota 2026-2029 Beleidstoevoegingen structureel vanaf 2026: • € 300.000 grote I-vervangingen en aanbestedingen • € 105.000 HR Business partner • € 90.000 Beleidsondersteuner HRM • € 105.000 Formatie informatiebeveiliging • € 80.000 Formatie DIV Beleidstoevoegingen 2026, 2027 incidenteel: • € 90.000 contractbeheerder (2026) • € 55.000 projectleiding HRM (voor 2026) • € 75.000 digitale innovatie (voor 2026 en 2027) • € 155.000 doorontwikkeling financiële functie (voor 2026)
Risico's	Organisatieontwikkeling vereist tijd, geld, kennis en leiderschap. Indien deze aspecten niet goed worden ingezet, kan organisatieontwikkeling vertragen of tot stilstand komen.
Beleidsproduct	422 Ondersteuning organisatie

Wat gaat het kosten?

Financiële tabel

bedragen x € 1.000

4. Samenwerken, dienstverlenen en besturen	Begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
4.1 Bestuur	**- 3.923**	**282**	**- 3.641**
411 Raad	- 1.920	244	- 1.676
412 B&W	- 1.287	38	- 1.249
413 Bestuurlijke samenwerking	- 716	-	- 716
4.2 Interne dienstverlening	**- 30.098**	**1.368**	**- 28.730**
421 Beheer overige eigen gebouwen en gronden	- 1.252	695	- 557
422 Ondersteuning organisatie	- 28.846	673	- 28.173
4.3 Algemene dekkingsmiddelen	**- 3.319**	**145.317**	**141.997**
431 Treasury	- 824	1.093	269
432 Belastingen	- 1.360	22.244	20.884
433 Algemene uitkering	- 2.380	121.594	119.214
434 Overige baten en lasten	795	19	814
436 Werken voor derden	451	367	817
Saldo van baten en lasten	**- 37.340**	**146.966**	**109.626**
Mutatie reserves			
4.4 Resultaatbepaling	**- 1.733**	**2.215**	**482**
441 Mutaties reserves	- 1.733	2.215	482
Mutatie reserves	**- 1.733**	**2.215**	**482**
Totaal	**- 39.073**	**149.181**	**110.108**

Paragrafen

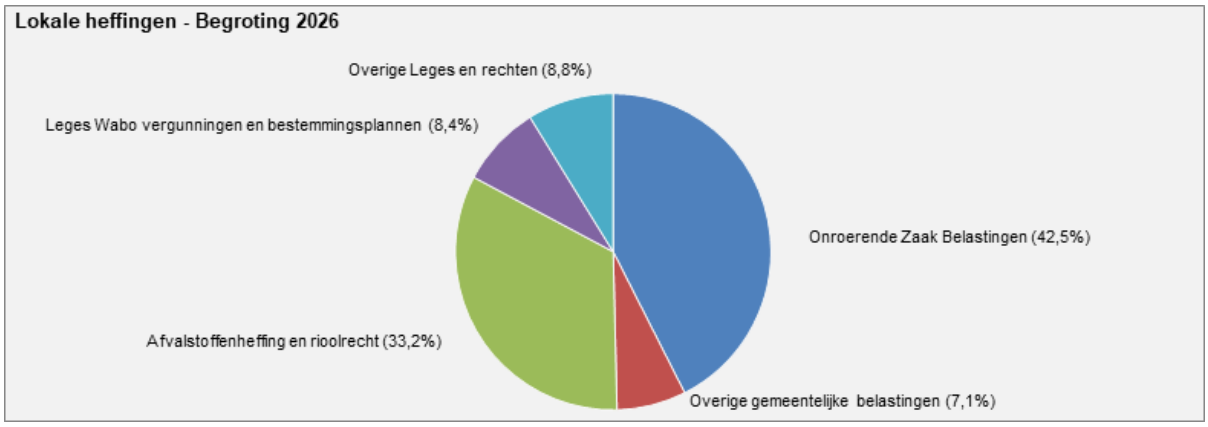
Paragraaf 1 Lokale heffingen

1.1 Inleiding

Na de algemene uitkering uit het gemeentefonds zijn de gemeentelijke heffingen (belastingen, leges en rechten) de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente. Deze heffingen zijn de enige inkomstenbronnen waarop de gemeenteraad invloed kan uitoefenen. Met name voor de zuivere belastingen, de heffingen waar geen direct aanwijsbare tegenprestatie van de overheid tegenover staat, is er geen maximum bedrag of opbrengst aangegeven. Voor leges en andere betalingen voor overheidsdiensten is bepaald dat er geen winst mag worden gemaakt. De opbrengst van de heffing mag dan in totaal niet hoger zijn dan de kosten die de gemeente moet maken om de diensten te verlenen.
De opbrengsten van de gemeentelijke heffingen zijn geraamd onder de verschillende producten. Het (meerjaren)beleid ten aanzien van de lokale belastingen is opgenomen in de op 13 november 2024 door de raad vastgestelde Nota lokaal belastinggebied Barneveld 2024-2027. Voor zover het beleid van specifieke belastingen afwijkt van de in de nota opgenomen uitgangspunten, is dat hieronder bij die belasting aangegeven.

In deze paragraaf komen de volgende zaken aan de orde:
- het beleid ten aanzien van de verschillende heffingen en de tarieven;
- de lokale lastendruk;
- gegevens over kwijtschelding.

Diagram lokale heffingen

1.2 Beleid

Algemeen
Het beleid voor de lokale belastingen is vastgelegd in de verschillende verordeningen en in de Nota lokaal belastinggebied Barneveld 2024-2027. Het tarievenbeleid wordt jaarlijks geformuleerd bij de vaststelling van de begrotingsuitgangspunten in de Kadernota. In het coalitieakkoord 2022-2026 is ten aanzien van de inflatieontwikkeling aangegeven dat gewerkt wordt met een driejaarsgemiddelde. Voor 2026 is het percentage voor de inflatieontwikkeling vastgesteld op 3,8%.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)
Voor de OZB betekent dit, afgezien van de groei, een stijging van de opbrengsten met 3,8% inflatie voor eigenaren woningen en voor de eigenaren en gebruikers van niet-woningen. Daarnaast is in de Kadernota 2025-2028 voor “Verantwoord groeien” gekozen om het scenario Verhogen van de OZB toe te passen. Dit betekent dat de OZB naast de indexatie jaarlijks met 2,5% zal worden verhoogd gedurende een periode van vier jaar. Dit komt voor 2026 neer op een OZB stijging van de opbrengst van 6,3%. De jaarlijkse extra verhoging van de OZB voor de jaren 2027-2028 zal bij de Kadernota 2027 worden heroverwogen met daarnaast een toetsing op noodzaak.
Los van deze OZB stijging is de hoogte van de opbrengst en het tarief afhankelijk van de uitkomst van de jaarlijkse waardering in het kader van de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ). Het uitgangspunt van beleid is dat de totale OZB-opbrengst niet zal veranderen als gevolg van een hogere of lagere

taxatiewaarde. De opbrengst van deze belastingen is namelijk het resultaat van de waarde en het tarief. Een dalende waarde betekent dat het tarief verhoogd moet worden om de gewenste opbrengst te genereren, terwijl stijgende waardes leiden tot een minder sterke stijging of zelfs tot een daling van de tarieven. De huidige marktontwikkeling van woningen laat zien dat er nog steeds sprake is van een stijgende markt.
Na het afronden van de hertaxatie, doen wij een voorstel waarbij de tarieven voor 2026 definitief kunnen worden vastgesteld waarbij ook rekening wordt gehouden met de gemiddelde waardeontwikkeling van de objecten.

In onderstaande tabel van de tarieven staat een tariefstijging van 8,9-9%. Deze zijn gelijk aan de tarieven die zijn opgenomen in de belastingverordeningen die tegelijk met de begroting worden in de raad behandeld. Dit betreft het maximale tarief in percentages van de WOZ-waarde. De definitieve tarieven worden in januari 2027 vastgesteld, wanneer de hertaxaties gereed zijn. De tarieven mogen dan nog wel naar beneden worden bijgesteld, maar niet meer naar boven ten opzichte van genoemde tarieven. Het percentage kan afwijken van bovenstaande 6,3%, omdat de ontwikkeling van de WOZ-waarde wordt gecorrigeerd op het tarief. De ontwikkeling van de WOZ-waarden leidt daarmee niet tot hogere inkomsten OZB.

Afvalstoffenheffing
Als gevolg van inflatie en daarmee stijgende kosten voor personeel en materieel nemen de totale lasten binnen het product Afval toe (stijging van 1%). Voor 2025 is ervoor gekozen om het *overhead-percentage* te laten stijgen van 50% naar 60%. Voor 2026 blijft het geldende *overhead-percentage* gelijk (60%). Om de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing te behouden is in 2026 daarom een tariefstijging van 1% benodigd.

Rioolheffing
In het in mei 2021 vastgestelde Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) is een jaarlijkse stijging van 4% voorzien om kostendekkend te zijn. De verhoging is ook in 2026 noodzakelijk ter dekking van kapitaalslasten en mede door de ambities om de klimaatadaptatie vorm te geven. Daarnaast vragen wateroverlast en verdroging steeds meer maatregelen in de publieke ruimte. Het huidige VGRP loopt af in 2026, zodoende zal er in 2026 een nieuw VGRP opgesteld worden waarin ondere andere een meerjarenbegroting is opgenomen.

Voor 2025 is ervoor gekozen om het *overhead-percentage* te laten stijgen van 50% naar 60%. Voor 2026 blijft het geldende *overhead-percentage* gelijk (60%). Om de kostendekkendheid van de rioolheffing te behouden is in 2026 daarom een tariefstijging van 4% benodigd.

Lijkbezorgingsrechten (grafrechten)
De lasten binnen het product Begraven zijn de laatste jaren toegenomen, dit is voornamelijk het gevolg van de lasten die voortvloeien uit de investeringen. Voor 2026 wordt uitgegaan van een stijging van de lasten van 7,6%.
Voor 2025 is ervoor gekozen om het *overhead-percentage* te laten stijgen van 50% naar 60%. Voor 2026 blijft het geldende *overhead-percentage* gelijk (60%). Om de kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten te behouden is in 2026 daarom een tariefstijging van 7,6% benodigd.

Met betrekking tot de motie 24-108 van 13 november 2024 kan gemeld worden dat de raad in het tweede kwartaal 2026 geïnformeerd wordt over de kosten die gemaakt worden rondom beheer en onderhoud begraven. Ook wordt dan de uitsplitsing gemaakt in kosten voor onderhoud en beheer voor de oude en nieuwe gedeelten van de begraafplaatsen. In dit voorstel willen we een toelichting geven op de kostendekkendheid in het algemeen. Daarnaast leggen we een aantal scenario's voor met verschillende kostendekkendheidsprecentages.

Forensen- en toeristenbelasting
Voor de forensenbelasting wordt voor 2026 het percentage voor de inflatieontwikkeling van 3,8% toegepast. In de Kadernota 2025-2028 is gekozen voor "Verantwoord groeien" en het scenario van de verhoging van de OZB toe te passen met een jaarlijkse verhoging van 2,5% gedurende een periode van vier jaar. Vanuit de aangenomen motie M24-66 zal deze jaarlijkse verhoging overeenkomstig voor de forensenbelasting worden toegepast.
Uit de benchmark van de tarieven van de toeristenbelasting met de omliggende gemeenten is naar voren gekomen dat Barneveld het laagste tarief per overnachting heeft. Gelet hierop is het tarief voor dit jaar dan ook verhoogd naar € 1,35 per overnachting (was: € 1,19). Daarnaast hebben wij aangegeven dat voor 2026 een vorm van differentiatie zal worden toegepast met als uitgangspunt een groei van het (hoogste) tarief naar € 1,50 per overnachting. Voor 2026 stellen wij voor om enige vorm van differentiatie toe te passen in het tarief per overnachting waarbij onderscheid wordt gemaakt naar een hotelovernachting en overige overnachtingen. Het tarief voor een hotelovernachting hiervoor te stellen op het hoogste tarief van € 1,50 en op het tarief voor de overige overnachtingen de inflatieontwikkeling niet toe te passen en te houden op het tarief van € 1,35 per overnachting. Dit mede ingegeven door de BTW verhoging van 9 naar 21% waar de toeristische sector volgend jaar mee wordt geconfronteerd.

1.3 Tarieven en inkomsten

Tarieven begrotingsjaar

Tarieven lokale heffingen	2025	2026	Lasten-stijging
Onroerende zaakbelastingen**			
- eigenaren woningen, in % van de waarde	0,0750	0,0817	8,9%
- eigenaren niet-woningen, in % van de waarde	0,2125	0,2316	9,0%
- gebruikers niet-woningen, in % van de waarde	0,1676	0,1826	8,9%
Afvalstoffenheffing			
- éénpersoonhuishoudens	€ 213,80	€ 215,84	1,0%
- meerpersoonshuishoudens	€ 356,30	€ 359,73	1,0%
Rioolheffing			
- vastrecht tot 350 m3 afvalwater	€ 224,35	€ 233,31	4,0%
Hondenbelastingen			
- voor de 1e hond	€ 58,50	€ 60,70	3,8%
- voor de 2e hond	€ 81,00	€ 84,00	3,7%
- voor elke volgende hond	€ 100,00	€ 103,80	3,8%
- kennels	€ 139,50	€ 144,70	3,7%
Toeristenbelasting			
- per overnachting	€ 1,35	€ 1,35	0,0%
- per hotelovernachting	€ 1,35	€ 1,50	11,1%
- per seizoenplaats	€ 252,45	€ 252,45	0,0%
- per jaarplaats	€ 252,75	€ 252,75	0,0%
Forensenbelasting			
- bij een WOZ-waarde van € 94.000 of minder	€ 238,50	€ 253,50	6,3%
- bij een WOZ-waarde van meer dan € 94.000 vermeerderd met 0,93% van het bedrag waamee de heffings-maatstaf een bedrag van € 94.000 te boven gaat. Met dien verstande dat per woning een maximumbedrag geldt van:	€ 1.168,00	€ 1.241,00	6,3%
- voor woningen/onderkomens waarvoor geen waarde is vastgesteld op grond van de WOZ bedraagt het tarief:	€ 238,50	€ 253,50	6,3%

***De Tarieven voorlopig verhoogd met 9% omdat de uitkomsten van de herwaardering nog niet beschikbaar zijn. Na de afronding van de jaarlijkse hertaxatie zal uiterlijk januari 2026 een voorstel worden gedaan om de tarieven voor 2026 definitief vast te stellen.*

Inkomsten uit heffingen

bedragen x € 1.000

Lokale heffingen	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Belastingen (Algemene dekkingsmiddelen)			
01. Onroerende zaakbelastingen woningen	8.371	8.879	9.589
02. Onroerende zaakbelastingen niet-woningen	7.813	8.554	8.622
03. Hondenbelasting	233	257	266
04. Toeristenbelasting	1.040	1.062	1.129
05. Forensenbelasting	1.364	1.420	1.506
06. Reclamebelasting	124	132	137
Totaal Belastingen (Algemene dekkingsmiddelen)	**18.946**	**20.304**	**21.249**
Rechten (Tariefsgebonden)			
08. Rioolheffing	6.020	6.465	6.845
08. Rioolheffing - kwijtschelding	- 127	- 125	- 125
09. Afvalstoffenheffing	6.944	7.522	7.660
09. Afvalstoffenheffing - kwijtschelding	- 164	- 170	- 170
10. Begrafenisrechten	835	1.158	1.246
11. Parkeergelden	877	798	798
12. Parkeerboetes	146	400	173
13. Marktgelden	34	46	46
14. Leges burgerzaken	1.319	1.297	1.297
15. Leges Wabo vergunningen	3.732	2.489	2.489
16. Leges bestemmingsplannen	899	1.097	1.097
17. Overige leges	209	222	222
Totaal Rechten (Tariefsgebonden)	**20.724**	**21.200**	**21.578**
Totaal lokale heffingen	**39.670**	**41.504**	**42.827**

1.4 Kostendekkendheid

Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing wordt hieronder een uitgebreidere kostendekkendheid weergegeven. Gerekend wordt met een opslag van de overhead ten opzichte van de salariskosten die toegerekend worden aan de betreffende heffing (60%).
In de verzameltabel is de kostendekkendheid van de verschillende leges op hoofdlijnen weergegeven en een totaal kostendekkendheidspercentage (rekening houdend met de in deze programmabegroting voorgestelde tariefsaanpassingen).

Afvalstoffenheffing

bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	Begroting 2025		Begroting 2026	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten				
Netto kosten product				
Kosten product	5.434	83%	6.070	77%
Inkomsten product, excl. heffingen	- 640	-10%	- 586	-7%
Netto kosten product	**4.793**	**73%**	**5.484**	**70%**
Toe te rekenen kosten product				
Overhead	765	12%	1.219	16%
Aandeel straatreiniging (m.i.v. 2025: 40%)	338	5%	350	4%
BTW	666	10%	801	10%
Toe te rekenen kosten product	**1.769**	**27%**	**2.370**	**30%**
Totale kosten	**6.562**	**100%**	**7.854**	**100%**
Totale opbrengst heffing	**6.429**		**7.660**	
Tekort	**- 132**		**- 194**	
Dekkingspercentage opbrengsten		**98%**		**98%**

Rioolheffing

bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid rioolheffing	Begroting 2025		Begroting 2026	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten				
Netto kosten product				
Kosten product	4.369	79%	4.719	73%
Inkomsten product, excl. heffingen	- 44	-1%	- 44	-1%
Netto kosten product	**4.326**	**78%**	**4.676**	**73%**
Toe te rekenen kosten product				
Overhead	649	12%	954	15%
Aandeel straatreiniging (m.i.v. 2025: 60%)	306	6%	525	8%
BTW	230	4%	272	4%
Toe te rekenen kosten product	**1.185**	**22%**	**1.752**	**27%**
Totale kosten	**5.511**	**100%**	**6.428**	**100%**
Totale opbrengst heffing	**5.514**		**6.420**	
Overschot, te verrekenen met voorziening VGRP	**4**		**- 8**	
Dekkingspercentage opbrengsten		**100%**		**100%**

Leges en heffingen

bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid heffingen	Lasten taakveld	Overhead incl. rente	BCF /BTW	Totaal lasten	Leges	Andere inkomsten	Dekkings %
Afvalstoffenheffing	6.070	1.569	801	8.440	7.660	586	98%
Rioolheffing	4.719	1.480	272	6.471	6.420	44	100%
Grafrechten	1.703	464	-	2.167	1.245	1	57%
Leges omgevingsvergunning	6.584	1.300	-	7.884	3.586	50	46%
Leges burgerzaken	1.526	809	-	2.335	1.297	-	56%
	20.603	**5.621**	**1.073**	**27.297**	**20.208**	**681**	**76%**

1.5 Lokale lastendruk

Om een indruk te krijgen van de 'lokale lastendruk' wordt berekend wat de huishoudens aan belasting moeten betalen. Daarbij wordt gekeken naar de voor huishoudens gebruikelijke heffingen: de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) van de Rijksuniversiteit Groningen wordt jaarlijks een atlas van de lokale lasten opgesteld. Deze atlas geldt voor de VNG als een officiële publicatie die de lokale lasten in beeld brengt. De bruto woonlasten van meerpersoonshuishoudens lopen, volgens de Atlas voor 2025, uiteen van € 680 tot € 2.117 per jaar. Landelijk gezien bevindt de gemeente Barneveld zich op plaats 134 (plaats 1 heeft de laagste woonlastendruk) van de 346 gemeenten. Barneveld is in 2026 nog altijd een gemeente met een lastendruk (€ 1.039) wat ligt onder het landelijk gemiddelde van € 1.104.

Tabel lokale lastendruk

Lokale lastendruk	2025	2026	Lasten-stijging (%)
Barneveld tarieven			
- Barneveld (meerpersoons huishoudens)	€ 1.001	€ 1.039	3,8%
Hoogste tarieven			
- Landelijk **	€ 2.117	€ 2.218	4,8%
- Gelderland*	€ 1.454		0,0%
Gemiddelde tarieven			
- Landelijk **	€ 1.053	€ 1.104	4,8%
- Gelderland*	€ 1.055		0,0%
Laagste tarieven			
- Landelijk **	€ 680	€ 713	4,8%
- Gelderland*	€ 727		0,0%

Bron: COELO Atlas van de lokale lasten (www.coelo.nl/digatlas/index)

1.6 Kwijtschelding

Inwoners met een laag inkomen kunnen kwijtschelding krijgen voor de aanslag van de afvalstoffenheffing, rioolheffing en de onroerendezaakbelasting. Bij de beoordeling van het verzoek vindt er een toets plaats naar inkomen en vermogen. De gemeente mag alleen kwijtschelding verlenen als het inkomen niet hoger ligt dan 100% van het bijstandsniveau. Mensen die duurzaam een laag inkomen hebben en in aanmerking zijn gekomen voor kwijtschelding hoeven niet jaarlijks een nieuw verzoek om kwijtschelding in te dienen. Ieder jaar wordt onderzocht of hun aanslagen automatisch kunnen worden kwijtgescholden.

Naar verwachting wordt er in 2025 ongeveer 600 keer geheel of gedeeltelijk kwijtschelding verleend tot een totaalbedrag van € 295.000. Voor 2026 wordt eveneens uitgegaan van € 295.000 aan kwijtschelding.

Tabel ontwikkeling kwijtschelding

Kwijtscheldingen	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Kwijtschelding rioolheffing	- 127	- 125	- 125
Kwijtschelding afvalstoffenheffing	- 164	- 170	- 170
Totaal	**- 290**	**- 295**	**- 295**

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

2.1 Inleiding

Informatie over het weerstandsvermogen is van belang om te weten of en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. Deze tegenvallers kunnen incidenteel of structureel van aard zijn, maar hebben altijd invloed op de financiële positie van de gemeente. Hoe hoog het weerstandsvermogen zou moeten zijn, is niet exact aan te geven. De omvang is afhankelijk van de financiële risico's die de gemeente loopt en de kans dat de risico's daadwerkelijk optreden. De mate van flexibiliteit van de gemeentebegroting speelt een belangrijke rol bij de bepaling van het weerstandsvermogen: hoe snel kunnen tegenvallers worden opgevangen door ombuigingen van bestaand beleid, al dan niet in combinatie met belastingverhogingen. Ook de omvang van de vrij aanwendbare reserves is daarbij van belang. Vanuit het provinciaal toezicht zijn geen directe normen voor het weerstandsvermogen aangegeven. Wel wordt bewaakt dat de algemene reserve een bepaalde minimum omvang heeft.

Begrippenkader
Onder het weerstandsvermogen wordt een kengetal verstaan, namelijk de verhouding tussen de direct beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit:

$$\text{Weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Met de direct beschikbare weerstandscapaciteit bedoelen we de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten te dekken. Onder benodigde weerstandscapaciteit verstaan we de gevolgen van alle risico's waarvoor nog geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Tot het treffen van dergelijke maatregelen behoren onder andere het instellen van voorzieningen, het afdekken van risico's met verzekeringen, of andere risicobeperkende acties.

2.2 Beleid

In de Nota Risicomanagement & Weerstandsvermogen 2020 - 2024 is het beleid vastgesteld ten aanzien van het kwantificeren en kwalificeren van risico's en de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit. Ook is de beoordeling en kwalificatie van de berekende weerstandsratio in bandbreedtes vastgesteld. Het weerstandsvermogen wordt concernbreed twee maal per jaar bepaald - ten tijde van de begroting en ten tijde van de jaarrekening - en in paragraaf 2 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing opgenomen. Risico's en reserves zijn continu aan verandering onderhevig, zo is ook het weerstandsvermogen in deze paragraaf een momentopname. Er wordt daarom gewerkt met streefwaardes en bandbreedtes in plaats van met exacte getallen. De geldende bandbreedtes van het weerstandsvermogen zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Weerstands vermogen	Effect	Maatregel
< 1,0	onder minimale streefwaarde	College neemt maatregelen om binnen twee jaar > 1,0 te komen. Deze zijn gericht op het verlagen van de benodigde weerstandscapaciteit en/of het verhogen van de beschikbare weerstandscapaciteit.
1,0 – 1,2	minimale streefwaarde	college maakt analyse en geeft de meerjarige verwachting aan.
1,2 – 1,6	optimale bandbreedte	n.v.t.
1,6 – 2,0	maximale streefwaarde	college maakt analyse en geeft de meerjarige verwachting aan.
> 2,0	boven maximale streefwaarde	n.v.t.

2.3 Beschikbare weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit geeft de mate aan waarin de gemeente zelf in staat is om niet begrote kosten te dekken door structurele middelen vrij te maken. Hierbij kan gedacht worden aan de mogelijkheden die er zijn tot het verhogen van de inkomsten, bijvoorbeeld via belastingverhoging. Bij de incidentele weerstandscapaciteit gaat het om de aanwezigheid van vrij besteedbare middelen die eenmalig kunnen worden ingezet. In het kader van het weerstandsvermogen binnen deze paragraaf zullen wij slechts rekening

houden met de incidentele weerstandscapaciteit. In onderstaande tabel is een vergelijkend overzicht gegeven van de gerealiseerde en geprognosticeerde weerstandscapaciteit per periode.

Algemene reserves (1)
Voor de berekening van de weerstandscapaciteit worden alleen de vrij besteedbare reserves meegenomen. Deze vrij besteedbare reserves treffen wij aan bij de groep van algemene reserves. Voor de bestemmingsreserves geldt dat voor wijziging van de bestemming een raadsbesluit nodig is en er dus geen sprake is van een vrij besteedbare reserve. Voorzieningen zijn niet vrij besteedbaar en behoren daarom niet tot de weerstandscapaciteit.

Stille reserves (2)
Stille reserve is het verschil tussen de hogere directe opbrengstwaarden bij verkoop en de boekwaarden van de diverse activa. Hierbij kan worden gedacht aan panden, aandelen en bedrijfsmiddelen. De directe opbrengstwaarde dient bekend te zijn en bovendien moeten de betreffende activa direct verkoopbaar of verhandelbaar zijn. Dit is met de gemeentelijke activa zelden het geval. Mede daarom zijn de stille reserves als een p.m.-post opgenomen.

Tabel weerstandscapaciteit

bedragen x € 1.000

Weerstandscapaciteit	Realisatie ultimo 2022	Realisatie ultimo 2023	Realisatie ultimo 2024	Prognose ultimo 2025	Begroting ultimo 2026
Beschikbare weerstandscapaciteit					
1. Algemene reserves	34.743	35.049	40.495	53.472	52.579
2. Stille reserves	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Beschikbare weerstandscapaciteit	**34.743**	**35.049**	**40.495**	**53.472**	**52.579**
Benodigde weerstandscapaciteit	**29.900**	**38.400**	**27.800**	**27.300**	**27.300**
Weerstandsratio	**1,16**	**0,91**	**1,46**	**1,96**	**1,93**

2.4 Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit is gebaseerd op de financiële risico's die de gemeente loopt. Om deze risico's te analyseren, wordt tweemaal per jaar een inventarisatie uitgevoerd, waarbij de kans en de financiële impact van elk risico worden ingeschat. Met behulp van de Monte Carlo-methode, een breed geaccepteerde simulatie, wordt het benodigde bedrag berekend met 90% zekerheid. Voor de begroting van 2026 is dit vastgesteld op 27,3 miljoen euro, terwijl de beschikbare capaciteit 52,6 miljoen euro bedraagt, wat resulteert in een weerstandsfactor van 1,93%. Deze methode houdt rekening met het feit dat niet alle risico's tegelijkertijd optreden, waardoor de benodigde buffer lager uitvalt dan de som van alle individuele risico's. De berekeningen dienen als hulpmiddel om de financiële buffer te bepalen, maar zijn geen exacte wetenschap. Het is belangrijk om de weerstandsfactor in samenhang met andere financiële kengetallen te beoordelen, en niet als enige indicator van de financiële positie.

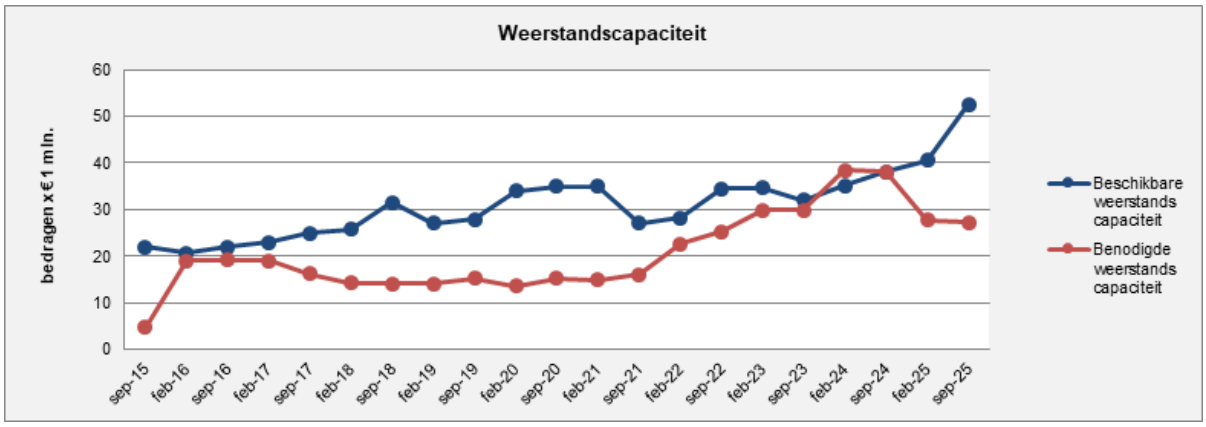
Het risicoprofiel is bepaald door te inventariseren welke risico's er bestaan en de financiële effecten in te schatten wanneer ze zich voor doen. Daarbij is voor de waarschijnlijkheid/kans gebruik gemaakt van de volgende indeling:

Risicoscore	
Zeer onwaarschijnlijk	10%
Enigszins onwaarschijnlijk	30%
Niet waarschijnlijk en niet onwaarschijnlijk	50%
Enigszins waarschijnlijk	70%
Zeer waarschijnlijk	90%

Hieronder hebben wij 10 meest impactvolle risico's opgenomen:

No.	Risico	Risicoscore	Inschatting benodigde capaciteit 90% zekerheid (x 1.000)
1	**Onvoorziene risico's grondexploitaties** De onvoorziene risico's grondexploitaties betreffen de onzekerheid over de ingeschatte nog te maken kosten en te verwachten opbrengsten (prijzen) van lopende grondexploitaties en het risico van de impact van mogelijk veranderende wetgeving op de grondexploitaties	50%	23,673
2	**Cyberaanvallen op de digitale omgeving** Het cyberrisico is het risico dat de digitale omgeving van de gemeente van buitenaf wordt aangevallen waardoor systemen kunnen uitvallen en hersteloperaties benodigd zijn.	30%	1,637
3	**Toenemende kosten jeugdhulp vs. rijksmiddelen** Hiermee wordt het risico bedoeld dat de kosten voor Jeugd regelingen toenemen en niet in verhouding staan met de rijksmiddelen	50%	889
4	**Beperkte netcapaciteit (nutsvoorzieningen)** Dit is het risico dat geplande projecten vanwege netcongestie niet of later doorgang vinden (nieuwbouw, renovatie en/of verduurzaming)	70%	859
5	**Onvoldoende zicht op risico's investeringen** Het risico dat er in de realisatiefase van investeringen onvoorziene kosten zich voordoen.	70%	850
6	**Stijgende loon- en prijsontwikkelingen** Het risico dat de loon- en prijsontwikkelingen snellen stijgen dan de dekking uit de algemene uitkering van het rijk.	30%	681
7	**Druk op exploitatie maatschappelijke partners** Door economische ontwikkelingen komt de exploitatie van maatschappelijke partners onder druk te staan.	50%	647
8	**Stagnatie door arbeidsmarktkrapte** Dit is het risico dat de ambtelijke organisatie meer kosten moet maken (vertragingen, inhuur) om aan haar taken te voldoen als gevolg van onderbezetting.	90%	447
9	**Fluctuaties in de algemene uitkering** Het risico dat de gemeentelijke organisatie minder aan algemene uitkering ontvangt vanuit het rijk.	70%	429
10	**Plotselinge en forse rentestijging** Het risico op plotselinge en forse rentestijgingen, welke tot een verhoging leiden van de financieringslasten en de investeringsbeslissingen kunnen beïnvloeden.	50%	407

Grafiek weerstandscapaciteit

2.5 Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen

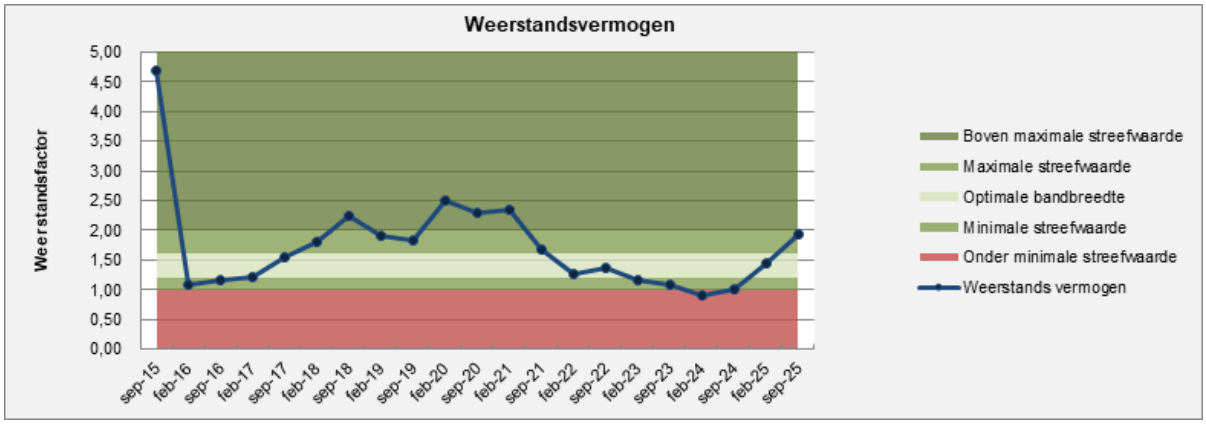
Weerstandsvermogen = 52.579 / 27.300 = 1,93

Het weerstandsvermogen komt uit op een factor van 1,93. Dit is boven de optimale bandbreedte (1,2 - 1,6) en

binnen de maximale streefwaarde. In de Kadernota 2026 is besloten om nog in 2025 vanuit de algemene reserve € 18,8 miljoen te storten in de reserve Verantwoord groeien. Dit met als uitgangspunt dat het weerstandsvermogen (met de toenmalige risico's) op 2,0 uitkwam. De risico's zijn voor de programmabegroting 2026 geactualiseerd en daarmee komt het weerstandsvermogen nu op 1,93. Zoals al in de Kadernota 2026 opgenomen kunnen we een nieuwe afweging over de streefwaarde van het weerstandsvermogen maken bij de nieuwe nota risicomanagement & weerstandsvermogen die op een later moment wordt voorgelegd aan de raad.

Het weerstandsvermogen moet mede worden beoordeeld in het licht van de solvabiliteit en de netto schuldquote. De beschikbare weerstandscapaciteit (in de vorm van de algemene reserve) maakt onderdeel uit van de solvabiliteit. Hoewel de beschikbare weerstandscapaciteit niet direct een onderdeel uitmaakt van de netto schuldquote, kan het besteden van middelen uit de algemene reserve wel leiden tot het aantrekken van nieuwe leningen en daarmee tot het stijgen van de netto schuldquote. De solvabiliteit bevindt zich nog boven de minimale streefwaarde (zie paragraaf 2.6). De netto schuldquote is al ruim boven de streefwaarde (zie paragraaf 2.6).

Grafiek weerstandsvermogen

2.6 Balansprognose en financiële kengetallen

In de begroting en overige P&C documenten wordt aandacht besteed aan de balansratio's. Dit zijn verhoudingsgetallen op basis van de balans en/of exploitatietotalen. De begroting bevat ook een balansprognose en kengetallen die zijn opgesteld volgens de voorgeschreven berekeningssystematiek. De gegevens zijn geactualiseerd en aangesloten op de stand van de jaarrekening 2024 en het meerjarenperspectief in de exploitatiebegroting.

Meerjarenbalans

bedragen x € 1.000

Prognose meerjarenbalans	Realisatie Ultimo 2024	Prognose Ultimo 2025	Begroting Ultimo 2026	MJR Ultimo 2027	MJR Ultimo 2028	MJR Ultimo 2029
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	2.780	2.780	2.780	2.780	2.780	2.780
Materiële vaste activa	307.584	341.165	414.824	468.855	516.240	536.436
Financiële vaste activa	15.137	14.561	14.072	13.584	13.095	12.607
Totaal vaste activa	**325.501**	**358.506**	**431.676**	**485.219**	**532.115**	**551.823**
Vlottende activa						
Voorraden	53.196	63.059	61.681	29.112	16.306	1.074
Vorderingen	12.343	12.343	12.343	12.343	12.343	12.343
Liquide middelen	372	350	350	350	350	350
Overlopende activa	20.983	20.983	20.983	20.983	20.983	20.983
Totaal vlottende activa	**86.894**	**96.735**	**95.357**	**62.789**	**49.982**	**34.750**
Totaal activa	**412.395**	**455.241**	**527.033**	**548.008**	**582.097**	**586.573**
Vaste passiva						
Eigen vermogen						
Reserves	129.675	141.695	141.213	142.568	144.187	146.039
Onverdeeld resultaat	15.957	5.013	4.280	4.548	4.553	2.076

Vreemd vermogen						
Voorzieningen	12.555	9.065	7.085	6.475	6.310	7.022
Langlopende schulden	191.022	232.282	306.269	326.231	358.861	363.250
Totaal vaste passiva	**349.209**	**388.055**	**458.847**	**479.822**	**513.911**	**518.387**
Vlottende passiva						
Kortlopende schulden	20.652	24.652	25.652	25.652	25.652	25.652
Liquide middelen	- 0	-	-	-	-	-
Overlopende passiva	42.534	42.534	42.534	42.534	42.534	42.534
Totaal vlottende passiva	**63.186**	**67.186**	**68.186**	**68.186**	**68.186**	**68.186**
Totaal passiva	**412.395**	**455.241**	**527.033**	**548.008**	**582.097**	**586.573**

In bovenstaande balans wordt een verkorte omschrijving gebruikt voor de diverse posten. De terminologie volgens BBV is

Balanspresentatie:	Terminologie BBV:
- Vorderingen (activa)	- Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
- Langlopende schulden (passiva)	- Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
- Kortlopende schulden (passiva)	- Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
- Liquide middelen (passiva)	- Banksaldi (deze zijn onderdeel van de netto-vlottende schulden)

Toelichting meerjarenbalans

Voor het opstellen voor de prognose van de meerjarenbalans zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Materiële vaste activa: hierin is een toename opgenomen op basis van het onderhanden werk 2025 en het 'Meerjaren Investeringsplan 2026-2029' en een afname op basis van de vaste, toekomstige afschrijvingen.
Financiële vaste activa: er is een inschatting gemaakt op hoofdlijnen, dit op mede op basis van gemaakte afspraken en het historisch verloop van de portefeuille.
Voorraden (grondvoorraad): zijn gebaseerd op het meest recente Meerjarenplan Grondexploitaties (MPG).
Reserves en voorzieningen: voor vaste en incidentele stortingen/onttrekkingen zijn nieuwe inschattingen gemaakt (details in 'Bijlage 1. Reserves en voorzieningen')
Onverdeeld resultaat: is gelijk aan de exploitatiebegroting 2026 en de meerjarenraming voor 2027-2029.
Langlopende schulden: het verloop is gebaseerd op de huidige vaste leningenportefeuille en op basis van een inschatting van aan te trekken nieuwe geldleningen (financieringsbehoefte).
Kortlopende schulden: het verloop is gebaseerd op de huidige korte leningenportefeuille en op basis van een inschatting van aan te trekken aanvullende kasgeldleningen. Per boekjaar blijft het totale saldo binnen de kasgeldlimiet.

Financiële kengetallen

Bij het beoordelen van de hoogte en de ontwikkeling van de ratio's moet gekeken worden naar de samenhang tussen ratio's en ontwikkeling ervan in de tijd. De uitkomst van een individuele ratio biedt een beperkt inzicht. Het aantal ratio's is beperkt tot de meest belangrijke voor de interne beoordeling van de financiële positie. Deze selectie van ratio's wordt ook door de toezichthouder gebruikt en door het BBV verplicht voorgeschreven. De waarden van de kengetallen zijn ingedeeld in drie categorieën. Deze categorieën sluiten aan bij de landelijk afgesproken signaleringswaarden. Categorie A is het minst risicovol, categorie C het meest.

Mede gezien de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt is het goed de financiële kengetallen of ratio's in beeld te hebben. Deze ratio's zijn verhoudingsgetallen op basis van de balans- en/of exploitatiecijfers. Samen met het weerstandsvermogen kunnen we een beeld vormen van hoe de gemeente er in financieel opzicht voorstaat.

Weerbaarheid: kan de gemeente tegen een stootje?

Netto schuldquote:
Het kengetal netto schuldquote geeft de verhouding weer tussen de netto schuldenlast en de totale baten van de gemeente en geeft een indicatie va de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De netto schuldenlast zijn het totaal van de langlopende en kortlopende schulden verminderd met het totaal van de langlopende (behalve verstrekte leningen) en kortlopende vorderingen. Een verhouding van 100% betekent dat de netto schuldenlast even hoog is als de totale baten van de gemeente. De signaalwaarden bij dit kengetal zijn oranje bij 90-130% (categorie B) en rood bij >130% (categorie C).

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen:
De netto schuldenlast kan leningen bevatten die de gemeente heeft afgesloten en die vervolgens zijn doorgeleend aan bijvoorbeeld woningcorporaties. Omdat die woningcorporaties op hun beurt jaarlijks aflossen dekt dit een deel van de rentelasten en de aflossingen in de exploitatie van de gemeente. Dit verlaagt de netto schuldquote. Om inzicht te krijgen in het effect van het doorlenen is er het kengetal netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen. De signaalwaarden zijn gelijk aan die van de netto schuldquote.

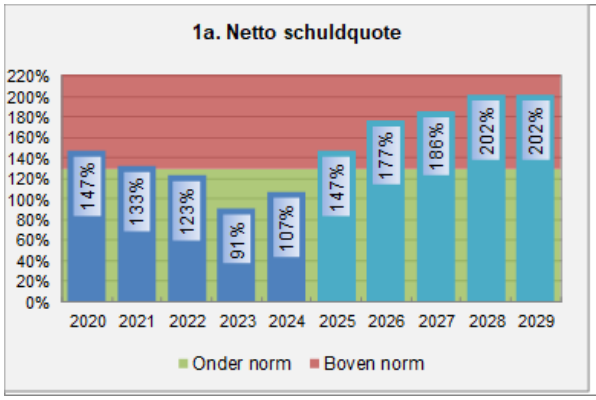
Solvabiliteit:
Dit kengetal geeft het procentuele aandeel van het eigen vermogen op het totaal van het vermogen en geeft aan in hoeverre een organisatie op de lange termijn aan de financiële verplichtingen kan voldoen. De signaalwaarden bij dit kengetal zijn oranje bij 20-50% (categorie B) en rood bij 35% (categorie C).

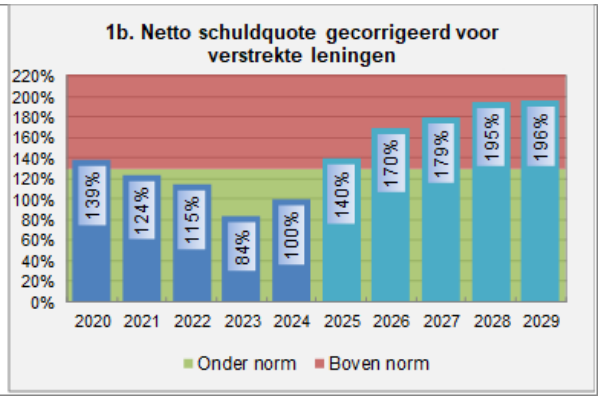
Grondexploitatie:
Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten van de gemeente. Dit geeft inzicht in welke mate de grondexploitatie (op termijn) kan bijdragen aan de verlaging van de schuld. De signaalwaarden bij dit kengetal zijn oranje bij 20-35% (categorie B) en rood bij >35% (categorie C).

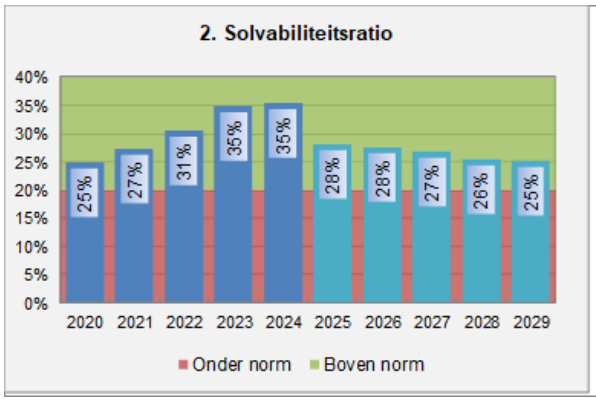
Wendbaarheid: heeft de gemeente ruimte om bij te sturen?

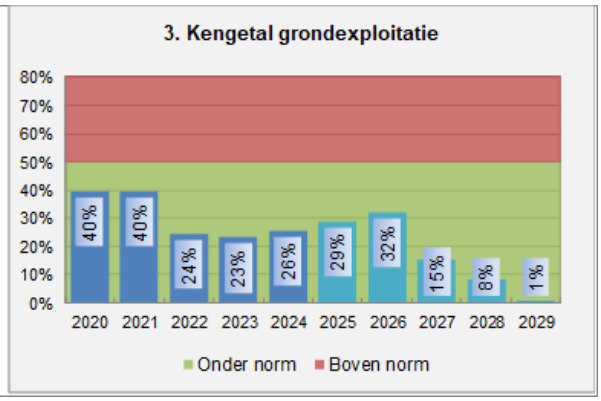
Structurele exploitatieruimte: Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. De som van de structurele baten minus de structurele lasten en de structurele onttrekkingen minus de structurele toevoegingen aan de reserves wordt vergeleken met de totale baten vóór de mutaties reserves. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. De signaalwaarden bij dit kengetal zijn oranje bij 0% (categorie B) en rood bij 105% (categorie C).

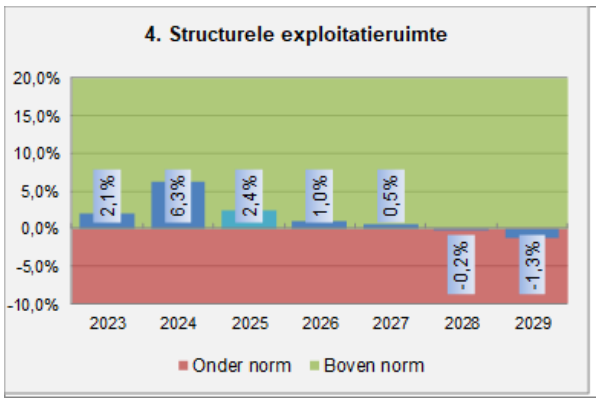
Belastingcapaciteit: Het kengetal belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin in het volgende begrotingsjaar financiële tegenvallers of ruimte voor nieuw beleid kan worden opgevangen met een belastingverhoging. Om deze ruimte weer te kunnen geven is een ijkpunt nodig, in dit geval de landelijk gemiddelde tarieven. De belastingcapaciteit wordt gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing). Naast de OZB wordt gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing, omdat deze heffingen niet kostendekkend behoeven te zijn, maar ook lager mogen worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt). De signaalwaarden bij dit kengetal zijn oranje bij 95-105% (categorie B) en rood bij >105% (categorie C).

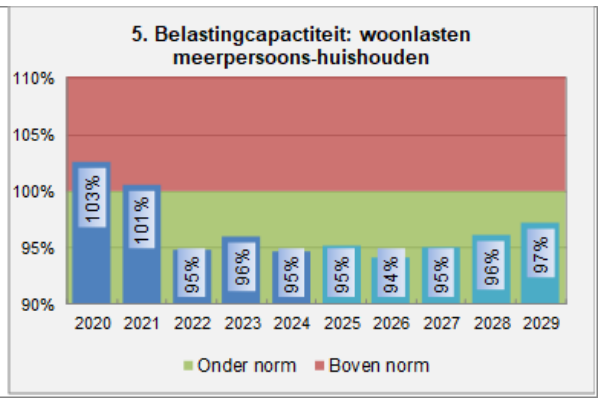

Toelichting financiële kengetallen

De kengetallen zijn tot stand gekomen op basis van de gegevens uit de jaarrekening 2024, begrotingsjaar 2025, begrotingsjaar 2026 en de meerjarenraming 2027-2029.

1a. Netto schuldquote
De schuldquote stijgt met name door de stijging in de investeringsvolumes (IHP Onderwijshuisvesting en verhoging investeringsplafond). Hierdoor is ook een verhoging van het vreemd vermogen noodzakelijk. In de prognose meerjarenbalans is een stijging voorzien van de langlopende en kortlopende geldleningen. Hoewel de schuldquote substantieel stijgt in de komende jaren, blijft de solvabiliteit nog wel boven de minimale streefwaarde (zie hierna). De ontwikkeling van de schuldquote en solvabiliteit zullen we blijven monitoren en meenemen bij nieuwe besluiten omtrent investeringen (toekomstige MIP's en separate investeringsbesluiten). Ook bij de actualisatie van de nota risicomanagement en weerstandsvermogen zullen we aandacht geven aan de kengetallen.

1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Dit kengetal geeft het effect aan als alle aan derden verstrekte leningen buiten beschouwing worden gelaten. Dit kengetal laat dezelfde trend zien als de netto schuldquote.

2. Solvabiliteit
De solvabiliteit neemt af van 35% in 2024 (realisatie) naar 28% in begroting 2026. Dit wordt veroorzaakt doordat het vreemd vermogen harder stijgt dan het eigen vermogen. In de meerjarenraming zit de waarde gemiddeld op 26%. De waarden in begroting 2026 en de meerjarenraming zijn allen boven de minimale streefwaarde van 20%. De netto schuldquote ontwikkelt zich wel naar ruim boven de maximale streefwaarde (zie hiervoor). Waar de netto schuldquote afhankelijk is van de hoogte van leningen en de omvang van de begroting, is de solvabiliteit afhankelijk van het eigen vermogen en het vreemd vermogen. Dit betekent dat we de ontwikkeling van onze reserves (eigen vermogen) ook goed moeten blijven monitoren. Bij substantiële bestedingen ten laste van reserves zullen we daarom ook het effect op dit kengetal meewegen.

3. Kengetal Grondexploitatie
Dit kengetal geeft aan hoe groot de waarde van de bouwgronden (in exploitatie + niet in exploitatie) is ten opzichte van de totale inkomsten van de gemeente. Dit is belangrijk om te kunnen beoordelen of de gemeente veel geïnvesteerd heeft in bouwgronden in exploitatie en wellicht daar risico's over loopt en of er een reële verwachting is dat bij verkoop van deze gronden eventuele schulden kunnen worden afgelost. In het algemeen geldt: hoe lager dit percentage hoe lager het risicoprofiel met betrekking tot het terugverdienen van de investeringen in de grondexploitaties. Het kengetal laat eerst een stijging zien, van 26% in 2024 (realisatie) naar 32% in begroting 2026. Vervolgens zal dit kengetal sterk dalen naar 15% in 2027, 8% in 2028 en 1% in 2029. Dit wordt veroorzaakt doordat vanaf 2027 diverse voorraden bouwgrond in exploitatie afgesloten zullen worden.

4. Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal kan door de jaren heen fluctueren, afhankelijk van de structurele baten en lasten in die jaren. In principe is elke positieve uitkomst goed, hoewel een te hoog positief percentage een indicatie kan zijn van minder realistisch begroten. Voor 2026 wordt een waarde van 1,0% begroot, die in de meerjarenraming zakt naar 0,5% in 2027, -0,2% in 2028 en -1,3% in 2029.

5. Gemeentelijke belastingcapaciteit
De gemeentelijke belastingcapaciteit laat de ontwikkeling van de lokale belastingen en heffingen voor een gemiddeld gezin zien afgezet tegen de gemiddelde belastingdruk van gemiddeld Nederland. Bij een score onder de 100% is de belastingdruk lager dan gemiddeld Nederland. In begroting 2026 ligt gemeente onder het landelijk gemiddelde. De stijgingen in de meerjarenraming zijn gebaseerd op constante prijzen en laten de verwachte stijging zien zonder rekening te houden met inflatie. Geraamde landelijke gemiddeldes voor begrotingsjaar 2026 en verder zijn niet beschikbaar. Voor 2026 is gerekend met een verhoging gebaseerd op de gemiddelde stijging van de afgelopen 3 jaar. Vervolgens is 2027-2029 gelijk gehouden aan 2026.

Tabel kengetallen

Kengetallen	Realisatie					Begroting		MJR		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
1a. Netto schuldquote	147,3%	132,5%	123,1%	90,5%	106,8%	146,7%	177,5%	186,3%	201,9%	202,1%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	138,5%	124,0%	114,5%	83,9%	99,5%	139,5%	170,1%	179,3%	195,2%	195,7%
2. Solvabliliteitsratio	25,0%	27,2%	30,6%	34,8%	35,3%	28,1%	27,6%	26,8%	25,6%	25,3%
3. Grondexploitatie	39,6%	39,5%	24,4%	23,1%	25,8%	29,0%	32,1%	15,0%	8,4%	0,5%
4. Structurele exploitatieruimte			3,3%	2,1%	6,3%	2,4%	1,0%	0,5%	-0,2%	-1,3%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	102,5%	100,6%	94,8%	96,0%	94,6%	95,2%	94,0%	95,0%	96,1%	97,1%

Op basis van de uitkomst van de financiële kengetallen hierboven, is de conclusie dat de financiële positie van de gemeente goed is. Het geeft de gemeente de ruimte om zelfstandig financiële beslissingen te blijven nemen.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

3.1 Inleiding

Het onderhoud van kapitaalgoederen heeft een groot effect op de begroting. Deze kapitaalgoederen zijn ingedeeld in de volgende categorieën: wegen, riool, groen, gebouwen en water. Deze paragraaf behandelt het beleidskader, de beheerplannen en de financiële gevolgen daarvan. De gemeenteraad stelt in de beheerplannen de kaders vast voor het onderhoud van de kapitaalgoederen. Het onderhoudsniveau en de kwaliteit van de kapitaalgoederen zijn cruciaal voor het niveau van voorzieningen en de jaarlijkse kosten. Door de programmabegroting goed te keuren, geeft de raad het college van burgemeester en wethouders de bevoegdheid om uitgaven te doen uit de onderhoudsvoorzieningen.

3.2 Wegen

Beleidskader

Doel: Wat willen we bereiken en binnen welke kaders?
Het beleidskader is bepaald in de Beleidsvisie beheer en onderhoud wegen 2017-2026. Het voornaamste doel is het op een zo kort mogelijke termijn bereiken van een gemiddeld kwaliteitsniveau Basis voor veilig begaanbare wegen. Op dit moment zijn we nog niet op het gewenste kwaliteitsniveau, maar we komen wel dichterbij. In november 2022 is het Beheerplan wegen 2023-2027 goedgekeurd, waarin de aanpak om dit gemiddelde kwaliteitsniveau Basis te bereiken is uitgewerkt.

Inhoud: wat gaan we doen om het gewenste kwaliteitsniveau te bereiken?
Het beheer van de gemeentelijke wegen bestaat uit:
- Kleinschalig onderhoud om onveilige situaties te voorkomen en te verhelpen.
- Grootschalig onderhoud om de wegen in stand te houden. Elk jaar stelt het college een uitvoeringsplan voor groot onderhoud vast, dat ter informatie aan de raad wordt voorgelegd.
- Investeringen voor het vervangen van verouderde wegen, Levensduurverlengend Onderhoud (LVO) en de aanleg van bermbeton. De realisatie hiervan gebeurt zoveel mogelijk binnen projecten. Elk jaar stelt de raad een uitvoeringsplan voor investeringen vast.

Monitoren kwaliteitsontwikkeling
Om het jaar wordt een rapportage kwaliteitsontwikkeling door het college vastgesteld en ter informatie voorgelegd aan de raad. Hierin staat het actuele kwaliteitsniveau van de gemeentelijke wegen en de verhouding tot de voorgaande kwaliteitsmeting. In de jaren daartussen wordt een prognose gegeven van de verwachte kwaliteitsontwikkeling. De verwachting is dat een gemiddeld kwaliteitsniveau Basis aan het einde van 2025 is bereikt, zoals aangegeven in de prognose bij het Uitvoeringsplan onderhoud wegen 2025. Of dit daadwerkelijk zo is, wordt bepaald op basis van de resultaten van de kwaliteitsmeting (weginspectie) die plaatsvindt op het moment dat deze programmabegroting wordt vastgesteld. In 2026 volgt een rapportage met daarin de bereikte resultaten.

Financiën: hoe vindt de financiering plaats?
- Kleinschalig onderhoud direct vanuit de exploitatie;
- Grootschalig onderhoud via een structurele stortingen/onttrekkingen vanuit de exploitatie in de voorziening onderhoud wegen, gebaseerd op het Beheerplan wegen. Vanaf de begroting 2025 is een extra storting van structureel € 50.000 opgenomen, zodat de voorziening van voldoende omvang blijft. In 2025 waren de geplande onderhoudswerkzaamheden via de voorziening wegen geraamd op € 4 miljoen. Dit heeft geleid tot een grotere onttrekking dan vooraf begroot. Doordat bij het vaststellen van de jaarrekening 2025 de stand van de voorziening per 1 januari 2025 lager bleek te zijn dan vooraf rekening mee gehouden. Omdat het belangrijk is op een zo kort mogelijke termijn te voldoen aan een gemiddeld kwaliteitsniveau Basis, is besloten in 2025 geplande onderhoud zoveel als mogelijk uit te voeren. Daardoor is het wel nodig om de onttrekking uit de voorziening in de jaren 2026, 2027 en 2028 naar beneden bij te stellen. In onderstaande tabel de weergave van het financiële verloop van de voorziening wegen in de aankomende jaren.
- Investeringen via het Meerjaren Investeringsplan (MIP). Per investering (project) is een krediet beschikbaar.

Risico's
- Financiën: per 1 januari 2025 geldt een nieuwe richtlijn voor het gebruik van lage temperatuur asfalt. Waarschijnlijk stijgt hierdoor de kostprijs van asfalt. Omdat het groot onderhoud plaatsvindt op basis van een meerjarig onderhoudscontract, zijn er op dit moment nog geen directe financiële gevolgen. Daarnaast

zijn ook andere onvoorziene prijsstijgingen denkbaar.
- Capaciteit: door de krappe arbeidsmarkt is het lastig om goed personeel te werven en vast te houden.
- Tijd: steeds meer invloed door andere projecten/wegwerkzaamheden (ook die van andere wegbeheerders), waarbij gelijktijdige uitvoering niet mogelijk is. Daarnaast de beperktere periode van uitvoering door de nieuwe richtlijn voor lage temperatuur asfalt. Het advies is dit asfalt na oktober niet meer te verwerken. Voorheen werd asfalt tot eind december verwerkt.
- Bereikbaarheid: door het toenemend aantal projecten/wegwerkzaamheden en de toename van de verkeersintensiteit (Barneveld groeit) wordt het bereikbaarheid houden van de gemeente Barneveld steeds lastiger.

Voorziening groot onderhoud wegen

bedragen x € 1.000

Voorziening Groot onderhoud wegen	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Stand per 1 januari	**750**	**606**	**607**	**659**
Toevoeging	3.030	3.205	3.380	3.380
Onttrekking	- 3.174	- 3.204	- 3.329	- 3.404
Stand per 31 december	**606**	**607**	**659**	**635**

3.3 Riool

Beleidskader

Het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2021-2026 is de uitwerking van de verplichting vanuit de Wet Milieubeheer om de water- en riooltaken en de financiering hiervan vast te leggen. De kern van het GRP is de uitwerking van de gemeentelijke zorgplicht voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. Daarnaast is er extra aandacht voor oppervlaktewater, klimaatadaptatie, duurzaamheid en samenwerking. Jaarlijks wordt via het MIP en het bijbehorende uitvoeringsplan een overzicht aan de raad gegeven van de uit te voeren activiteiten en maatregelen.

Financiële consequenties
Inkomsten en uitgaven voor riolering worden toegelicht in programma 3 Woon- en Leefomgeving. Alle uitgaven voor de riolering mogen worden doorberekend in de rioolheffing. De begrote inkomsten en uitgaven voor de riolering zijn met elkaar in evenwicht. Een eventueel voor- of nadeel in een jaar wordt verrekend via de voorziening riolering.

Voorziening riolering GRP

bedragen x € 1.000

Egalisatievoorziening riolering GRP	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Stand per 1 januari	**2.059**	**1.712**	**1.433**	**1.269**
Toevoeging	-	-	-	-
Onttrekking	- 347	- 279	- 163	-
Stand per 31 december	**1.712**	**1.433**	**1.269**	**1.269**

3.4 Groen

Bomenbeleidsplan

In 2024 zijn we gestart met het opstellen van een Bomenbeleidsplan. Het bevat het beleid rond bomen, het behouden, beschermen en ontwikkelen van (waardevolle)bomen en boomstructuren en het beheer/ onderhoud van bomen. Barneveld wil haar bomen graag op een goede en toekomstgerichte manier beheren om op die manier bomen te behouden. Daarnaast bestaat de wens tot het investeren in herplant en nieuwe aanplant van bomen. Om dit te bereiken, is een heldere visie nodig waarbij we 50 jaar vooruit kijken. In het plan van aanpak staat dat de raad in 2025 een visie wordt voorgelegd. Op dit moment heeft de gemeente Barneveld 34.000 bomen in beheer. Dit is exclusief particuliere bomen en bomen in (gemeentelijke) bossen. Na het opstellen van de visie zal gewerkt worden aan het beheerplan. Vooruitlopend hierop is vastgesteld dat er beheerachterstanden zijn. Om die weg te werken zijn er beleidstoevoegingen gedaan voor 2025 en 2026. In het meerjareninvesteringsprogramma zijn verschillende uitbreidingen en vervangingen van het boombestand opgenomen.

Biodiversiteit
Als onderdeel van het beheer van het gras willen we biodiversiteit bevorderen. Dat doen we door een steeds groter areaal minder frequent te maaien.

3.5 Gebouwen

Beleidskader

Het bezit van vastgoed is geen doel op zich. Gemeentelijk vastgoed moet altijd een maatschappelijk of strategisch belang dienen, bijvoorbeeld bij gebiedsontwikkeling, en bijdragen aan de uitvoering van gemeentelijke taken en doelstellingen. De komende jaren staan we voor de uitdaging om het voorzieningenniveau op peil te houden en in te spelen op de groei van onze gemeente. Die groei vergroot de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen en daarmee ook aan maatschappelijk vastgoed.

Om in de toekomst te blijven voorzien in passende voorzieningen die bijdragen aan de ambities, leefbaarheid en het welzijn van onze inwoners, is een heldere vastgoedstrategie nodig, inclusief een langetermijnplanning voor het gemeentelijk vastgoed. Alleen met een integraal vastgoedbeleid kunnen we ons vastgoed duurzaam beschikbaar, betaalbaar en passend houden en verbanden leggen tussen de verschillende opgaven. In 2025 is hiervoor een bestuursopdracht vastgesteld; in 2026 volgen de Beleidskaders Vastgoed die aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Technisch beheer
Door goed onderhoud, en rekening houdend met de technische kwaliteitsaspecten voor veiligheid & gezondheid, wordt de levensduur verlengd en de waarde van het vastgoed geborgd. Technisch onderhoud is dan ook een kerntaak van het team Vastgoed. Wanneer we spreken over technisch onderhoud wordt het onderscheid gemaakt tussen:
1- Planmatig onderhoud (ook wel ‘meerjarig onderhoud’)
2- Niet planmatig onderhoud (ook wel ‘jaarlijks onderhoud’), dit betreft correctief, preventief en dagelijks onderhoud
Het minimale onderhoudsniveau voor het gemeentelijk vastgoed is conditiescore 3 uit de NEN2767. Dit is het laagste onderhoudsniveau waarbij er geen achterstallig onderhoud optreedt.

Rapportage planmatig onderhoud
De rapportage *Planmatig onderhoud 2025-2044* geeft inzicht in de benodigde financiële middelen voor het meerjarig onderhoud. Jaarlijks wordt het overzicht geactualiseerd met geplande werkzaamheden, wijzigingen in het gebouwenbestand en aangepaste wet- en regelgeving. Het efficiënt uitbesteden van onderhoud blijft daarbij een structureel aandachtspunt.

Waar mogelijk worden verduurzamingsmaatregelen gekoppeld aan natuurlijke vervangingsmomenten. Zo groeit het meerjarenonderhoudsplan geleidelijk uit tot een Duurzaam Meerjarenonderhoudsplan (DMJOP). Bij de keuze om onderhoud wel of niet uit te voeren, wordt steeds rekening gehouden met de verwachte gebruiksduur van het vastgoedobject.

Vastgoedportefeuille
De gemeente Barneveld heeft medio 2024 140 maatschappelijke vastgoed (deel)objecten, waarvan voor 55 (deel)objecten het juridisch eigendom is overgedragen aan scholen, buurthuizen of verenigingen. Voor 85 (deel)objecten wordt het planmatig onderhoud gedekt uit de Voorziening Onderhoud Gebouwen. Dit betreft objecten voor onder andere gemeentelijke diensten, kleedruimten op buitensportcomplexen, binnensportaccommodaties, zwembaden, de Veluwehal, buurthuizen, opstallen bij begraafplaatsen, monumentale kerktorens, parkeergarage (Transferium Noord) en brandweergarages waaronder het hulpverleningscentrum.

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen

bedragen x € 1.000

Voorziening Onderhoud gemeentelijke gebouwen	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Stand per 1 januari	**2.164**	**570**	**306**	**376**
Toevoeging	1.641	1.641	1.641	1.641
Onttrekking	- 3.235	- 1.905	- 1.571	- 835
Stand per 31 december	**570**	**306**	**376**	**1.182**

3.6 Water

Beleid

Het onderdeel water omvat onder meer beheer en onderhoud van afkoppelvoorzieningen (deze voorzieningen zorgen er voor dat regenwater niet in het riool terecht komt maar in de bodem zakt), ecozones, moerassen, sloten, paddenpoelen én oppervlaktewater(bodems). Ook het onderhoud aan civieltechnische water gerelateerde werken, zoals beekriolen, duikers, beschoeiingen en fonteinen hoort in deze categorie.

De ambitie is: het watersysteem op orde brengen en houden; met de (water)partners de water gerelateerde opgaven oplossen door zoveel mogelijk voor ruimtelijke oplossingen te kiezen waarbij het water tegelijk een rol kan spelen in het vergroenen en verkoelen van de stad.

Samen met het waterschap wordt gewerkt aan een verdere verduurzaming van de afvalwaterketen. Een reguliere taak is het dagelijks beheer en groot onderhoud van de riolering door vervanging en reparatie. Binnen het programma worden diverse projecten uitgevoerd. De belangrijkste zijn: maatregelen tegen wateroverlast, waterkwaliteitsmaatregelen, groot onderhoud en verbeteringen in de riolering, beekherstel en diverse afkoppel projecten.

Financiën
Het beheer van de oppervlaktewater(bodems) wordt nu nog projectgewijs vormgegeven en wordt, na deze inhaalslag, omgevormd tot een systematische aanpak.

Paragraaf 4 Financiering

4.1 Inleiding

Onder financiering wordt het aantrekken van geldleningen verstaan. Om te kunnen investeren of om de exploitatie te kunnen dekken, wordt vreemd geld aangetrokken. Als de inkomsten van de gemeente (vanuit de algemene uitkering en de belastingen) niet gelijk lopen met de uitgaven, wordt bijvoorbeeld zogenaamd kort vreemd geld in de vorm van een kasgeldlening aangetrokken. Dit zijn geldleningen met een looptijd korter dan een jaar.

Zoals uit het treasurystatuut volgt worden in deze paragraaf het beleid, de kansen en risico’s rond financiering uiteengezet.

4.2 Beleid

Een algemeen uitgangspunt van treasury is om het renterisico te beheersen en de rentekosten zo laag mogelijk te houden. Uiteraard passend binnen de kaders zoals opgenomen in het 'Treasurystatuut 2025', die weer gebaseerd zijn op onder andere de Wet Fido.

Bij het aantrekken of uitzetten van geld is het van belang dat slechts beperkt risico wordt genomen bij het oversluiten (consolideren) van kasgeldleningen. Daarom worden vaste geldleningen voor (grote) investeringen aangetrokken op momenten dat de rente gunstig is en wordt het tijdelijk overschot aan liquide middelen zo beperkt mogelijk gehouden. Binnen Gemeente Barneveld is er een treasuryklankbordgroep die als doel heeft de activiteit treasury te evalueren en door te ontwikkelen. Voor het liquiditeitsbeheer zijn afspraken met de bank gemaakt voor het dagelijks afromen van overtollige saldi op de rekeningen-courant bij de bank.

Omdat de financiering van de gemeente in zijn totaliteit wordt beheerd, werken wij met een product 'treasury' waarop de kosten (rentelasten) en opbrengsten (rentebaten) begroot en geboekt worden. Op basis van de totale leningenportefeuille wordt vervolgens gerekend met een gemiddeld rentepercentage. Na verrekening van aan de grondexploitatie door te belasten rente en van derden ontvangen rente ontstaat de aan de taakvelden toe te rekenen rentekosten. Als dit totaal bedrag wordt afgezet tegen de totale materiële vaste activa ontstaat de omslagrente. Het BBV schrijft voor om deze rentekosten aan de taakvelden toe te rekenen.

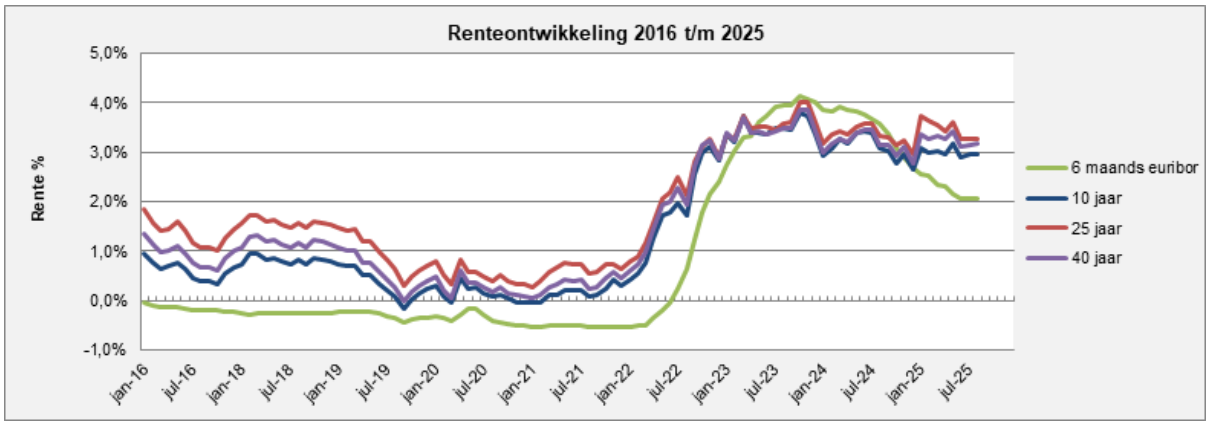
4.3 Financiële aspecten

Rentevisie
De rentevisie is gebaseerd op de actuele ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de renteprognose en berichtgeving van een aantal banken. Omdat de inflatie dicht bij het door de ECB gewenste niveau is gekomen, is sinds vorig jaar sprake van een aantal renteverlagingen. Op dit moment is sprake van een pas op de plaats.

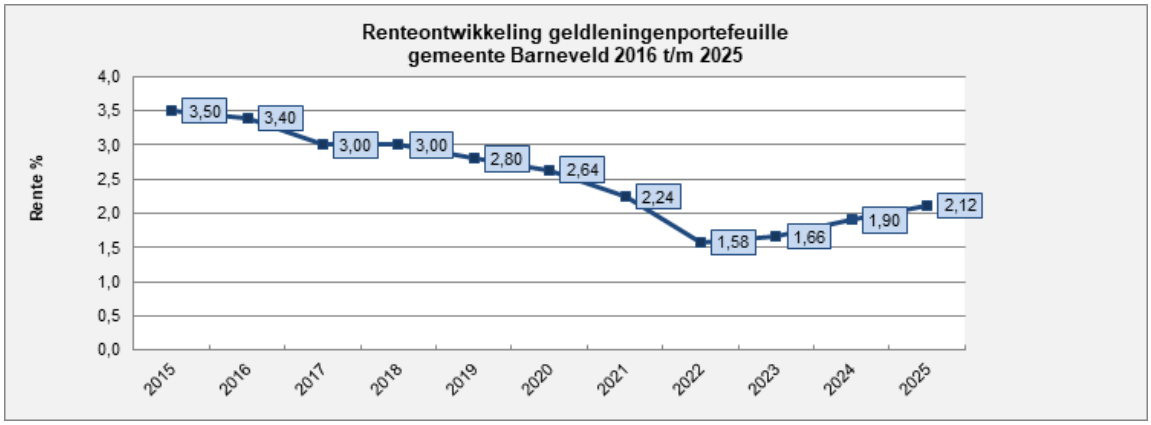
Renteontwikkeling leningportefeuille
In de grafiek van de renteontwikkeling van de geldleningen portefeuille van de gemeente over 2016 t/m 2025 is te zien dat de rente tot en met 2021 daalde en vanaf midden 2022 weer stijgt. Het gemiddeld gewogen rentepercentage voor het jaar 2025 is op dit moment 2,12%. Het gemiddelde gewogen rentepercentage van de langlopende leningen zal naar verwachting in 2026 rond de 2,19% liggen. Dit is gebaseerd op de huidige leningenportefeuille plus de nieuw aan te trekken leningen. Dit percentage is hoger dan 2025. Voor 2026 is uitgegaan van een aanvullende langlopende financiering van € 99,5 miljoen (zie de tabel financieringsbehoefte). Daarnaast is er rekening gehouden met het aantrekken van een kasgeldlening van € 16 miljoen.

Renteschema
Het begrote saldo van rentelasten en rentebaten wordt verantwoord op het taakveld Treasury. Voor een goed beeld van de totale kosten van de overige taakvelden, moet dit renteresultaat toegerekend aan de grondexploitaties en de overige taakvelden. Dat wordt de renteomslag genoemd. Het renteschema geeft inzicht hoe deze door- en toerekening gebeurt, zowel voor de actuele begroting (voorcalculatie) als voor de rekening (nacalculatie). De renteomslag wordt uitgedrukt in een omslagrentepercentage. De basis hiervoor is de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die bij de taakvelden horen en de voorraad gronden (vlottende activa). Na renteopbrengsten op uitstaande geldleningen en het saldo schatkistbankieren komen we voor 2026 op een omslagrentepercentage van 1,50%.

Renteontwikkeling grafiek

Renteontwikkeling geldleningenportefeuille grafiek

Renteschema

bedragen x € 1.000

Renteschema		Begroting 2026
a. Externe rentelasten over de korte en lange financiering	(+)	7.031
b. Externe rentebaten (idem)	(-)	593
Saldo rentelasten en rentebaten		**6.438**
c1. Rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) **moet** worden doorberekend	(-)	-
c2. Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	(-)	-
c3. Rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	(+)	-
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		**6.438**
d1. Rente over eigen vermogen	(+)	-
d2. Rente over voorzieningen	(+)	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		**6.438**
e. Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	(-)	6.207
f. Renteresultaat op het taakveld treasury		**- 231**

Financieringsbehoefte

bedragen x € 1.000

Financieringsbehoefte	Begroting 2026
Stand van de opgenomen leningen per 1 jan.	232.282
Aflossingen in de loop van het jaar	25.596
Aan te trekken nieuwe leningen	99.583
Stand van de opgenomen leningen per 31 dec.	**306.269**

4.4 Risicobeheer

In de Wet Fido zijn kaders opgenomen ter beperking van het renterisico op de netto vlottende schuld (kasgeldlimiet) en het renterisico op de vaste schuld (renterisiconorm). Renterisico's kunnen ook met behulp van derivaten afgedekt worden, de gemeente Barneveld maakt hier geen gebruik van. Daarnaast kan nog sprake zijn van een kredietrisico van aan derden verstrekte leningen.

Renterisiconorm

Op grond van de Wet Fido is voor gemeenten de zogenaamde renterisiconorm ingesteld. Doel hiervan is, dat gemeenten hun leningenportefeuille zodanig spreiden, dat de renterisico's gelijkmatig over de jaren worden gespreid bij herfinancering en renteherziening van geldleningen. De renterisiconorm is een vastgesteld percentage berekend over de lastenkant van de begroting en geeft een aanwijzing voor de gevoeligheid van de gemeente voor veranderingen in de rente. Het volume van de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen moeten binnen de norm blijven. De renterisiconorm bedraagt in 2026: € 194,9 miljoen (omvang begroting 2026 incl. mutatie reserves)) x 20% € 39,0 miljoen en moet afgezet worden tegen onze aflossingen van circa € 25,6 miljoen. Bij deze aflossingen houden we rekening met de aflossingen op de bestaande portefeuille en de verwachte aflossingen op nieuw af te sluiten leningen.
Op basis van deze uitgangspunten, blijft onze gemeente in 2026 binnen de norm. Ook de komende jaren blijven wij binnen de norm. Bij nieuw af te sluiten leningen kunnen wij hier indien nodig nog nader op sturen als onderdeel van onze treasuryfunctie door leningen met langere (rente)looptijden af te sluiten. De keuze voor een bepaalde looptijd hangt, binnen de kaders van het Treasurystatuut, af van de verwachte benodigde duur van de financieringsbehoefte, de actuele rente en de renterisiconorm.

bedragen x € 1.000

Renterisico	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Renterisico op vaste schulden				
Renteherziening o/g	-	-	-	-
Renteherziening u/g	-	-	-	-
Netto saldo herziening	**-**	**-**	**-**	**-**
Aflossingen	25.596	28.569	31.101	34.364
Renterisico vaste schulden	**25.596**	**28.569**	**31.101**	**34.364**
Toegestane renterisiconorm				
Omvang begroting (= grondslag)	195.042	194.673	195.867	200.178
Renterisiconorm (in % van de grondslag)	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%
Minimumbedrag (wettelijk bepaald)	2.500	2.500	2.500	2.500
Toegestane renterisiconorm	**39.008**	**38.935**	**39.173**	**40.036**
Toets renterisiconorm				
Onderschrijding renterisiconorm	**13.412**	**10.366**	**8.072**	**5.671**
Overschrijding renterisiconorm				

Kasgeldlimiet

Om het risico van kortlopende financiering te beperken is in de Wet Fido de kasgeldlimiet vastgesteld. De kasgeldlimiet is een vastgesteld percentage berekend over de lastenkant van de begroting en wordt per kwartaal beoordeeld. De kortlopende (vlottende) financiering (rekening-courant en kasgeldleningen) mag deze limiet niet meer dan twee kwartalen achtereen overschrijden. Is dat wel het geval, dan dient de gemeente een plan te maken om binnen de limiet te komen, bijvoorbeeld door over te gaan tot consolidatie. Dat wil zeggen het omzetten van kortlopende (vlottende) schuld in langlopende financiering, waarmee voor een vaste rente kan worden gekozen en het renterisico kan worden beperkt. We verwachten dat de Gemeente Barneveld in 2026 binnen de kasgeldlimiet van € 16,6 miljoen blijft. Gedurende het jaar verwachten wij wel schommelingen in de stand. Dit heeft onder andere te maken met de onvermijdbare ongelijke verdeling over het jaar van betalingen en ontvangsten.

4.5 Garantieverplichtingen

De gemeente verstrekt in beginsel geen garanties, tenzij de gemeenteraad besluit om hiervan af te wijken. Dit kan zij doen om een publiek doel te dienen, waarbij aan randvoorwaarden wordt voldaan. De mogelijkheden om deze garanties af te geven, bepaald in wet Fido en het treasurystatuut 2025, zijn beperkt.

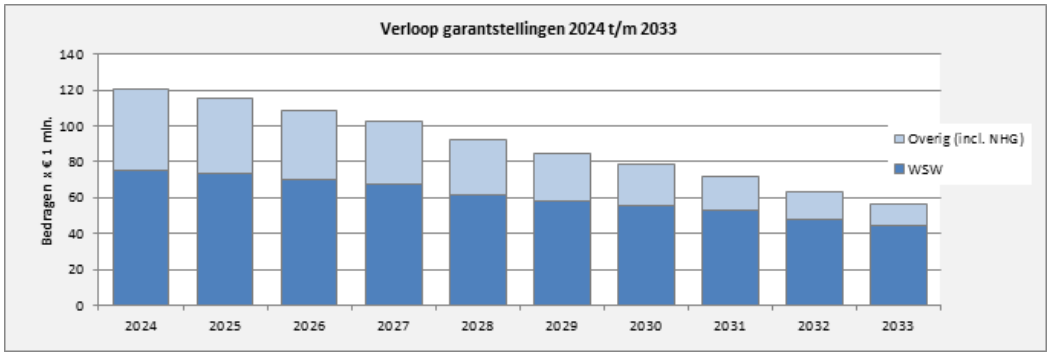
Ontwikkeling garantstellingen
Begin 2025 stond de gemeente Barneveld garant voor een bedrag van € 120,7 miljoen. Een daling wordt voorzien vanaf 2026 door aflossing op de leningen waarvoor de gemeente op dit moment garant staat. Hierbij is geen rekening gehouden met eventueel nieuw te verstrekken garanties.

Waarborgfonds Sociale Woningbouw
De achtervangpositie van de gemeente in het Waarborgfonds Sociale Woningbouw vormt, samen met het aandeel van het Rijk, de derde zekerheid in de achtervangstructuur. De zekerstellingen zijn namelijk als volgt georganiseerd: de eerste zekerheid zijn de financiële middelen van de woningbouwcorporatie zelf. De tweede zekerheid bestaat uit de borgstellingreserve van het waarborgfonds. En als derde en laatste staan dus de overheden garant.

Overig inclusief Nationale Hypotheek Garantie
Het bedrag Overig bevat garantstellingen voor overige leningen en voor woninghypotheken afgesloten met Nationale Hypotheek Garantie (NHG). Voor deze laatste categorie staat de gemeente 50% garant (het Rijk voor de overige 50%) voor NHG-claims met betrekking tot woninghypotheken die in de gemeente tot 2011 zijn afgesloten. Voor woninghypotheken met NHG, afgesloten vanaf 2011 staat het Rijk 100% garant.

Onderstaande grafiek geeft voor de komende jaren het globale verloop van de garantstellingen weer. Uiteraard is deze grafiek een momentopname, omdat (zeker vanuit het Waarborgfonds Sociale Woningbouw) er een kans is, dat er nieuwe garanties worden afgegeven.

Verloop garantstellingen

Paragraaf 5 Grondbeleid

5.1 Inleiding

Inleiding
In de huidige Nota Grondbeleid staan de kaders waarbinnen de gemeente werkt. Actief en behoedzaam zijn daarin de kernbegrippen. Dat betekent dat de gemeente enerzijds zelf ontwikkelt maar ook ruimte biedt aan zelfrealisatie door derden en deze faciliteert. Om sturing te kunnen geven aan de gewenste invulling van projecten en waar mogelijk te kunnen delen in de winsten van ontwikkelingen, blijven eigen grondposities voor de gemeente van belang.
De baten en lasten van de gemeentelijke grondexploitaties worden verantwoord onder programma 2 en 3 (respectievelijk Bedrijvigheid en Bereikbaarheid en Woon- en leefomgeving). Een nadere toelichting is opgenomen in de actuele Meerjarenprognose grondexploitaties (MPG 31 december 2024).

Een grondexploitatie wijkt qua systematiek duidelijk af van de overige producten in het ‘gemeentelijke huishoudboekje’. Toekomstige lasten en baten op het project worden meegenomen in een saldo op eindwaarde. De baten en lasten worden geactiveerd en in de balans opgenomen onder ‘voorraden’.
Op basis van BBV regelgeving wordt gedurende de looptijd van de grondexploitatie bepaald of er tussentijds een winst of verlies in het begrotingsresultaat moet worden verwerkt. Het definitieve (restant) resultaat wordt vervolgens bij de afsluiting van de grondexploitatie in het begrotingsresultaat van het afsluitjaar verantwoord.

De afgelopen jaren zijn diverse projecten waar de gemeente zelf gronden in eigendom heeft verder ontwikkeld en in uitvoering genomen. Woningbouwlocatie Bloemendal neemt hierbij een belangrijke plaats in.

Ontwikkelingen / toekomstperspectief
De situatie op de woningmarkt blijft gespannen. De vraag naar woningen overstijgt het aanbod en de woningbehoefte blijft groeien. Het woningaanbod is daarentegen beperkt en krimpt verder. Het aanbodniveau is eind 2024 historisch laag en de krapte op de markt leidt tot minder keuze en de noodzaak tot overbieden voor de koper. Het aantal woningtransacties is landelijk echter, ondanks het lage aanbod van woningen, het afgelopen jaar gestegen.

Na de bijzondere ontwikkelingen in de afgelopen jaren (onder andere de stikstof- en energiecrisis, oorlog in Oekraïne, forse prijsstijgingen, omslag woningmarkt) was er in 2024 een beperkte kostenstijging (circa 0,5%) zichtbaar in de grond- weg- en waterbouw. Maar deze materiaalkosten bevinden zich nog wel op een hoog niveau naar aanleiding van de forse materiaalprijsstijgingen in voorgaande jaren. De personeelskosten zijn in 2024 flink gestegen (circa 6,5%) en de verwachting is dat dit voor 2025 aan zal houden. Vanwege de opleving in de (nieuwbouw) woningmarkt, met stijgende woningprijzen, is het de verwachting dat deze stijging zich verder door zal zetten. Inkomensstijging, dalende rentes die leiden tot gunstiger financieringsopties en een algemeen verbeterd sentiment op de woningmarkt liggen hieraan ten grondslag.

De reactie van de (nieuwbouw) markt is traag. Een mismatch tussen vraag en aanbod in woningtypes frustreert de doorstroommogelijkheden verder. Daarnaast is het voor huiseigenaren financieel aantrekkelijk te wachten met de verkoop van woningen door aanhoudende prijsstijgingen. Hiermee lijkt de situatie op de korte termijn niet te veranderen.

De Europese Centrale Bank verwacht dat de inflatie in 2025 langzaam zal gaan dalen en in 2026-2027 rond het ECB-streefpercentage zit van 2%.

De wereld van gebiedsontwikkeling is al jaren flink in beweging: het stikstofdossier blijft een onzekere factor in combinatie met het ontwikkelen van projecten. Afgelopen jaren is wel duidelijk geworden dat ook de aanlegfase stikstofruimte vereist. De gemeente heeft een taskforce stikstof opgericht om de ontwikkelingen op het stikstofdossier nauwgezet te volgen en hierop adequaat te kunnen anticiperen.

Ook de aanwezigheid van bedrijvigheid met een milieucontour in de nabijheid van te ontwikkelen woningbouwlocaties zorgt voor onzekerheid in projecten. En daar is de afgelopen jaren het probleem van netcongestie bij gekomen (het te vol raken van het elektriciteitsnetwerk), waardoor de realisatie van toekomstige projecten flinke vertraging kan gaan oplopen. Middels de gemeentelijke taskforce netcongestie wordt de impact zo goed mogelijk in beeld gebracht en gaan we ook capaciteit inzetten om dit risico daar waar het mogelijk is te beheersen. Begin 2025 is het ‘Uitvoeringsplan Netcongestie’ opgesteld door de taskforce waarin de aanpak van netcongestie bij de gemeente Barneveld wordt beschreven. De invloed van netcongestie op de resultaten van projecten is op dit moment nog niet in cijfers uit te drukken.

Verliesvoorziening

Het actieve maar behoedzame grondbeleid van de afgelopen jaren heeft de gemeente mogelijkheden verschaft om actief sturing te geven op gewenste ruimtelijke ontwikkelingen.
Niet elk project sluit af met een positief resultaat. Een ontwikkeling kan om diverse redenen een negatief resultaat kennen, waaronder het behalen van andere (maatschappelijke) doelstellingen, het ondervinden van tegenvallers zoals de kosten voor een bodemsanering of een historische boekwaarde die hoog is als gevolg van (dure) verwervingen en planwijzigingen in het project. Indien een project verlieslatend is wordt hiervoor een verliesvoorziening getroffen. De verliesvoorziening zal bij het afsluiten van een project met een negatief resultaat vrijvallen ter dekking van het tekort. Bijstelling van de verliesvoorziening vindt éénmaal per jaar plaats in de P&C cyclus middels de actualisatie van de grondexploitaties in het MPG bij de jaarrekening. Indien er tussentijds aanleiding is om de verliesvoorziening bij te stellen zal hiervoor separate besluitvorming gevraagd worden.
Het saldo van de verliesvoorziening per 1 januari 2025, zoals opgenomen in de MPG bij de jaarrekening 2024, was circa € 6,0 miljoen.
In de 2e tussenrapportage van 2025 (zie “Overige ontwikkelingen Programma 3”) hebben we voor drie grondexploitaties (Verbindingsweg, De Eendracht en Bloemendal) gemeld dat er een risico is dat de verliesvoorziening moet worden verhoogd. Deze zijn ook terug te vinden in deze paragraaf onder 5.3 Financiële aspecten.

5.2 Beleid

Grondbeleid gemeente Barneveld
Voor alle projecten waar de jaarverslaggeving melding van maakt, voert de gemeente - zoals gezegd - een actief grondbeleid. In die gevallen is immers sprake van een door de gemeente te ontwikkelen eigen grondpositie. Een actief grondbeleid betekent kort gezegd, dat de gemeente de benodigde gronden verwerft, bouw- en woonrijp maakt en uitgeeft. In dit beleid is veelal sprake van een actief grondaankoopbeleid en zo nodig het vestigen van een voorkeursrecht of onteigening.

Monitoring van de woningbouwmarkt is van belang om na te gaan of het aanbod voldoende aansluit bij de behoefte om alert (bij) te kunnen sturen. Hiermee wordt ook rekening gehouden met woningtrends. De resultaten worden meegenomen in de herijking van de Woonvisie Barneveld en vertalen we door naar prestatieafspraken met Woningstichting Barneveld. In de komende periode blijven we ons inzetten op de huisvesting van kwetsbare groepen, starters en senioren met een accent op sociale huur en middeldure huur conform gemaakte afspraken vastgelegd in de Woondeal Foodvalley.
Daarnaast richten we ons, als het om bedrijventerreinen gaat en gelet op de blijvende dynamiek en de vraag van de markt, op een versnelde ontwikkeling van de bedrijventerreinen Harselaar-Zuid Fase 1B en 2 (Barneveld), Verbindingsweg (woon-werk kavels te Voorthuizen) en Tolnegenweg West (Stroe). Dit leidt ook tot samenwerking met marktpartijen, daar waar dat gewenst c.q. noodzakelijk is. Randvoorwaarde bij dit beleid is dat terughoudend wordt aangekocht in gebieden waarvoor nog geen omgevingsplanprocedure is gestart, tenzij sprake is van een strategische noodzaak of kans. De verantwoording voor strategische verwervingen vindt plaats op grond van de vastgestelde kaders uit de Nota Grondbeleid 2016.

Actief of faciliterend grondbeleid?
Actief grondbeleid maakt sturing door de gemeentelijke overheid op realisatie, de categorisering van woningen en de wijze van exploiteren van terreinen en gebouwen eenvoudiger.

Bij een passief (= faciliterend) grondbeleid laat de gemeente de gewenste ruimtelijke ontwikkeling over aan de markt. Voor ontwikkellocaties waar de gemeente niet alle gronden in eigendom heeft, zoals Harselaar-Zuid, Thorbeckelaan-Noord, Bloemendal, Holzenbosch II, Verbindingsweg en Oostbroek is het van belang dat deze grote gebieden integraal worden ontwikkeld teneinde een goede ruimtelijke ordening te borgen. In 2025 is een omgevingsvisie opgesteld waarin de functies, het voorgenomen programma en hoofdstructuur van wegen, groen en water zijn vastgelegd. Aanvragen van derden worden hierop getoetst.

De gemeente Barneveld hanteert situationeel grondbeleid. Afhankelijk van de situatie en context kiest zij de meest passende vorm van grondbeleid om optimaal te kunnen sturen op de ruimtelijke doelen en ambities. Concreet betekent dit actief waar het moet en faciliterend waar het kan.

Nota Bovenwijkse Investeringen (NBI)
De aanpassingen in de hoofdinfrastructuur betreft bovenwijkse voorzieningen die door de gemeente worden voorgefinancierd. Deze kosten, en andere kosten die de gemeente maakt, worden verhaald op de betrokken ontwikkelaars van de deellocaties (en dus ook deels ten laste van de gemeente voor haar aandeel van de gronden). In de onlangs geactualiseerde Nota Bovenwijkse Investeringen (NBI) 2025 wordt hier uitgebreid op ingegaan.

Meerjarenprognose grondexploitaties (MPG)
Sinds 2015 wordt jaarlijks een Meerjarenprognose grondexploitaties (MPG) opgesteld. Deze wordt tegelijk met

de jaarverslaggeving aan de raad aangeboden. In de jaarrekening, onder de toelichting op de voorraden, vindt u het jaarlijks overzicht grondexploitaties. Deze sluit aan op het MPG. In het MPG vindt u een uitgebreid overzicht van alle grondexploitaties, inclusief visualisaties, risico's en een korte beschrijving van de projecten. De grondexploitaties zoals aangeboden bij de jaarrekening 2024 zijn voor de begroting 2026 grotendeels ongewijzigd. Alleen bij de projecten Verbindingsweg, De Eendracht en Bloemenda voorzien we significante wijzigingen zoals gemeld in de 2e tussenrapportage van 2025. Het effect van de wijzigingen in deze drie grondexploitaties en in andere grondexploitaties op het totaalresultaat wordt als onderdeel van de gebruikelijke actualisatie van de Meerjarenprognose Grondexploitaties in 2026 inzichtelijk en besluitvormend voorgelegd bij de behandeling van de jaarrekening 2025.

5.3 Financiële aspecten

Algemeen
Jaarlijks worden bij het opmaken van de jaarrekening en de Meerjarenprognose grondexploitaties (MPG) de definitieve resultaten vanuit de grondexploitatie opgemaakt, verwerkt en vastgesteld.

Af te sluiten en nieuwe grondexploitaties
In de loop van 2025 kunnen naar verwachting de projecten Harselaar-Zuid Fase 1A en Holzenbosch I beide worden afgesloten met een positief resultaat. Indien deze projecten volgens prognose (financieel en einddatum) worden afgesloten komt het positieve resultaat ten gunste van het jaarrekeningresultaat. Begin 2025 is de grondexploitatie AZC besluitvormend voorgelegd aan de gemeenteraad en geopend. Deze grondexploitatie wordt bij de komende actualisatie (MPG 31-12-2025) meegenomen en verantwoord.

Tussentijdse winstneming grondexploitaties
Naast een resultaat uit af te sluiten projecten met een positief eindresultaat zijn er ook doorlopende projecten met een positief resultaat op eindwaardedatum, waarbij tussentijds winst genomen dient te worden op basis van de wet- en regelgeving vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor provincies en gemeenten. Voorafgaand aan of uiterlijk bij het aanbieden van de jaarrekening zal op basis van nacalculatie en de actuele boekwaarden (geboekte kosten en opbrengsten) het definitieve eindresultaat van deze projecten via een afzonderlijk raadsvoorstel of bij de jaarrekening worden aangeboden aan de gemeenteraad. Hierbij zal ook een voorstel worden gedaan voor de resultaatbestemming.

Actualisatie verliesvoorziening
Indien een resultaat verlieslatend is, is voor de betreffende grondexploitatie een verliesvoorziening opgenomen.

Zoals aangekondigd in 5.1 Inleiding zijn er bij 3 grondexploitaties wijzigingen te melden ten opzichte van de stand van zaken bij de jaarrekening 2024.
Bij de Verbindingsweg verslechtert het negatieve resultaat op eindwaarde zoals opgenomen in het MPG 2024 (-/- € 3,1 miljoen) met circa € 0,8 miljoen door de uitname van een in het verleden verantwoorde bijdrage (opbrengst) in de grondexploitatie. De opbrengstdaling leidt tot een toename van de verliesvoorziening.
Bij de Eendracht verslechtert het negatieve resultaat op eindwaarde zoals opgenomen in het MPG 2024 (-/- € 0,2 miljoen) met circa €0,8 tot €1,0 miljoen door minder te realiseren grondopbrengsten. Een tussenuitspraak van de Raad van State heeft, vanwege de te realiseren wateropgave, consequenties voor het te realiseren woningbouwprogramma en de hiermee te realiseren opbrengsten. Bij de gebruikelijke eindejaars actualisatie van de Meerjarenprognose Grondexploitaties wordt o.b.v. een integrale actualisatie van de grondexploitatie de definitieve mutatie in de verliesvoorziening bepaald.
Voor de grondexploitatie Bloemendal geldt het volgende. In de Meerjarenprognose Grondexploitaties 2024 is opgenomen dat rekening is gehouden met de mogelijke rijksopdracht (waarschijnlijk wettelijk ondersteund) om 67% betaalbare woningbouw te realiseren in de lopende woningbouwprojecten. Deze programmamutatie naar 67% betaalbaar heeft grote financiële consequenties voor met name de grote woningbouwprojecten (m.n. Bloemendal). Op deze ontwikkeling is (financieel) in de jaarrekening 2024 reeds geanticipeerd door de toevoeging van een aparte risicopost bij de berekening van het weerstandsvermogen.
Voor de grondexploitatie Bloemendal leidt deze programmamutatie tot een majeure verslechtering van het resultaat (stand eind 2024 13 mln. positief). Bij de gebruikelijke eindejaars actualisatie van de Meerjarenprognose Grondexploitaties wordt o.b.v. verdere afstemming en beoordeling bepaald hoe de programmamutatie op verantwoorde wijze in de plannen kan worden verwerkt, en welke impact dit heeft op het eindresultaat van de grondexploitatie. Vooralsnog is niet bekend of de bijstelling van het programma en de actualisatie van kosten en opbrengsten leiden tot het treffen van een verliesvoorziening en tot een beroep op het weerstandsvermogen.

In de onderstaande tabel zijn de resultaten van de geactualiseerde grondexploitaties op eindwaarde weergegeven en tevens de stand van de totaal benodigde verliesvoorziening. Hierbij geldt dat de resultaten bij de grondexploitatie Verbindingsweg en De Eendracht voorlopige schattingen zijn op basis van de toegelichte wijzigingen zoals opgenomen in de 2e tussenrapportage 2025 en hierboven en afwijken van de vastgestelde

resultaten bij de jaarrekening 2024. De wijziging van het resultaat in de grondexploitatie Bloemendal is nog niet bekend zoals hierboven toegelicht en om die reden gelijk aan het resultaat bij de jaarrekening 2024 en het MPG 2024 in onderstaande tabel.

bedragen x € 1.000

Verliesvoorziening	Prog	Resultaat op eindwaarde	Eindwaarde datum	Verlies-voorziening
Thorbeckelaan Zuid	2	- 2.423	31-12-2027	2.423
Harselaar-Zuid Fase 1A	2	715	31-12-2025	-
Thorbeckelaan Noord	2	- 206	31-12-2029	206
Harselaar-Zuid Fase 1B en 2	2	10.918	31-12-2032	-
Holzenbosch I	3	1.105	31-12-2025	-
Holzenbosch II	3	2.979	31-12-2029	-
Bloemendal	3	13.045	31-12-2033	-
Verbindingsweg	3	- 3.915	31-12-2030	3.915
Oostbroek 1&2	3	1.255	31-12-2029	-
De Eendracht	3	- 1.082	31-12-2030	1.082
Tolnegenweg West	2	971	31-12-2029	-
Totaal verliesvoorziening		**23.362**		**7.626**

5.4 Risicomanagement

Risico's en beheersmaatregelen
In de loop der jaren heeft de gemeente door het ingezette grondbeleid een grondportefeuille van substantiële omvang verkregen. De risico's die gepaard gaan met het bezit van gronden en de ontwikkeling daarvan worden door de gemeente onderkend.

Risico's
De belangrijkste risico's, in algemene zin, die kunnen worden onderscheiden zijn:

- Renteschommelingen (het risico is: stijgingen) op de leenportefeuille;
- Afname marktbehoefte. Dit komt tot uitdrukking door kostenverhogingen verband houdend met plan- en programma aanpassingen, lagere opbrengsten en/of verlate opbrengsten.
- Toename kosten door tegenvallende resultaten bij de uitvoering van werken en werkzaamheden. Dit kan betrekking hebben op een aanbesteding en/of de omvang van een bodemsanering (grond, grondwater, asbest).
- Aanwezigheid van belemmerende milieucirkels en/of richtlijnen door bestaande en/of veranderende wet- en regelgeving. Het ontwikkelpotentieel komt hiermee onder druk te staan (deel gebied zit op slot)
- De aanwezigheid van derden die niet geïnteresseerd zijn in de beoogde gebiedsontwikkeling. Dit kan resulteren in oplopende (rente)kosten op de gemeentelijke grondpositie en verlate opbrengsten. Door de verschuiving van een actieve naar een faciliterende grondpolitiek wordt dit risico belangrijker.

Beheersmaatregelen
Om genoemde risico's te beperken zijn diverse beheersmaatregelen getroffen:

- De gemeente Barneveld kiest afhankelijk van de situatie en context de meest passende vorm van grondbeleid en bijbehorend instrumentaria om optimaal te kunnen sturen op de ruimtelijke doelen en ambities. Concreet betekent dit actief waar het moet en faciliterend waar het kan. In de praktijk betekent dit per project of locatie bekeken wordt of actief wordt ingezet op verwerving van gronden of dat er juist ontwikkelafspraken met grondeigenaren gemaakt kunnen worden. Dat laatste komt vaker voor dan voorheen het geval was met als inzet om te komen tot overeenkomsten met deze grondeigenaren. De behoedzame houding komt tot uitdrukking in de boekwaarden van de grondportefeuille. Deze neemt al sinds 2009 substantieel af. Het totaal van de opbrengsten (voornamelijk verkopen) overstijgt het totaal van de kosten (waaronder de kosten voor grondverwerving). De blootstelling van de gemeente aan de risico's die kleven aan grondbezit neemt daarmee ook af.
- De gemeente volgt de rente ontwikkelingen op de voet teneinde voor de gehele leenportefeuille een aantrekkelijke meerjarige rente te realiseren.
- Rondom het ontwikkelen van de gemeentelijke grondposities is een projectorganisatie ingericht. Hiermee kan effectief en efficiënt gehandeld worden.
- Grondeigenaren worden in een vroeg stadium benaderd om deel te nemen aan een ontwikkeling.
- Marktpartijen worden in een vroeg stadium benaderd om deel te nemen aan een ontwikkeling.
- Specialisten van de gemeente houden zich bezig met het monitoren van de behoefte voor woningbouw en bedrijventerreinen.
- Specialisten van de gemeente onderzoeken omgevingsaspecten (geluid, geur, verkeer, archeologie, flora

en fauna, bodemkwaliteit, etc.) in relatie tot de beoogde planologische regeling.

Ondanks de geïmplementeerde beheersmaatregelen is dit geen garantie dat de genoemde risico's niet optreden. Om de financiële gevolgen hiervan af te dekken maakt de gemeente gebruik van verliesvoorzieningen en vrije reserves. Deze houden verband met voorzienbare respectievelijk onvoorziene risico's. Deze worden hieronder nader toegelicht.

Voorzienbare risico's
De voorzienbare risico's zijn meegenomen bij het actualiseren van de grondexploitaties. Het gaat daarbij om voorzienbare tegen- en meevallers met betrekking tot kosten en opbrengsten en de fasering hiervan in de tijd. De meest recente inzichten met betrekking tot planologie en planvorming (voorbereidingsprocedure en omgevingsaspecten) spelen hierbij ook een rol. De omvang van de voorzienbare risico's worden in overleg met de projectleider en de overige betrokken interne vakdisciplines bepaald en verwerkt in de grondexploitatie. Het saldo op eindwaarde van een specifiek project kan hierdoor positief of negatief wijzigen. Een verdienlocatie kan overgaan in een verlieslocatie (of andersom). Voor zover sprake is van een verlieslocatie (en een bijbehorend voorzienbaar tekort) wordt, conform de systematiek uit het 'Besluit begroting en verantwoording' (BBV), een verliesvoorziening getroffen. Deze verliesvoorziening wordt eenmaal per jaar, met de jaarrekening, aangepast aan de geactualiseerde eindwaarde. De verliesvoorziening dient ter dekking van het tekort op het moment dat het project wordt afgesloten.

Onvoorziene risico's
Naast de beschreven voorzienbare risico's zijn er ook onvoorziene risico's (onbenoemde en onbekende risico's). Bij het bepalen van het saldo van een grondexploitatie is hier nog geen rekening mee gehouden. Om de onvoorziene risico's af te dekken maakt de gemeente gebruik van haar reserves.

De onvoorziene risico's van de (gehele) grondportefeuille zijn geïntegreerd bij het bepalen van het risicoprofiel voor het totaal van activiteiten van de gemeente. Hiervoor wordt tweemaal per jaar een risico-inventarisatie uitgevoerd. Het benodigd weerstandsvermogen wordt bepaald en afgezet tegen het beschikbare weerstandsvermogen. Bij het bepalen van het beschikbare weerstandsvermogen wordt gekeken naar de aanwezigheid van vrij besteedbare middelen om financiële tegenvallers, die niet zijn begroot, op te vangen. Deze werkwijze is inmiddels enige jaren operationeel. Jaarlijks wordt hierover gerapporteerd in de programmabegroting en jaarverslaggeving. Geschetst beleid is vastgelegd in de 'Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2020-2024' (collegebesluit B-4.23, d.d. 15 september 2020).
Ten behoeve van de risicoparagraaf in de begroting 2026 wordt de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen voor het afdekken van de onvoorziene risico's die gemoeid zijn met de grondportefeuille via de IFLO methode geactualiseerd. Bij deze actualisatie wordt rekening gehouden met de balanswaarde en nog te maken kosten van alle grondexploitaties (10% wordt meegenomen voor het benodigde weerstandsvermogen). Tevens is rekening gehouden met de mogelijke opdracht vanuit het Rijk (waarschijnlijk wettelijk ondersteund) om 67% betaalbare woningbouw te realiseren in de lopende woningbouwprojecten. Deze programmamutatie naar 67% betaalbaar heeft direct financiële consequenties voor met name de grote woningbouwprojecten. Met de toevoeging van een aparte risicopost wordt geanticipeerd op de mogelijk consequenties van deze nieuwe regelgeving van het rijk. Het vraagt nog verdere afstemming en beoordeling in hoeverre de programmamutatie op verantwoorde wijze in de plannen kan worden verwerkt. Daardoor is deze programma aanpassing niet in de lopende grondexploitaties verwerkt, maar meegenomen in de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen.

5.5 Kaderstelling / beslispunten

Het grondbeleid is uitgewerkt in de Nota Grondbeleid. Dit beleid is door de raad op 14 december 2016 vastgesteld. Momenteel wordt gewerkt aan een actualisatie van de Nota Grondbeleid.

Samenvattend zijn in de Nota Grondbeleid twee beslispunten opgenomen die jaarlijks door de raad worden geactualiseerd en het college machtigen tot uitgaven:

1. *Voorbereidingskredieten*
   Het college is door de raad gemandateerd om in het jaar 2026 voorbereidingskredieten in te stellen tot een maximum van € 500.000 per complex. Het gaat hierbij om complexen die op de nominatie staan om binnen korte tijd in exploitatie te worden genomen.
2. *Strategische grondaankopen*
   Het college is door de raad gemachtigd om in het jaar 2026 grond aan te kopen tot een bedrag van maximaal € 5 miljoen ten behoeve van strategische verwervingen buiten de in de Omgevingsvisie aangewezen zoekgebieden voor woningbouw en bedrijventerreinen.

Op grond van de Gemeentewet (artikel 160) is het college van burgemeester en wethouders bevoegd tot het plegen van aankopen binnen de in de Omgevingsvisie aangewezen zoekgebieden voor woningbouw en bedrijventerreinen.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

6.1 Inleiding

In deze paragraaf geven we inzicht in de relaties van de gemeente met haar verbonden partijen. Verbonden partijen dienen een publiek belang. De raad ziet erop toe dat de verbonden partijen bijdragen aan de doelstellingen uit de programma's.

Definities
Verbonden partij: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarbij de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Bestuurlijk belang: zeggenschap via een vertegenwoordiging in het bestuur of via stemrecht. Als geen sprake is van bestuurlijke zeggenschap, worden eventuele risico's in de paragraaf weerstandsvermogen beschreven en is geen sprake van een verbonden partij.

Financieel belang: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Er zijn twee soorten verbonden partijen:
1. Publiekrechtelijk: de gemeenschappelijke regeling. Afhankelijk van de aard van samenwerking kan wel of geen rechtspersoon worden gecreëerd. Wordt geen rechtspersoon gecreëerd dan bestaat de samenwerking vooral uit overleg. Wordt wel een rechtspersoon in het leven geroepen, dan is sprake van verlengd lokaal bestuur;
2. Privaatrechtelijk: rechtspersoon, zoals een vennootschap (bv, nv of cv), stichting of vereniging.

6.2 Beleid

De gemeente wil de afgesproken doelen uit de Kadernota en Programmabegroting zo goed mogelijk realiseren. In een sommige gevallen is hiervoor een samenwerking met andere partijen zinvol, hiervoor dienen de voordelen van de samenwerking op te wegen tegen de nadelen. De visie en kaders van verbonden partijen moeten geen belemmering zijn, maar een werkbaar en helder instrument. De afweging van voor- en nadelen is slechts beperkt in geld uit te drukken. De beoordeling en weging van factoren is iets wat bij elke verbonden partij zorgvuldig dient te gebeuren. Voor het aangaan van een verbinding met een partij zijn kaders geformuleerd in de nota Verbonden Partijen (uit 2018). Daarnaast worden de adviezen en stellige uitspraken, geformuleerd in de notitie verbonden partijen (2025) van de commissie BBV, waar mogelijk toegepast.

6.3 Verbonden partijen

Overzicht verbonden partijen

bedragen x € 1.000

Financiële gegevens verbonden partijen	Eigen vermogen 01-01-2026	Eigen vermogen 31-12-2026	Vreemd vermogen 01-01-2026	Vreemd vermogen 31-12-2026	Verwacht resultaat 2026
Gemeenschappelijke regelingen					
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)					
Valleihopper					
Leisurelands					
Regio de Vallei	110	78	-	-	- 32
Omgevingsdienst de Vallei (OddV)	463	463	774	699	-
Centrumregeling Meten en Monitoren Afvalwaterketen en Grondwater Vallei en Veluwe					
Jeugdhulpregio JeugdFV	81	81	-	-	-
Regio FoodValley					
Totaal gemeenschappelijke regelingen	**654**	**622**	**774**	**699**	**- 32**
Vennootschappen en coöperaties					
Coöperatie Parkeerservice UA					
Ontwikkelingsmaatschappij Vitale vakantieparken (OMVV)					
Gemeente Barneveld Ontwikkeling (GBO)					
PPS De Burgt					
Muziektheater Barneveld	4.571	4.482	159	159	- 89
BNG Bank					
Alliander					
Totaal vennootschappen en coöperaties	**4.571**	**4.482**	**159**	**159**	**- 89**
Stichtingen en verenigingen					
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten					
Totaal stichtingen en verenigingen	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Overige verbonden partijen					
Totaal Overige verbonden partijen	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal verbonden partijen	**5.225**	**5.104**	**933**	**858**	**- 121**

Bovenstaande tabel bevat een overzicht met de verbonden partijen, geclusterd per vorm van belang. Op het moment van opstellen hebben veel verbonden partijen nog geen begrotingsdocument over 2026 opgesteld. Zodoende worden er voor deze partijen geen cijfers weergegeven in de tabel. Dit is in lijn met het nieuwe advies van de commissie BBV in de nota verbonden partijen.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)	
Openbaar belang	De Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) voert voor de gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar wettelijke taken uit rond brandweerzorg, publieke gezondheid, rampen en crisis. VGGM levert een bijdrage aan het behalen van gemeentelijke doelstellingen op programma 1 voor gezondheidszorg en programma 3 voor brandweerzorg.
Financieel belang	Barneveld betaalt € 8.066.000 als inwonersbijdrage (8,8% van de inbreng van gemeenten).
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur van VGGM wordt de gemeente Barneveld vertegenwoordigd door burgemeester van der Tak. Burgemeester van der Tak neemt deel aan de bestuurscommissie veiligheid en wethouder de Heer neemt deel aan de bestuurscommissie gezondheid. De besluiten in het Algemeen Bestuur worden genomen met gewone meerderheid van stemmen (één stem per gemeente). Indien de stemmen staken, geeft de stem van de voorzitter de doorslag. Besluiten betreffende de begroting en de jaarrekening, alsmede de aan de begrotingen ten grondslag liggende beleidsplannen worden genomen op basis van gewogen stemrecht, waarbij de gemeente Barneveld (op basis van het inwoneraantal) 3 stemmen heeft.
Risico's	De risico's zijn beperkt en liggen voor een belangrijk deel op het terrein van bedrijfsvoering. Daar waar ook de komende jaren in geïnvesteerd gaat worden bij VGGM. We signaleren geen risico's die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van Barneveld.

Valleihopper

Valleihopper	
Openbaar belang	De Valleihopper verzorgt het geïndiceerd Wmo-vervoer voor de gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Veenendaal en Wageningen. Het vervoer wordt verzorgd in opdracht van de deelnemende gemeenten. De organisatie is ondergebracht in de Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) Valleihopper. Voor de drie Utrechtse gemeenten wordt in opdracht van de Provincie Utrecht nog het aanvullend openbaar vervoer verzorgd.
Financieel belang	De bijdrage voor 2026 bedraagt naar verwachting € 450.000. Eventuele voor- en nadelen worden verrekend met de aangesloten gemeenten.
Bestuurlijk belang	ertegenwoordiging vanuit alle colleges in het bestuur van BVO Valleihopper.
Risico's	Geen.

Leisurelands

Leisurelands	
Openbaar belang	Leisurelands beheert 19 recreatiegebieden in Gelderland (en één in Limburg), waaronder Zeumeren. De inzet van Leisurelands is gericht op het verbeteren en exploiteren van de verschillende terreinen. De recreatiebranche is de afgelopen jaren in beweging. De consument wordt veeleisender en investeringen in de sector staan onder druk. Recreatieterrein Zeumeren is de komende jaren een proeftuin voor Leisurelands als het gaat om de toepassing van alternatieve energie (zonnepanelen en biovergassingsinstallatie) op recreatieterreinen. Tevens zet Leisurelands in op een kwalitatieve verbetering van het recreatiegebied.
Financieel belang	De gemeente Barneveld is samen met nog 22 andere gemeenten aandeelhouder van Leisurelands. De gemeente Barneveld heeft op basis van haar inwoneraantal 4,6% van de aandelen in bezit. De gemeente Barneveld verstrekt aan Leisurelands geen subsidie en Leisurelands keert geen dividend uit over de aandelen.
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder toerisme (economie) is gemandateerd om in de aandeelhoudersvergaderingen namens de gemeente Barneveld het woord te voeren en stemrecht uit te brengen op de door de gemeente Barneveld gehouden aandelen in het kapitaal van Leisurelands.
Risico's	Niet van toepassing.

Regio de Vallei

Regio de Vallei	
Openbaar belang	Regio De Vallei is een samenwerkingsverband op regionaal niveau dat bestaat uit de gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen. Binnen deze regio worden twee hoofdactiviteiten uitgevoerd: het aanbesteden van de verwerking van fijn en grof huishoudelijk restafval, GFT+e en PMD en het beheren van de overeenkomsten.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Barnveld in 2026 bedraagt circa € 10.588 (gebaseerd op inwoneraantal 01-01-2024, 22%). De verdeling kan iets anders worden, omdat de inwoneraantallen kunnen wijzigen.
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder Groen en Openbare Ruimte vertegenwoordigt de gemeente in het bestuur van Regio De Vallei.
Risico's	Het wijzigen of stopzetten van de GR kan juridische en/of financiële consequenties hebben. In de GR is voorzien in de mogelijkheid van uittreding. Daartoe moet het college een uittredingsplan opstellen en de regio moet worden gecompenseerd voor het nadeel dat de andere deelnemende gemeente lijden door het uittreden van een lid. De raad moet het uittredingsplan goedkeuren.

Omgevingsdienst de Vallei

Omgevingsdienst de Vallei (OddV)	
Openbaar belang	De Omgevingsdienst de Vallei is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Ede, Barneveld, Scherpenzeel, Nijkerk, Wageningen en de provincie Gelderland. De gemeenschappelijke regeling voert voor de deelnemers de taken Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving op grond van de Omgevingswet uit met als doel een veilige, gezonde en duurzame fysieke leefomgeving.
Financieel belang	De deelnemersbijdrage van Barneveld voor 2026 is € 5.474.430.
Bestuurlijk belang	Wethouder Oosterwijk is lid van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur. De taak vergunningverlening valt in de portefeuille van wethouder Wijnne (RO) en het toezicht en de handhaving inde portefeuille van wethouder Oosterwijk.
Risico's	Het weerstandsvermogen op 31 december 2024 bedroeg € 440.000 en was onvoldoende om de risico's op te vangen. Het bestuur van de OddV heeft op 17 juli 2025 besloten om het weerstandsvermogen aan te vullen tot € 500.000, waardoor de risico's gedekt zijn.

Centrumregeling Meten en Monitoren Afvalwaterketen

Centrumregeling Meten en Monitoren Afvalwaterketen en Grondwater Vallei en Veluwe	
Openbaar belang	De Centrumregeling Meten en Monitoren legt de samenwerking vast tussen de gemeente Barneveld, diverse andere gemeenten in de regio en het Waterschap Vallei en Veluwe voor het verzamelen en valideren van data over de afvalwaterketen, het stedelijk oppervlaktewatersysteem en het grondwater. Een uitvoeringsteam (UVT) voert de taken uit. De gemeente is verplicht om het functioneren van ons rioolstelsel, oppervlaktewater en grondwater te monitoren. Data, inzicht en advies zijn belangrijk voor een goed inzicht in de systemen en om onderbouwde keuzen te maken voor maatregelenpakketten en strategieën. Ook als de omstandigheden wijzigen door bijvoorbeeld klimaatverandering. De gemeenschappelijke regeling staat garant voor kwaliteit, continuïteit, duurzaamheid en innovatie van de informatievoorziening tegen lage kosten. In opdracht wordt ook aanvullend advies door het UVT uitgebracht. De Centrumregeling levert een bijdrage aan het behalen van de gemeenschappelijke doelen in programma 3 Woon- en Leefomgeving, 3.2 Aantrekkelijke leefomgeving.
Financieel belang	Het Waterschap draagt een derde van de kosten. De gemeenten dragen twee derde van het totaal waarbij elke gemeente een vast bedrag van € 2.000 bijdraagt vermeerderd met een percentage van de resterende som naar rato van haar inwoneraantal. De Barneveldse bijdrage voor 2024 bedroeg ca. € 67.000 en bestond uit de vaste bijdrage en de kosten van specifieke (aanvullende) verzoeken voor de gemeente Barneveld.
Bestuurlijk belang	De deelnemende gemeenten en het waterschap behouden hun eigen bestuurlijke structuur, bevoegdheden en verantwoordelijkheden (Art 2 lid 6 van de Centrumregeling). Wethouder Treep – van Hoeckel van de gemeente Soest is voorzitter van het bestuurlijk overleg. Wethouder Wijnne is lid van dat overleg, dat ten minste tweemaal per jaar plaatsvindt.
Risico's	De financiële gevolgen en risico's zijn beperkt. De gemeente Barneveld levert vanuit het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) een bijdrage aan deze centrumregeling.

Regio FoodValley

Regio FoodValley	
Openbaar belang	Regio Foodvalley is een samenwerkingsverband van meerdere gemeenten dat zich richt op regionale samenwerking en het realiseren van gemeenschappelijke beleidsdoelstellingen. Deze samenwerking omvat diverse programma's en projecten die bijdragen aan de strategische agenda van de regio.
Financieel belang	De bijdrage van Barneveld aan Regio Foodvalley in 2025 bedroeg € 783.300.
Bestuurlijk belang	De vertegenwoordiging in het bestuur van Regio Foodvalley wordt verzorgd door de portefeuillehouder Regionale samenwerking Foodvalley.
Risico's	De ondersteuning door de gemeente Ede aan Regio Foodvalley wordt intensiever door de toenemende complexiteit van werkveld, regelgeving en processen. De dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) zijn geactualiseerd en de begroting 2026 van de Regio Foodvalley is sluitend. Over de Kadernota 2027 vindt nog overleg plaats.

Jeugdhulpregio JeugdFV

GR Jeugdhulpregio JeugdFV	
Openbaar belang	De GR is een samenwerking tussen de gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel en Veenendaal m.b.t. de bedrijfsvoering op het gebied van jeugdhulp.
Financieel belang	De bijdrage voor 2026 bedraagt € 642.000. Eventuele voor- en nadelen worden verrekend met de aangesloten gemeenten.
Bestuurlijk belang	Wethouder Jolanda de Heer zit in het Algemeen Bestuur.
Risico's	Het risico van JeugdFV is laag. Het gaat voornamelijk om ondersteunende en uitvoerende taken op het gebied van bedrijfsvoering.

Coöperatie Parkeerservice UA

Coöperatie Parkeerservice UA	
Openbaar belang	Ondersteuning bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid, zonder winstoogmerk. De deelnemende gemeenten (leden) zorgen samen voor inkoopkracht, schaalvoordeel en bundeling van kennis. Coöperatie Parkeerservice UA ondersteunt de gemeente Barneveld in de uitvoering van het parkeerbeheer. Op projectbasis wordt gewerkt aan het realiseren van activiteiten en maatregelen uit het Parkeerplan. Parkeerservice zoekt nieuwe leden. Tevens is het uitbreiden van het pakket aan diensten bij bestaande leden een belangrijk speerpunt.
Financieel belang	De bijdrage voor het afsluiten van het raamcontract (beheer en onderhoud 'straatparkeerapparatuur', één Slagboomterrein, één Cameraparkeerterrein en nacalculatie geleverde diensten zoals beheer parkeervergunningen) is conform opdracht gefactureerd.
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder verkeer vertegenwoordigt de gemeente in de Algemene Leden Vergadering (ALV).
Risico's	Uitgangspunt van Coöperatie Parkeerservice UA is om kostendekkend te opereren. Er wordt gewerkt met een overeenkomst die jaarlijks wordt vastgesteld. Het lidmaatschap wordt daarmee jaarlijks verlengd. Voor opzegging geldt een opzegtermijn van één kalenderjaar.

Ontwikkelingsmaatschapppij VitaleVakantieparken (OMVV)

Ontwikkelingsmaatschappij Vitale vakantieparken (OMVV)	
Openbaar belang	Soms lopen lokale ontwikkelingen vast door complexe eigendomssituaties en/of problemen met de financiering. Als de markt het niet oplost en voor gemeenten het publiekrechtelijke spoor doodloopt, kan stevig ingrijpen nodig zijn. De elf Veluwse gemeenten en de provincie Gelderland, verenigd in het programma Vitale Vakantieparken, hebben daarvoor gezamenlijk de besloten vennootschap (bv) OMVV opgericht. In overleg met de betrokken gemeente kan de OMVV een rol spelen bij het aankopen en/of (tijdelijk) beheren van parken.
Financieel belang	€ 2.959 aan aandelen. Dat is 6,58% van de aandelen.
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder financiën is gemandateerd om de gemeente in de aandeelhoudersvergadering te vertegenwoordigen.
Risico's	De risico's zijn beperkt, omdat het aandeel van de gemeente Barneveld relatief klein is.

Gemeente Barneveld Ontwikkeling

Gemeente Barneveld Ontwikkeling (GBO)	
Openbaar belang	Het participeren in ontwikkelingen in de regio en met name de woonwijk De Burgt.
Financieel belang	De gemeente heeft een geldlening uitstaan op GBO BV. Deze is grotendeels afgelost. Er staat nog voor € 0,4 miljoen uit. Daarnaast heeft de gemeente kosten voorgeschoten middels een rekening-courantverhouding met GBO BV. Deze vordering op GBO BV is momenteel € 2,1 miljoen. Over beide bedragen wordt een rente in rekening gebracht aan GBO BV. Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 90.000; hiervan is € 18.151 geplaatst en volgestort. Voor de financiële resultaten wordt binnen de gemeente een voorziening aangehouden die jaarlijks muteert met het vaststellen van de jaarrekening van GBO BV.
Bestuurlijk belang	De Gemeente Barneveld is aandeeelhouder en bestuurder.
Risico's	Gemeente Barneveld Ontwikkeling (GBO) is 100% 'dochter' van de gemeente en dient slechts als hulpstructuur tot participatie. Voor de financiële risico's heeft de gemeente een voorziening getroffen die jaarlijks muteert op basis van de resultaten van GBO BV. Zodoende zijn de risico's nihil.

PPS De Burgt

PPS De Burgt	
Openbaar belang	Het ontwikkelen van nieuwbouwwijk de Burgt.

Financieel belang	De gemeente heeft geen direct financieel belang. Het financiële belang (deelnemingen en verstrekte leningen) loopt via GBO BV. De financiële resultaten vertalen zich jaarlijks in de jaarrekening van GBO BV.
Bestuurlijk belang	De Gemeente Barneveld is aandeelhouder en bestuurder van de beherende vennoten.
Risico's	De risico's worden beperkt ingeschat als gevolg van afspraken rondom De Burgt die door de raad bekrachtigd zijn.

Muziektheater Barneveld

Muziektheater Barneveld	
Openbaar belang	Het beschikbaar stellen van vastgoed om openbaar toegankelijke culturele voorstellingen en evenementen mogelijk te maken.
Financieel belang	Deelneming in geplaatst maatschappelijk kapitaal van € 6,1 miljoen. Het aandeel van de gemeente is 78,25%. De exploitatie van het Muziektheater is in handen van MTB BV.
Bestuurlijk belang	College van B&W is samen met Stichting Fonds 1845 eigenaar van het theatergebouw. Beide maken deel uit van de Algemene vergadering van aandeelhouders MTB BV. Wethouder Pluimers vertegenwoordigt de gemeente in de Algemene vergadering van aandeelhouders.
Risico's	MTB BV heeft één huurder, te weten Schaffelaartheater BV. De mate waarin de huurder zijn huur kan betalen is een risico. Aankomende jaren zal er meer onderhoud van het vastgoed nodig zijn. De bijdrage in de VVE zal hoger worden.

BNG Bank

BNG Bank	
Openbaar belang	Lage tarieven, laagdrempelige toegang tot de geld- en kapitaalmarkt, dividend en overige bancaire faciliteiten.
Financieel belang	24.570 aandelen van totaal 55.690.720 aandelen, in casu 0,04%.
Bestuurlijk belang	Als aandeelhouder is er geen sprake van een gespecificeerde contractduur. Onder voorwaarden zou het aandeelbezit vervreemd kunnen worden.
Risico's	BNG Bank voldoet aan de Europese minimumeis ten aanzien van de zogenoemde leverage ratio van 3%. Deze ratio is in 2024 (volgens de meest recente jaarrekening) 12%.

Alliander

Alliander	
Openbaar belang	Zorgen voor een betrouwbaar en bestendig netwerk ten behoeve van transport energie.
Financieel belang	557.962 aandelen in bezit van de in totaal 136.795.000.
Bestuurlijk belang	College treedt namens raad op bij onder andere aandeelhoudersvergaderingen. Als aandeelhouder is er geen sprake van een gespecificeerde contractduur. Onder voorwaarden zou het aandelenbezit vervreemd kunnen worden.
Risico's	Als aandeelhouder is er geen sprake van een gespecificeerde contractduur. Onder voorwaarden zou het aandelenbezit vervreemd kunnen worden. Solvabiliteit is goed.

Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten

Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten	
Openbaar belang	Zorgen voor de verbetering van de kwaliteit van de volkshuisvesting en de gebouwde omgeving in brede zin. Doelstelling wordt nagestreefd door het verstrekken van leningen. De gemeente heeft via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) lopen: - garantstelling Woningstichting Barneveld; - VROM-starterslening; - duurzaamheidslening / stimuleringsregeling toekomstbestendig wonen.
Financieel belang	Het saldo van de uitstaande leningen (uitgaven minus inkomsten) was per 31 december 2024 € 7,359 miljoen voor startersleningen, duurzaamheidsleningen en Toekomst Bestendig Wonen Leningen (TBWL).
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap van gemeente

Risico's	Op 31 december 2024 bedroeg het SVn-vermogen 71 miljoen. Een deel daarvan reserveert SVn sinds 2014 voor het 10% eigen risico op verliezen bij NHG-hypotheken voor startersleningen. SVn neemt dit risico over van gemeenten, provincies en samenwerkingspartners en belast deze bij eventuele verliesdeclaraties niet door. De niet door NHG gegarandeerde verliesdeclaraties op de combinatielening (die samen met de starterslening wordt verstrekt) bekostigt SVn tijdens deze periode eveneens uit het SVn-vermogen. Ook SVn-plusleningen (€ 0,1 miljoen) en de eerste honderd verzilverleningen (€ 1,3 miljoen) financierden we uit het SVn-vermogen. Deze voldoen echter beide aan de voorwaarden van NHG. SVn betaalt de 10%

Paragraaf 7 Bedrijfsvoering

7.1. Inleiding

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de interne randvoorwaarden die nodig zijn om beleid en uitvoering mogelijk te maken. Waar programma 4 vooral gaat over dienstverlening aan inwoners en partners, richt de paragraaf bedrijfsvoering zich op de organisatie zelf: personeel, organisatieontwikkeling, informatisering, huisvesting en interne beheersing (waaronder rechtmatigheid).

Bijzonder in 2026 is de aanpassing van onze huisvesting. De eerste fase van de verhuizing naar de vernieuwde huisvesting vindt in 2026 plaats. Dit omvat meer dan een fysieke verplaatsing:
- Hybride werken wordt gefaciliteerd, met aandacht voor een gezonde balans tussen kantoor en thuis.
- Samenwerking tussen teams wordt gestimuleerd door moderne werk- en vergaderruimten.
- Het team Facilitair ondersteunt de overgang met nadruk op duurzaamheid, gastvrijheid en efficiënt beheer van faciliteiten.

7.2. Organisatie-ontwikkeling

De organisatieontwikkeling in 2026 richt zich op het doorontwikkelen van de in 2024 vastgestelde Sturingsvisie, en in het bijzonder op het programmatisch- en projectmatig werken. Een belangrijk speerpunt is verder borgen van het team Strategie en Regie. Dit team is verantwoordelijk voor het vroegtijdig signaleren van trends en het voorbereiden van integrale beleidskeuzes. De focus ligt op het consolideren van methodieken en samenwerking, zodat de strategische slagkracht structureel beschikbaar is.

Daarnaast:
- Interne communicatie: het onderzoek levert maatregelen op voor eenduidiger en betrouwbaarder interne informatievoorziening.
- Governance en rollen: scherper afbakenen van verantwoordelijkheden tussen (o.a.) bestuur, directie en organisatie, zodat sturing en uitvoering helder zijn.
- Cultuur en gedrag: nadruk op eigenaarschap, samenwerking en wendbaarheid, passend bij de schaal en dynamiek van een groeiende gemeente.

7.3 Digitalisering en informatievoorziening

De interne informatievoorziening ontwikkelt zich via drie sporen:
- Datagedreven werken: uitrol van dashboards waarmee de raad, het college en de organisatie sneller inzicht krijgen in beleidsuitvoering, financiën en bedrijfsvoering.
- Informatieveiligheid en privacy: versterking van maatregelen conform BIO en continue aandacht voor bewustwording van medewerkers.
- AI-initiatieven: verkenning van toepassingen van kunstmatige intelligentie voor interne procesoptimalisatie en beleidsanalyses, met nadruk op betrouwbaarheid, ethiek en transparantie.

7.4 Financieel beleid en in-control-zijn

Een solide interne beheersing is cruciaal om als groeiende gemeente verantwoorde keuzes te maken. In 2026 werken we verder aan:
- Verbetering van het inkoopproces en borging van de betrokkenheid van inkoopadviseurs.
- Integrale risicobeheersing, waarin procesrisico’s, financiële risico’s en informatieveiligheid samen worden beschouwd.
- Rechtmatigheidsverantwoording: voor het eerst legt het college zelf verantwoording af over rechtmatigheid. De raad krijgt hiermee beter inzicht in afwijkingen en kan zijn controlerende rol steviger invullen.
- Voorbereiding richting 2027: onderzoek naar hoe sturingsinformatie en passende indicatoren de raad beter kunnen ondersteunen bij zijn kaderstellende rol.

7.5 Personeel

De gemeente Barneveld groeit in inwoners, taken en complexiteit. Dat vraagt om een slagvaardige organisatie met de juiste kennis en competenties.

In 2026 zetten wij in op:
- Strategisch personeelsmanagement: Hiermee is al in 2024 gestart. We zetten vooral in op het borgen van functies die cruciaal zijn voor de continuïteit, zoals ICT-specialisten, financieel-economisch adviseurs en juridische experts.
- Doorontwikkeling van bedrijfsvoeringsadviseurs: zij bewegen zich meer als strategische sparringpartner en verbinder tussen organisatie en bestuur.
- Opvolging van het medewerkersonderzoek: thema's als werkplezier, eigenaarschap en samenwerking worden doorvertaald naar concrete verbetertrajecten.
- Arbeidsmarktstrategie: gerichte werving en employer branding om Barneveld als aantrekkelijke werkgever te positioneren, met aandacht voor leren & ontwikkelen en interne mobiliteit.

7.6 Overheadberekening

Overheadberekening

De totale overheadkosten blijven redelijk stabiel ten op zichten van de begroting 2025 (ongeveer €26 mln). Ook de verhouding van de totale lasten en het percentage van de totale salariskosten t.o.v. de begroting blijven stabiel (respectievelijk rond de 70% en 13%).

bedragen x € 1.000

Overhead	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Organisatiekosten			
Directie, management (inclusief ondersteuning)	- 7.439	- 5.274	- 4.514
Personeel & Organisatie	- 3.143	- 3.318	- 3.028
Informatie & Automatisering	- 6.708	- 6.939	- 7.338
Financieel economische dienstverlening	- 2.914	- 2.594	- 2.322
Huisvesting	- 1.539	- 1.652	- 1.636
Facilitaire diensten	- 2.267	- 1.343	- 1.377
Overige organisatiekosten	- 3.313	- 7.188	- 6.700
Totaal Organisatiekosten	**- 27.323**	**- 28.308**	**- 26.914**
Toerekening overhead			
Doorbelaste kosten naar grondexploitaties	- 361	819	670
Doorbelaste kosten naar investeringsprojecten	966	310	241
Totaal Toerekening overhead	**605**	**1.129**	**911**
Totaal overheadkosten	**- 26.718**	**- 27.179**	**- 26.003**
Begrotingstotaal (totaal lasten excl. toevoegingen aan reserves)	195.789	199.694	193.310
Overhead in % van het begrotingstotaal	**13,6%**	**13,6%**	**13,5%**
Totale salariskosten begroting (excl. taakveld overhead)	- 31.465	- 36.464	- 37.216
Overhead in % van totale salariskosten (excl. taakveld overhead)	**84,9%**	**74,5%**	**69,9%**

7.7 Rechtmatigheid

Vanaf het boekjaar 2023 is het college verantwoordelijk voor het afgeven van een oordeel over het financieel rechtmatig handelen van de gemeente via de rechtmatigheidsverantwoording.
Deze verantwoording maakt onderdeel uit van de jaarrekening en geeft inzicht in de vraag of de gemeentelijke uitgaven zijn gedaan binnen de vooraf vastgestelde kaders.
De gemeenteraad heeft de verantwoordingsgrens vastgesteld op 1% van de totale lasten, inclusief mutaties in de reserves. Dit betekent dat het college een positief oordeel mag geven over de financiële rechtmatigheid wanneer het aandeel fouten onder deze grens blijft. Wordt de grens overschreden, dan wordt dit expliciet toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording.

Ter onderbouwing van deze verantwoording worden interne controles uitgevoerd en wordt hierover gerapporteerd aan het college.

Het doel is om de rechtmatigheidsverantwoording proactief te integreren in de operationele processen van de organisatie, volgens het principe van de 'three lines of defence'. In 2026 wordt verder gewerkt aan de duurzame inbedding hiervan binnen de gemeente.

Paragraaf 8 Wet open overheid

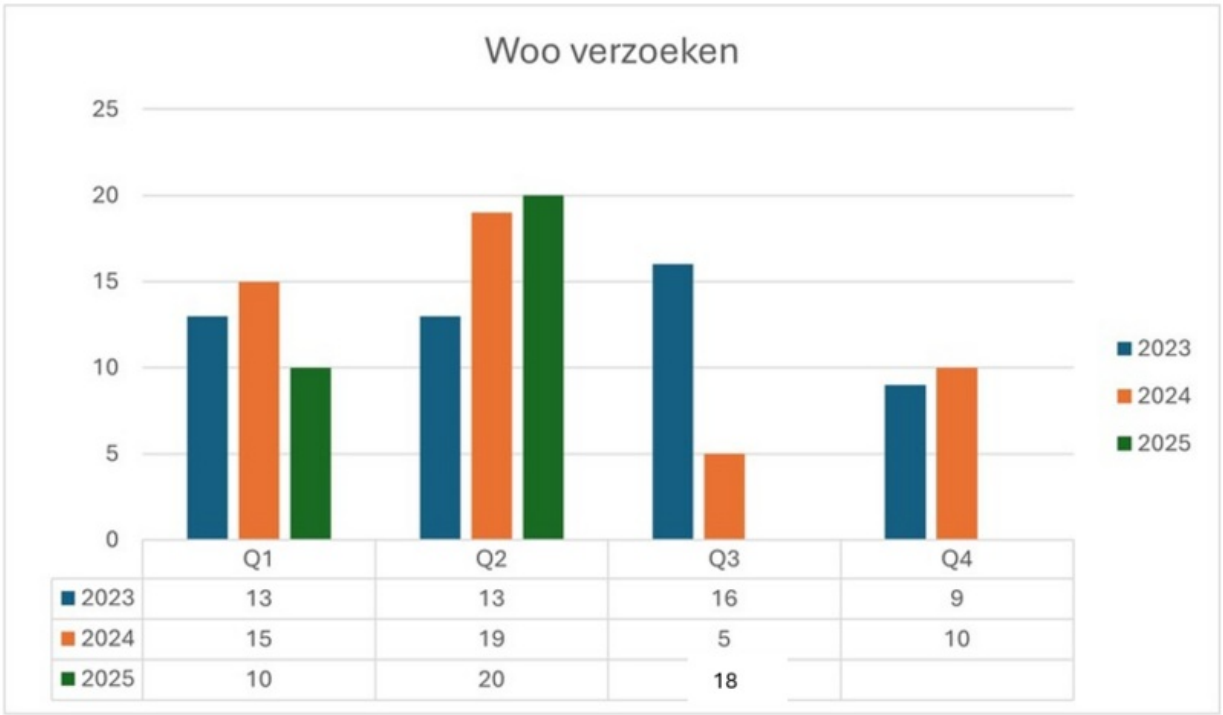
8.1 Inleiding

Open en transparant bestuur is belangrijk voor het functioneren van de overheid. De ambitie is om stapsgewijs meer informatie actief openbaar te maken. Deze paragraaf bevat onze beleidsvoornemens voor de uitvoering van de Wet open overheid (Woo). De Wet open overheid vormt samen met digitale toegankelijkheid en begrijpelijke taal Barneveld transparant: actief openbaar, begrijpelijk en digitaal toegankelijk.

8.2 Passieve openbaarmaking

Sinds de invoering van de Woo op 1 mei 2022 is het aantal Woo-verzoeken (passieve openbaarmaking) meer dan verdubbeld. Uit de kengetallen die tot en met het eerste halfjaar van 2025 beschikbaar zijn, is er sprake van circa 50 Woo-verzoeken op jaarbasis. Met name de omvang en complexiteit van de verzoeken vergt extra werk. Het zijn geen verzoeken meer met een beperkte hoeveelheid en een beperkt aantal soorten documenten zoals veelal het geval was onder de voorgaande Wet openbaarheid van bestuur. Als deze toename in complexiteit doorzet, zal de beschikbare capaciteit niet voldoende zijn om aan de wettelijke termijnen te blijven voldoen. In 2026 wordt ook de actieve openbaarmaking in de lijn belegd, eventueel met een tijdelijke hulpstructuur. In dat kader inventariseren we tevens de benodigde capaciteit voor het afdoen van Woo-verzoeken. Daarnaast is de verwachting dat op termijn het stapsgewijs beter op orde krijgen van onze informatiehuishouding helpt bij het afdoen van Woo-verzoeken. Tevens is de verwachting dat op langere termijn het actief openbaar maken van de diverse informatiecategorieën leidt tot minder Woo-verzoeken.

Uit onderzoek van Open State Foundation, Instituut Maatschappelijk Innovatie en de Universiteit van Amsterdam blijkt overigens dat de gemeente Barneveld een van de weinige gemeenten is die de afdoening van de Woo-verzoeken gemiddeld binnen de wettelijke termijn uitvoert.

8.3 Actieve openbaarmaking

In 2026 zal de gemeente Barneveld het gebruik van het Woo-publicatieplatform verder uitbreiden. Inmiddels is bekend dat de landelijke planning van categorieën die actief openbaar gemaakt moeten worden vertraagd is. Het is medio 2025 nog niet bekend wanneer de volgende informatiecategorieën actief openbaar gemaakt moeten worden. Dit neemt niet weg dat wij ons zo veel als mogelijk aan de oorspronkelijke planning zullen houden en stapsgewijs steeds meer informatie actief openbaar maken. Daarnaast investeren wij ook in 2026 in ‘Woo-by-design’: bij het opstellen van documenten houden we al rekening met het publicatie waarbij de documenten voldoen aan de Avg en andere geldende voorwaarden voor publicatie. Dit voorkomt deels het (inefficiënt) achteraf anonimiseren van het document. Tot slot is het streven om actieve openbaarmaking in 2026 structureel te hebben geborgd in de organisatie. Tot die tijd is het project Woo onderdeel van het programma Dienstverlening.

Bijlagen

Bijlage 1. Reserves en voorzieningen

Overzicht reserves

bedragen x € 1.000

Reserves	Saldo 1-1-2026	Stortin-gen	Onttrek-kingen	Saldo 31-12-2026
P111 Algemene reserve				
Reserve Algemene reserve	53.472	-	- 894	52.579
Totaal P111 Algemene reserve	**53.472**	**-**	**- 894**	**52.579**
P112 Bestemmings reserve (bestedingsfunctie)				
Reserve Sociaal Domein	288	-	- 75	213
Reserve Verkeersmaatregelen	848	-	- 100	748
Reserve bovenwijks	21.593	-	-	21.593
Reserve Ontw platteland	1.267	50	-	1.317
Reserve Verantwoord groeien	39.932	1.635	-	41.567
Reserve opvang en ondersteuning nieuwkomers in brede zin	7.360	-	- 381	6.979
Totaal P112 Bestemmings reserve (bestedingsfunctie)	**71.288**	**1.685**	**- 556**	**72.417**
P112 Bestemmings reserve (lasten activa)				
Reserve Kapitaallasten	15.133	-	- 726	14.407
Bestemmingsreserve Flying Bikes	1.802	48	- 39	1.810
Totaal P112 Bestemmings reserve (lasten activa)	**16.935**	**48**	**- 765**	**16.217**
Totaal	**141.695**	**1.733**	**- 2.215**	**141.213**

1. Algemene reserve - Er is een onttrekking begroot van € 765.000 ten behoeve van het programma Waardevol Landelijk gebied. Daarnaast is er een onttrekking begroot voor uitgaven ten behoeve van de Omgevingswet (€ 128.500).
2. Reserve Sociaal domein - Er wordt een onttrekking voorzien van € 75.000 voor de ontsluiting van minimaregelingen.
3. Reserve Verkeersmaatregelen - Jaarlijks wordt een bedrag van € 100.000 onttrokken ter dekking van de lasten GVVP.
4. Reserve Bovenwijkse voorzieningen - We voorzien hiervoor geen dotaties of onttrekkingen.
5. Reserve Ontwikkelfonds platteland - We voorzien een dotatie van jaarlijks € 50.000. In 2009 heeft de raad de voorziening Ontwikkelingsfonds Platteland (OFP) ingesteld, dit is later een reserve geworden. De voeding van de reserve gebeurt vanuit uit verevening voor ruimtelijke ontwikkelingen en de besteding is voor projecten die het buitengebied versterken. Het saldo tussen baten en lasten wordt jaarlijks toegevoegd of onttrokken aan de reserve ontwikkelfonds platteland. Bij de start van het fonds heeft de raad besloten tot een jaarlijkse dotatie van € 50.000.
6. Reserve Verantwoord groeien - Omdat de extra verhoging van de OZB en de opbrengst van het Aanvullend pakket (hogere belastinginkomsten en invulling besparingsmaatregelen) hoger zijn dan de lasten die we in 2026 voor 'verantwoord groeien' willen inzetten, wordt het verschil van € 1.635.000 in deze reserve gestort.
7. Reserve opvang en ondersteuning nieuwkomers in brede zin - Dit betreft o.a. een onttrekking voor dekking van de lasten van de locatiebeheerder.
8. Reserve Kapitaallasten - Dit betreft een onttrekking ter dekking van de kapitaallasten van een aantal specifieke maatschappelijke investeringen uit het verleden.
9. Bestemmingsreserve Flying Bikes - Er wordt jaarlijks een bedrag van € 38.000 onttrokken ter dekking van de afschrijvingslasten voor de rotonde en het terrein.

Overzicht voorzieningen

bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Saldo 1-1-2026	Stortin-gen	Onttrek-kingen	Saldo 31-12-2026
P12 (97) Voorz (verplichting risicos)				
Voorziening pensioenen B&W	1.185	100	-	1.285
Voorziening Verlofsparen	147	20	- 15	152
Voorziening Wachtgeld gewezen Wethouders	51	38	- 38	51
Voorziening EnergieWEB	102	-	-	102
Totaal P12 (97) Voorz (verplichting risicos)	**1.485**	**158**	**- 53**	**1.590**
P12 (98) Voorz (egalisatie lasten)				

Voorziening Groot onderhoud wegen	750	3.030	- 3.174	606
Voorziening Onderhoud gemeentelijke gebouwen	2.164	1.641	- 3.235	570
Totaal P12 (98) Voorz (egalisatie lasten)	**2.914**	**4.671**	**- 6.409**	**1.176**
P12 (99) Voorz (gelden derden spec bestem.)				
Egalisatievoorziening riolering GRP	2.059	-	- 347	1.712
Voorziening Afvalstoffenheffing	2.607	-	-	2.607
Totaal P12 (99) Voorz (gelden derden spec bestem.)	**4.667**	**-**	**- 347**	**4.319**
Totaal	**9.065**	**4.829**	**- 6.809**	**7.085**

Toelichting

1. Voorziening pensioenen B&W - Op basis van de huidige inschattingen wordt er jaarlijks een dotatie gedaan van € 100.000.
2. Voorziening Verlofsparen - De stortingen en onttrekkingen worden gebaseerd op een jaarlijkse analyse. Op basis van de analyse is er geen reden om de jaarlijkse storting van € 20.000 en jaarlijkse onttrekking van € 15.000 aan te passen.
3. Voorziening Wachtgeld gewezen Wethouders - Op basis van de huidige informatie verwachten we een benodigde storting en onttrekking van € 38.000.
4. Voorziening EnergieWEB - Er worden dit jaar geen stortingen en onttrekkingen verwacht.
5. Voorziening Groot onderhoud wegen - Grootschalig onderhoud wordt gedekt via de voorziening, waarbij de stortingen/onttrekkingen zijn gebaseerd op het Beheerplan wegen.
6. Voorziening Onderhoud gemeentelijke gebouwen - De Voorziening Onderhoud Gebouwen zorgt voor de dekking van de kosten over de komende 20 jaar, 2025-2044. In lijn met de bepalingen uit de Nota reserves en voorzieningen, wordt over de eerste 10 jaar een dekking van 100% aangehouden en voor de volgende jaren een dekking van 75%. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening voldoende is om het toekomstige planmatige onderhoud te dekken.
   Op basis van het uitvoeringsplan per object wordt bepaald welke onderhoudsactiviteiten de komende 20 jaar uitgevoerd gaan worden. Deze onderhoudsplanning wordt jaarlijks geactualiseerd. De jaarlijkse kosten van de uit te voeren activiteiten vormen de onttrekking aan de voorziening. Op basis van de onttrekkingen en de stand van de voorziening per 1 januari wordt bepaald of de geraamde jaarlijkse storting toereikend is om te voldoen aan de gestelde norm. Op basis van de actuele onderhoudsplannen (prijspeil 2025) is de verwachting dat er de eerstvolgende 10 jaar voldoende financiële middelen zijn ter dekking van het planmatig onderhoud.
7. Egalisatievoorziening riolering GRP - Inkomsten en uitgaven voor riolering worden toegelicht in programma 3 Woon- en Leefomgeving. Alle uitgaven voor de riolering mogen worden doorberekend in de rioolheffing. De begrote inkomsten en uitgaven voor de riolering zijn met elkaar in evenwicht. Een eventueel voor- of nadeel in een jaar wordt verrekend via de voorziening riolering, nu voorzien op een onttrekking van € 347.000.
8. Voorziening Afvalstoffenheffing - We voorzien dit jaar geen onttrekking om op basis van de huidige tarieven de lasten te dekken.

Verloop reserves

bedragen x € 1.000

Reserves	Saldo 1-1-2025	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 1-1-2026	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2026	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2027	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2028	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2029
P111 Algemene reserve																
Reserve Algemene reserve	40.495	37.158	- 24.181	53.472	-	- 894	52.579	-	-	52.579	-	-	52.579	-	-	52.579
Totaal P111 Algemene reserve	**40.495**	**37.158**	**- 24.181**	**53.472**	**-**	**- 894**	**52.579**	**-**	**-**	**52.579**	**-**	**-**	**52.579**	**-**	**-**	**52.579**
P112 Bestemmings reserve (bestedingsfunctie)																
Reserve Bovenformatieven*	96	-	- 96	- 0	-	-	- 0	-	-	- 0	-	-	- 0	-	-	- 0
Reserve Co-financiering Food Valley*	50	-	- 50	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0
Reserve Sociaal Domein	543	119	- 374	288	-	- 75	213	-	-	213	-	-	213	-	-	213
Reserve Verkeersmaatregelen	875	73	- 100	848	-	- 100	748	-	- 100	648	-	- 100	548	-	- 100	448
Reserve bovenwijks	19.546	2.047	-	21.593	-	-	21.593	-	-	21.593	-	-	21.593	-	-	21.593
Reserve Ontw platteland	1.217	50	-	1.267	50	-	1.317	50	-	1.367	50	-	1.417	50	-	1.467
Reserve Verantwoord groeien	7.931	32.001	-	39.932	1.635	-	41.567	2.514	-	44.082	2.535	-	46.616	2.667	-	49.283
Reserve opvang en ondersteuning nieuwkomers in brede zin	10.453	-	- 3.093	7.360	-	- 381	6.979	-	- 343	6.636	-	- 100	6.536	-	-	6.536
Totaal P112 Bestemmings reserve (bestedingsfunctie)	**40.711**	**34.290**	**- 3.713**	**71.288**	**1.685**	**- 556**	**72.417**	**2.564**	**- 443**	**74.538**	**2.585**	**- 200**	**76.923**	**2.717**	**- 100**	**79.539**
P112 Bestemmings reserve (inkomensfunctie)																
Reserve Stamkapitaal*	34.755	-	- 34.755	- 0	-	-	- 0	-	-	- 0	-	-	- 0	-	-	- 0
Totaal P112 Bestemmings reserve (inkomensfunctie)	**34.755**	**-**	**- 34.755**	**0**	**-**	**-**	**0**	**-**	**-**	**0**	**-**	**-**	**0**	**-**	**-**	**0**
P112 Bestemmings reserve (lasten activa)																
Reserve Kapitaallasten	11.912	3.947	- 726	15.133	-	- 726	14.407	-	- 726	13.681	-	- 726	12.955	-	- 726	12.229
Bestemmingsreserve Flying Bikes	1.802	-	-	1.802	48	- 39	1.810	-	- 39	1.771	-	- 39	1.731	-	- 39	1.692
Totaal P112 Bestemmings reserve (lasten activa)	**13.714**	**3.947**	**- 726**	**16.935**	**48**	**- 765**	**16.217**	**-**	**- 765**	**15.452**	**-**	**- 765**	**14.686**	**-**	**- 765**	**13.921**
P114 Resultaat rekening																
Saldo van de Rekening	15.957	-	- 15.957	- 0	-	-	- 0	-	-	- 0	-	-	- 0	-	-	- 0
Totaal P114 Resultaat rekening	**15.957**	**-**	**- 15.957**	**- 0**	**-**	**-**	**- 0**	**-**	**-**	**- 0**	**-**	**-**	**- 0**	**-**	**-**	**- 0**
Totaal	**145.632**	**75.395**	**- 79.332**	**141.695**	**1.733**	**- 2.215**	**141.213**	**2.564**	**- 1.209**	**142.568**	**2.585**	**- 965**	**144.187**	**2.717**	**- 865**	**146.039**

**Deze reserves vervallen per 1-1-2026, conform de nieuw vastgestelde Nota Reserves en Voorzieningen (raadsbesluit 4058)*

Verloop voorzieningen

bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Saldo 1-1-2025	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 1-1-2026	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2026	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2027	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2028	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2029
P12 (97) Voorz (verplichting risicos)																
Voorziening pensioenen B&W	1.085	100	-	1.185	100	-	1.285	100	-	1.385	100	-	1.485	100	-	1.585
Voorziening Verlofsparen	142	20	- 15	147	20	- 15	152	20	- 15	157	20	- 15	162	20	- 15	167
Voorziening Wachtgeld gewezen Wethouders	95	-	- 44	51	38	- 38	51	71	- 71	51	66	- 66	51	33	- 33	51
Voorziening EnergieWEB	102	-	-	102	-	-	102	-	-	102	-	-	102	-	-	102
Totaal P12 (97) Voorz (verplichting risicos)	**1.424**	**120**	**- 59**	**1.485**	**158**	**- 53**	**1.590**	**191**	**- 86**	**1.695**	**186**	**- 81**	**1.800**	**153**	**- 48**	**1.905**
P12 (98) Voorz (egalisatie lasten)																
Voorziening Groot onderhoud wegen	1.408	2.746	- 3.404	750	3.030	- 3.174	606	3.205	- 3.204	607	3.380	- 3.329	659	3.380	- 3.404	635
Voorziening Onderhoud gemeentelijke gebouwen	4.815	1.641	- 4.292	2.164	1.641	- 3.235	570	1.641	- 1.905	306	1.641	- 1.571	376	1.641	- 835	1.182
Totaal P12 (98) Voorz (egalisatie lasten)	**6.223**	**4.387**	**- 7.696**	**2.914**	**4.671**	**- 6.409**	**1.176**	**4.846**	**- 5.109**	**913**	**5.021**	**- 4.900**	**1.034**	**5.021**	**- 4.239**	**1.817**
P12 (99) Voorz (gelden derden spec bestem.)																
Egalisatievoorziening riolering GRP	2.329	-	- 270	2.059	-	- 347	1.712	-	- 279	1.433	-	- 163	1.269	-	-	1.269
Voorziening Afvalstoffenheffing	2.579	28	-	2.607	-	-	2.607	-	- 173	2.434	-	- 228	2.207	-	- 176	2.031
Totaal P12 (99) Voorz (gelden derden spec bestem.)	**4.908**	**28**	**- 270**	**4.667**	**-**	**- 347**	**4.319**	**-**	**- 452**	**3.867**	**-**	**- 391**	**3.476**	**-**	**- 176**	**3.300**
Totaal	**12.555**	**4.535**	**- 8.025**	**9.065**	**4.829**	**- 6.809**	**7.085**	**5.037**	**- 5.647**	**6.475**	**5.208**	**- 5.373**	**6.310**	**5.175**	**- 4.463**	**7.022**

Structurele onttrekkingen en toevoegingen

bedragen x € 1.000

Structurele toevoegingen en onttrekkingen	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Structurele toevoegingen reserves				
Structurele toevoegingen reserves	-	-	-	-
Totaal Structurele toevoegingen reserves	**-**	**-**	**-**	**-**
Structurele onttrekkingen reserves				
Bestemmingsreserve Flying Bikes	- 39	- 39	- 39	- 39
Reserve Kapitaallasten	- 726	- 726	- 726	- 726
Totaal Structurele onttrekkingen reserves	**- 765**	**- 765**	**- 765**	**- 765**
Totaal Structurele toevoegingen en onttrekkingen	**- 765**	**- 765**	**- 765**	**- 765**

Bijlage 2. Beleidstoevoegingen 2026-2029

bedragen x € 1.000

Beleidstoevoegingen Structureel	Meerjarenraming structureel				
	Jaar	2026	2027	2028	2029
1. Participatie en ondersteuning		**592**	**592**	**592**	**592**
GR en IGS Jeugd	2026	100	100	100	100
Uitvoeringsagenda integrale cultuurvisie	2026	322	322	322	322
Programma Bestaanszekerheid - inzet programmamanager en budget inspanningen	2026	170	170	170	170
2. Bedrijvigheid en bereikbaarheid		**- 40**	**- 40**	**- 40**	**- 40**
Evenementenfonds	2026	30	30	30	30
Extra capaciteit voor handhaving - dekking (zie beleidstoev. incidenteel)	2026	- 70	- 70	- 70	- 70
3. Woon- en leefomgeving		**412**	**412**	**412**	**412**
Accountmanager Vastgoed	2026	102	102	102	102
Formatie Duurzame Mobiliteit	2026	95	95	95	95
Formatie Duurzame Mobiliteit - dekking	2026	- 95	- 95	- 95	- 95
Formatie Wagenparkbeheer*	2026	85	85	85	85
Formatie Wagenparkbeheer - dekking*	2026	- 85	- 85	- 85	- 85
Inzameling huishoudelijk afval	2026	120	120	120	120
Inzameling huishoudelijk afval - dekking	2026	- 120	- 120	- 120	- 120
Extra capaciteit voor handhaving	2026	310	310	310	310
4. Samenwerken, dienstverlenen en besturen		**680**	**680**	**680**	**680**
Doorontwikkeling DIV (SPP focus)	2026	80	80	80	80
Grote I-vervangingen en aanbestedingen	2026	300	300	300	300
HR Businesspartner	2026	105	105	105	105
Beleidsondersteuning HRM	2026	90	90	90	90
Informatiebeveiliging	2026	105	105	105	105
Totaal structurele beleidstoevoegingen		**1.644**	**1.644**	**1.644**	**1.644**

bedragen x € 1.000

Beleidstoevoegingen Incidenteel	Meerjarenraming incidenteel				
	Jaar	2026	2027	2028	2029
1. Participatie en ondersteuning		**90**	**-**	**-**	**-**
Doorontwikkeling nieuwkomers	2026	80	*80*		
Doorontwikkeling nieuwkomers dekking	2026	- 80	- 80		
Subsidietenderregeling cultuurorganisaties**	2026	90			
2. Bedrijvigheid en bereikbaarheid		**-**	**-**	**-**	**-**
3. Woon- en leefomgeving		**155**	**25**	**- 70**	**-**
Beleidsadviseur RO	2026	47	47		
Formatie Rouwcentrum de Plantage	2026	45			
Functioneel beheer VIS	2026	48	48		
Werkbudget Klimaatadaptatieplan	2026	50			
Werkbudget Klimaatadaptatieplan - dekking	2026	- 50			
Formatie Rouwcentrum de Plantage - dekking	2026	- 45			
Capaciteit Dienstverlening KCC	2026	130			
Extra capaciteit voor handhaving - dekking	2026	- 70	- 70	- 70	
4. Samenwerken, dienstverlenen en besturen		**976**	**465**	**-**	**-**
contractbeheerder	2026	90			
Digitale innovatie	2026	75	75		
Digitale toegankelijkheid	2026	70			
Doorontwikkeling DIV (Zaaksysteem)	2026	178	178		
Financial controller	2026	155			
Interne communicatie	2026	117	96		
Newsroom - formatieuitbreiding	2026	116	116		
HR project Afas	2026	55			
Capaciteit participatiebeleid	2026	120			
Totaal incidentele beleidstoevoegingen		**1.221**	**490**	**- 70**	**-**

Toelichting

*De beleidstoevoeging Formatie Wagenparkbeheer is per abuis niet in de Kadernota 2026 opgenomen. Deze beleidstoevoeging is volledig gedekt door inkomsten leges.
**De beleidstoevoeging subsidietenderregeling cultuurorganisaties is door middel van een collegebesluit toegevoegd, dat na het traject Kadernota 2026 is besloten.

Bijlage 3. Berekening EMU-saldo

EMU saldo

bedragen x € 1.000

Berekening EMU-saldo via exploitatie en balans (volgens EMU-enquête)			Begroting 2025	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
1.	(+)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	1.618	- 1.280	1.558	1.559	- 690
2.	(-)	Mutatie (im)materiële vaste activa	33.580	73.659	54.031	47.385	20.196
3.	(+)	Mutatie voorzieningen	- 3.490	- 1.980	- 610	- 165	712
4.	(-)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	9.863	- 1.378	- 32.569	- 12.806	- 15.233
5.	(-)	Boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo			**- 45.316**	**- 75.541**	**- 20.514**	**- 33.185**	**- 4.942**

Bijlage 4. Overzicht programma's en taakvelden

Taakvelden per programma

bedragen x € 1.000

Taakvelden per hoofdtaakveld	Begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
0. Bestuur en ondersteuning	**146.004**	**- 37.863**	**108.141**
0.1 Bestuur	282	- 4.443	- 4.161
0.2 Burgerzaken	1.297	- 1.789	- 492
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	695	- 1.252	- 557
0.4 Overhead	225	- 26.228	- 26.003
0.5 Treasury	1.093	- 824	269
0.61 OZB woningen	10.030		10.030
0.62 OZB niet-woningen	8.981		8.981
0.63 Parkeerbelasting	1.191		1.191
0.64 Belastingen overig	598	- 1.360	- 763
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	121.594	- 2.380	119.214
0.8 Overige baten en lasten	19	413	432
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)		-	-
1. Veiligheid	**619**	**- 8.277**	**- 7.658**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	25	- 4.682	- 4.657
1.2 Openbare orde en veiligheid	594	- 3.595	- 3.001
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	**426**	**- 12.720**	**- 12.295**
2.1 Verkeer en vervoer	420	- 12.241	- 11.822
2.2 Parkeren	6	- 479	- 473
3. Economie	**2.696**	**- 1.624**	**1.072**
3.1 Economische ontwikkeling	-	- 589	- 589
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	56	- 62	- 6
3.4 Economische promotie	2.639	- 973	1.666
4. Onderwijs	**2.941**	**- 13.365**	**- 10.424**
4.1 Openbaar basisonderwijs		- 605	- 605
4.2 Onderwijshuisvesting	324	- 7.640	- 7.316
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.616	- 5.119	- 2.503
5. Sport, cultuur en recreatie	**3.416**	**- 21.739**	**- 18.322**
5.1 Sportbeleid en activering	-	- 161	- 161
5.2 Sportaccommodaties	2.902	- 10.030	- 7.128
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	107	- 2.271	- 2.164
5.4 Musea	94	- 865	- 772
5.5 Cultureel erfgoed	65	- 358	- 293
5.6 Media	148	- 1.492	- 1.344
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	100	- 6.560	- 6.460
6. Sociaal domein	**13.899**	**- 66.418**	**- 52.519**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	845	- 7.886	- 7.042
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO		- 10	- 10
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd		-	-
6.3 Inkomensregelingen	11.864	- 15.566	- 3.702
6.4 WSW en beschut werk	385	- 3.430	- 3.045
6.5 Arbeidsparticipatie	5	- 1.964	- 1.959
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	210	- 2.442	- 2.232
6.712 Begeleiding (WMO)	250	- 957	- 707
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-	- 9.104	- 9.104
6.71b Begeleiding (WMO)	-	-	-
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-	-	-
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal		- 550	- 550
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal		- 13.430	- 13.430
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk		- 168	- 168
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-	- 5.214	- 5.214
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk		- 2.744	- 2.744
6.791 PGB WMO	-	-	-
6.792 PGB Jeugd	-	-	-
6.811 Beschermd wonen (WMO)	340	- 300	40
6.821 Jeugdbescherming		-	-
6.822 Jeugdreclassering		-	-
6.91 Coördinatie en beleid WMO		- 875	- 875
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd		- 1.777	- 1.777

7. Volksgezondheid en milieu	**18.388**	**- 19.126**	**- 738**
7.1 Volksgezondheid	778	- 4.860	- 4.082
7.2 Riolering	7.111	- 5.309	1.802
7.3 Afval	8.416	- 5.812	2.604
7.4 Milieubeheer	721	- 1.509	- 788
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	1.362	- 1.635	- 273
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	**3.641**	**- 12.177**	**- 8.536**
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.147	- 5.301	- 4.154
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-	- 32	- 32
8.3 Wonen en bouwen	2.494	- 6.843	- 4.349
Saldo van baten en lasten	**192.029**	**- 193.310**	**- 1.280**
Mutatie reserves			
0. Bestuur en ondersteuning	**2.215**	**- 1.733**	**482**
0.10 Mutaties reserves	2.215	- 1.733	482
Mutatie reserves	**2.215**	**- 1.733**	**482**
Resultaat	**194.244**	**- 195.042**	**- 798**

Taakvelden per programma - meerjarig

bedragen x € 1.000

Taakvelden per hoofdtaakveld	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Saldo van baten en lasten						
0. Bestuur en ondersteuning	**101.370**	**106.892**	**108.141**	**109.837**	**111.799**	**111.472**
0.1 Bestuur	- 4.945	- 4.460	- 4.161	- 3.896	- 3.888	- 3.880
0.2 Burgerzaken	- 721	- 381	- 492	- 327	- 182	- 322
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.234	- 373	- 557	- 723	- 843	- 836
0.4 Overhead	- 26.718	- 27.179	- 26.003	- 25.487	- 24.413	- 24.117
0.5 Treasury	1.126	1.939	269	- 157	- 604	- 818
0.61 OZB woningen	8.371	9.098	10.030	10.338	10.655	10.655
0.62 OZB niet-woningen	7.813	8.735	8.981	9.247	9.519	9.519
0.63 Parkeerbelasting	1.097	1.267	1.191	1.191	1.191	1.191
0.64 Belastingen overig	- 702	- 848	- 763	- 696	- 689	- 689
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	114.242	118.512	119.214	120.253	121.596	123.175
0.8 Overige baten en lasten	4	581	432	95	- 542	- 2.406
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	569	-	-	-	-	-
1. Veiligheid	**- 7.082**	**- 7.136**	**- 7.658**	**- 7.530**	**- 7.470**	**- 7.462**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	- 4.386	- 4.264	- 4.657	- 4.657	- 4.657	- 4.657
1.2 Openbare orde en veiligheid	- 2.696	- 2.872	- 3.001	- 2.873	- 2.813	- 2.805
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	**- 10.860**	**- 11.453**	**- 12.295**	**- 12.807**	**- 13.460**	**- 13.473**
2.1 Verkeer en vervoer	- 10.280	- 10.973	- 11.822	- 12.338	- 12.992	- 13.207
2.2 Parkeren	- 580	- 480	- 473	- 469	- 469	- 267
3. Economie	**- 2.640**	**1.436**	**1.072**	**1.236**	**1.307**	**1.308**
3.1 Economische ontwikkeling	- 73	- 607	- 589	- 542	- 527	- 527
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	- 3.158	573	-	-	-	-
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	- 15	- 16	- 6	- 1	5	5
3.4 Economische promotie	606	1.486	1.666	1.779	1.829	1.830
4. Onderwijs	**- 8.381**	**- 9.772**	**- 10.424**	**- 10.681**	**- 11.978**	**- 14.081**
4.1 Openbaar basisonderwijs	- 360	- 480	- 605	- 75	-	-
4.2 Onderwijshuisvesting	- 5.528	- 7.066	- 7.316	- 8.100	- 9.623	- 11.732
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	- 2.493	- 2.226	- 2.503	- 2.506	- 2.355	- 2.348
5. Sport, cultuur en recreatie	**- 16.122**	**- 18.226**	**- 18.322**	**- 18.139**	**- 18.785**	**- 19.011**
5.1 Sportbeleid en activering	- 114	- 220	- 161	- 163	- 160	- 160
5.2 Sportaccommodaties	- 6.599	- 7.628	- 7.128	- 7.332	- 7.658	- 7.829
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	- 1.472	- 1.930	- 2.164	- 1.969	- 1.962	- 1.959
5.4 Musea	- 750	- 741	- 772	- 728	- 637	- 586
5.5 Cultureel erfgoed	- 211	- 171	- 293	- 293	- 293	- 293
5.6 Media	- 1.088	- 1.317	- 1.344	- 1.159	- 1.159	- 1.158
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	- 5.889	- 6.219	- 6.460	- 6.495	- 6.917	- 7.025
6. Sociaal domein	**- 45.874**	**- 49.782**	**- 52.519**	**- 52.261**	**- 51.883**	**- 51.702**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	- 4.587	- 7.023	- 7.042	- 7.060	- 6.864	- 6.683
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-	-	- 10	- 10	- 10	- 10
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	- 15	- 20	-	-	-	-
6.3 Inkomensregelingen	- 4.505	- 4.385	- 3.702	- 3.559	- 3.493	- 3.493
6.4 WSW en beschut werk	- 3.144	- 2.907	- 3.045	- 3.047	- 3.044	- 3.044
6.5 Arbeidsparticipatie	- 1.815	- 1.922	- 1.959	- 1.981	- 1.958	- 1.958
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	- 1.982	- 2.405	- 2.232	- 2.244	- 2.228	- 2.228
6.712 Begeleiding (WMO)	318	315	- 707	- 666	- 661	- 661
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	- 7.826	- 8.819	- 9.104	- 9.113	- 9.113	- 9.113
6.71b Begeleiding (WMO)	- 253	-	-	-	-	-
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	- 2.055	-	-	-	-	-
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	-	-	- 550	- 505	- 504	- 504
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	- 13.693	- 14.960	- 13.430	- 12.923	- 12.923	- 12.923
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	-	- 168	- 168	- 168	- 168	- 168
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	- 4.514	- 5.424	- 5.214	- 5.214	- 5.214	- 5.214
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	-	- 203	- 2.744	- 2.744	- 2.744	- 2.744
6.791 PGB WMO	- 559	- 710	-	-	-	-
6.792 PGB Jeugd	- 518	- 623	-	-	-	-
6.811 Beschermd wonen (WMO)	39	2.865	40	40	40	40
6.821 Jeugdbescherming	- 719	- 709	-	-	-	-
6.822 Jeugdreclassering	- 46	- 92	-	-	-	-
6.91 Coördinatie en beleid WMO	-	- 896	- 875	- 883	- 839	- 839
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	-	- 1.697	- 1.777	- 2.185	- 2.160	- 2.160
7. Volksgezondheid en milieu	**- 792**	**- 1.197**	**- 738**	**- 538**	**- 652**	**- 422**
7.1 Volksgezondheid	- 3.342	- 4.055	- 4.082	- 4.088	- 4.075	- 4.064

7.2 Riolering	1.918	1.741	1.802	1.731	1.733	1.823
7.3 Afval	2.312	2.320	2.604	2.731	2.803	2.921
7.4 Milieubeheer	- 1.193	- 978	- 788	- 494	- 732	- 732
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	- 488	- 225	- 273	- 418	- 380	- 370
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	**982**	**- 9.143**	**- 8.536**	**- 7.560**	**- 7.319**	**- 7.318**
8.1 Ruimte en leefomgeving	- 2.647	- 6.168	- 4.154	- 3.434	- 3.185	- 3.185
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	6.741	1.301	- 32	- 32	- 31	- 31
8.3 Wonen en bouwen	- 3.112	- 4.277	- 4.349	- 4.094	- 4.103	- 4.103
Saldo van baten en lasten	**10.601**	**1.618**	**- 1.280**	**1.558**	**1.559**	**- 690**
Mutatie reserves						
0. Bestuur en ondersteuning	**5.356**	**3.937**	**482**	**- 1.355**	**- 1.619**	**- 1.851**
0.10 Mutaties reserves	5.356	3.937	482	- 1.355	- 1.619	- 1.851
Mutatie reserves	**5.356**	**3.937**	**482**	**- 1.355**	**- 1.619**	**- 1.851**
Resultaat	**15.957**	**5.555**	**- 798**	**203**	**- 60**	**- 2.541**

Bijlage 5. Kerngegevens & indicatoren

Beleidsindicator		Eenheid	Bron	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
0. Bestuur en ondersteuning										
0.01	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	*	*	*	*	*	*	9,4
0.02	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	*	*	*	*	*	*	8,6
0.03	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	*	*	*	*	*	435	444
0.04	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	17	19	19	22	26	30	22
0.05	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	11,7	13,3	13,4	14,2	16,5	14,2	13,4
1. Veiligheid										
1.01	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	14	10	7	10	12	8	gnb
1.02	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,8	0,7	0,7	0,9	0,9	1,6	gnb
1.03	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,3	3	2,4	2,5	2,3	2,2	gnb
1.04	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,2	1,3	1,3	0,9	1,1	1,1	gnb
1.05	Vernielingen en beschadigingen (openb. ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,2	3,7	5,2	4,2	3	3,2	gnb
2. Verkeer en vervoer										
3. Economie										
3.01	Functiemenging	%	LISA	60,9	60,6	61	61,5	61,8	gnb	gnb
3.02	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners van 15 - 64 jaar	LISA	173	178	183	192	199	gnb	gnb
4. Onderwijs										
4.01	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	0,6	0,6	0	1,3	1,5	1,9	gnb
4.02	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	16	11	24	37	41	46	gnb
4.03	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	1,6	1,5	1,5	1,8	1,9	1,9	gnb
5. Sport, cultuur en recreatie										
5.01	Niet-sporters	%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)	gnb	53,2	gnb	52,9	gnb	47,2	gnb
6. Sociaal domein										
6.01	Banen	Aantal per 1.000 inwoners van 15 – 64 jaar	LISA	960	957	972	999	1008	gnb	gnb
6.02	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut (Kinderen in Tel)	1	0	1	1	1	gnb	gnb
6.03	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut (Kinderen in Tel)	2	2	2	2	3	gnb	gnb
6.04	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	73,7	74,1	74,9	77,3	77,9	78,1	gnb
6.05	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut (Kinderen in Tel)	1	1	1	1	1	gnb	gnb
6.06	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	67	239	183	164	164	167	gnb
6.07	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	180	150	151	145	154	175	gnb
6.08	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	gnb	gnb	10,9	10,4	9,9	10,9	gnb
6.09	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	gnb	gnb	1,5	1,1	1	0,8	gnb
6.10	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 - 23 jaar	CBS	gnb	gnb	0,1	0,1	0,1	0,1	gnb
6.11	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	430	450	450	460	460	470	gnb
7. Volksgezondheid en milieu										
7.01	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	RWS	118	125	116	gnb	112	gnb	gnb
7.02	Hernieuwbare elektriciteit	%		8,4	14,4	17,4	27,8	gnb	gnb	gnb
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing										
8.01	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	297	317	339	376	434	453	480
8.02	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	24	15	11	11	24	12,3	gnb
8.03	Demografische druk	%	CBS	82,4	82,3	82	83	83,4	84,0	84,7
8.04	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	656	671	692	760	784	806	859
8.05	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	775	796	823	892	915	940	1001

Bijlage 6. Incidentele baten en lasten

bedragen x € 1.000

Incidentele baten en lasten		Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Incidentele lasten					
div	PB 2023 : Incidentele beleidstoevoegingen	- 385			
div	PB 2023 : Wet open overheid (1e turap 2022)	- 26			
div	PB 2024: Incidentele beleidstoevoegingen	- 728	- 404		
div	PB 2024: Vrijval lasten inzake proces ruimte zoeken	20			
3	KN 2024: BT Programma waardevol landelijk gebied	- 765			
3	KN 2025: BT Inhaalslag Bomenonderhoud	- 150			
3	KN 2025: BT Onderwijshuisvesting	- 605	- 75		
3	KN 2025: BT Veiligheidsdag (iedere vier jaar)		- 50		
3	KN 2025: BT Formatie Duurzaamheid CDOKE Kadernota 2025 (+4 FTE S / + 2 FTE	- 169	- 169		
3	*KN 2025: BT Dekking uit CDOKE middelen*	169	169		
4	KN 2025: BT Food Valley Trainees	- 150			
4	Toekomstbestendige IV Organisatie 0.2	- 70	- 50		
4	Formatieuitbreiding Belastingen Medewerkers Beleidsuitvoering (+1 FTE)	- 75			
1	Lasten leerlingenvervoer en locatiebeheerder ten laste van reserve Opvang	- 381	- 343		
3	Omgevingswet	- 129			
div.	Invulling basispakket incidenteel	605	475		
div	1e Tussenrapportage 2025	2	- 258		
div	KN26 Incidentele autonome ontwikkelingen	- 220	- 110	30	- 140
div	KN26 Incidentele beleidstoevoegingen	- 1.131	- 490	70	
1	BT: Subsidietenderregeling	- 90			
Totaal incidentele lasten		**- 4.278**	**- 1.305**	**100**	**- 140**
Incidentele baten					
4	Onttrekking egalisatievoorziening riolering GRP	8	8	8	8
4	Onttrekking voorziening afvalstoffenheffing	81	81	81	81
Totaal incidentele baten		**89**	**89**	**89**	**89**
Incidentele toevoegingen reserves					
4	Reserve Ontwik. Platteland	- 50	- 50	- 50	- 50
Totaal incidentele toevoegingen reserves		**- 50**	**- 50**	**- 50**	**- 50**
Incidentele onttrekkingen reserves					
4	Algemene reserve - omgevingswet en progr. Waardevol gebied	894			
4	Reserve sociaal domein	75			
4	Reserve Verkeersmaatregelen	100	100	100	100
4	Reserve Opvang en ondersteuning nieuwkomers in brede zin	381	343	100	
Totaal incidentele onttrekkingen reserves		**1.450**	**443**	**200**	**100**
Totaal incidentele baten en lasten		**- 2.789**	**- 823**	**339**	**- 1**

Basispakket - Realistisch begroten fase 2

Taakstelling
Vanaf de Programmabegroting 2025 is dit Basispakket ingevuld met maatregelen die optellen tot een bandbreedte van € 1,5 - 2,5 miljoen. De genomen maatregelen betroffen "realistisch begroten fase 2".

Basispakket plus - Laaghangend fruit

1. Grip op arbeidskosten

Taakstelling
De taakstelling voor gehele gemeentelijke organisatie, oplopend van € 500.000 in 2025 naar structureel € 1.000.000 vanaf 2027 is ongewijzigd in de Programmabegroting 2026 opgenomen.

Aanpak invulling taakstelling
Deze taakstelling wordt niet alleen financieel maar ook kwalitatief benaderd. We willen waar mogelijk (langlopende) inhuur op formatie vervangen voor vaste medewerkers. Dit zal tot extra werving en selectie leiden en is deels afhankelijk van de huidige arbeidsmarkt. Daarnaast wordt bekeken of (langlopende) inhuur, niet op formatie, kan worden beëindigd of beperkt. Dankzij het op orde brengen van de onderliggende data hebben we beter inzicht in de omvang, samenstelling en risico's van de inhuur. Dit maakt gerichter sturen mogelijk. Inhuur is inmiddels structureel onderdeel van de sturingsgesprekken met leidinggevenden, waarbij ook nadrukkelijk extra wordt ingezet op de werving van eigen personeel.

2. Verlengen afschrijvingstermijnen

Inleiding
De structurele kapitaallasten van een investering zijn afhankelijk van de afschrijvingstermijn (hoe langer een investering mee gaat, hoe lager de afschrijvingslast per jaar) en de rente. Door de afschrijvingstermijnen (daar waar verantwoord) te verlengen, verlaag je de lasten per jaar. Dit resulteert in structurele financiële ruimte.

Taakstelling
Met de Kadernota 2026 is de taakstelling bijgesteld naar aanleiding van het daarin voorgestelde MIP 2026-2029, oplopend van € 50.000 in 2027 naar € 400.000 vanaf 2029.

Aanpak invulling taakstelling
Om de afschrijvingstermijnen aan te kunnen passen vormen we eerst een realistisch beeld. De huidige afschrijvingstermijnen, die in de financiële verordening of door aparte besluitvorming zijn bepaald, zetten we af tegen de daadwerkelijke, uit de praktijk blijkende afschrijvingstermijn. Daarnaast kijken we naar de verwachte gebruiksduur en/of levensduur van de af te schrijven activa. Het verschil tussen de huidige vastgestelde termijnen en dat wat uit de praktijk blijkt, zal leiden tot een aanpassing of uitbreiding van de huidige vastgestelde termijnen. We willen dit meenemen bij het opstellen van de nieuwe nota Activabeleid. Daarnaast zal de financiële verordening hiervoor moeten worden aangepast. Beide documenten zullen apart ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.

3. Kostendekkendheid leges

Inleiding
De kostendekkendheid van de leges varieert tussen de 50% en de 100%. Daarnaast wordt gerekend met een overheadpercentage van 60%. Het werkelijke overheadpercentage ligt rond de 80%. Door te streven naar een hogere kostendekkendheid en door het toepassen van een hoger overheadpercentage ontstaat er structurele financiële dekking voor concernlasten. Deze taakstelling is een voortvloeisel van het Rekenkameronderzoek naar heffingen en leges uit november 2023.

Taakstelling

In de Kadernota is een bandbreedte opgenomen van minimaal € 850.000 en maximaal € 1.500.000.

Aanpak invulling taakstelling
Vanaf 2025 wordt een overheadpercentage toegepast van 60%, wat verwerkt is in de tarieven. Met de raad wordt in 2026 een debat gevoerd over de gemeentelijke heffingen. Hier maakt ook de kostendekkendheid van de leges onderdeel uit. Hierbij willen we een voorstel voorleggen over hoe we structureel om willen gaan met de kostendekkendheid van leges en specifiek de toe te rekenen overhead. De effecten van het debat met de raad zullen naar verwachting vooral leiden tot structurele afweging (of heroverweging) bij de Programmabegroting 2027. De ingroei naar de taakstelling van minimaal € 850.000 en maximaal € 1.500.000 laten we vooralsnog kaderstellend in de begroting staan voor de jaren 2026 en verder.

4. Contractmanagement

Taakstelling
Ten aanzien van de taakstelling (p.m.) met betrekking tot contractbeheer zetten we het al lopende traject om contactbeheer- en management te verbeteren door. De informatie met betrekking tot lopende contracten is in beeld.

Aanvullend pakket

In de Kadernota 2026 is het Aanvullend pakket vastgesteld voor de ombuigingen gemeentelijk uitgaven. De verhoging gemeentelijke inkomsten was al verwerkt in de Programmabegroting 2025.

Ombuigen gemeentelijke uitgaven
Begin 2025 heeft het proces plaatsgevonden, waarbij een participatietraject is doorlopen om de besparingsmaatregelen verder de concretiseren. Uiteindelijk is een voorstel van € 1,1 miljoen voor 2026, € 2,3 miljoen voor 2027, € 2,9 miljoen voor 2028 en € 3,4 miljoen in de Kadernota 2026 opgenomen. Tijdens de behandeling van de Kadernota 2026 op 9 juli 2025 heeft de raad een amendement aangenomen op het pakket ombuigingen. Dit heeft geleid tot een bijstelling naar beneden van € 45.000 voor 2026, € 181.000 voor 2027, € 191.000 voor 2028 en € 201.000 voor 2029. In de Programmabegroting 2026 zijn daarom de volgende taakstellingen opgenomen: € 1,1 miljoen voor 2026, € 2,1 miljoen voor 2027, € 2,7 miljoen voor 2028 en € 3,4 miljoen voor 2029.

Verhogen gemeentelijke inkomsten
De (extra) verhoging van de gemeentelijke inkomsten is ongewijzigd in de Programmabegroting 2026 opgenomen. Tijdens de behandeling van de Kadernota 2026 op 9 juli 2025 heeft de raad een amendement aangenomen om de 2,5% extra verhoging te heroverwegen bij de Programmabegroting 2027.

Hervormingsagenda Jeugd

Inleiding
De gemeente Barneveld staat voor grote uitdagingen wat betreft de beheersing van de stijgende kosten voor jeugdhulp. In de afgelopen jaren zijn de uitgaven aan jeugdhulp aanzienlijk gestegen, van 17 miljoen euro in 2023 en 20 miljoen in 2024 naar 22 miljoen euro in 2025. Deze stijging is het gevolg van inflatie en hogere tarieven van de aanbieders, maar ook van de intensievere hulp die nodig is voor een groeiende groep jeugdigen. Ondanks het feit dat het aantal kinderen in zorg nauwelijks is gestegen in de afgelopen jaren, zijn de kosten per kind aanzienlijk gestegen.

Hervormingsagenda
Om de jeugdkosten betaalbaar en houdbaar te houden is op landelijk niveau de hervormingsagenda Jeugd vastgesteld. Deze richt zich op het verbeteren van de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de jeugdzorg in Nederland. Hiertoe zijn afspraken tussen rijk, partners en gemeenten gemaakt. Deze agenda bestaat uit landelijke, regionale en lokale maatregelen. Het uitwerken van deze maatregelen vindt plaats op al deze niveaus.

Taakstelling
Aan deze hervormingsagenda Jeugd hangt ook een financiële taakstelling, waarbij een structurele besparing van landelijk 1 miljard euro vanaf 2027 is vastgesteld. In 2025 heeft de deskundigencommissie Van Ark echter gesteld dat deze besparingen niet realistisch zijn en dat een nieuw financieringsmodel nodig is vanaf 2028. De commissie benadrukt de gezamenlijke verantwoordelijkheid van het ministerie van VWS en gemeenten voor de jeugdzorg. Het is nog onzeker wat dit betekent voor de te ontvangen rijksmiddelen.

Proces
De gemeente heeft in 2025 een lokaal plan van aanpak ontwikkeld om de kostenstijging verder te beteugelen: Lokaal Plan Hervormingsagenda Jeugd 2025-2028. Onderdeel van dit plan betreft een besparing op de kosten voor jeugdzorg van uiteindelijk 1,6 mln in 2027. Het proces zal strak gemonitord worden, om duidelijk te krijgen in hoeverre de ingeboekte besparing daadwerkelijk realistisch is. Hierbij worden ook de landelijke ontwikkelingen nauwlettend in de gaten gehouden en trekken we regionaal op binnen de jeugdregio Foodvalley.

Bijlage 8. Begrotingssubsidies

Overzicht begrotingssubsidies

Deze bijlage bevat een overzicht van subsidies die worden verstrekt op basis van de gemeentelijke begroting. Dit is een van de grondslagen voor het verstrekken van subsidie op basis van de Algemene wet bestuursrecht. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de instellingen en het (maximale) subsidiebedrag.

Organisatie	Subsidie 2026
Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)	2.306.704
Welzijn Barneveld	2.178.516
Bibliotheek Barneveld	1.301.244
Stichting Connect	1.262.077
Muziekschool Barneveld	906.151
Muziek Theater Barneveld B.V.	581.246
Museum Nairac	411.195
MEE Veluwe	326.746
Stichting Ons Bedrijf	98.797
Stichting Stadsring (SJS)	80.559
Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V.	78.421
Zwembad De Glind	43.493
Stichting Streekomroep voor de Noordwest Veluwe	39.419
Iriszorg	35.374
Slachtofferhulp Nederland	24.504
Stichting Buurtkamer Zuid III	12.316
Stichting De Klup	4.902
Stichting ASRO	2.054